MANUAL

DE
LIMBI CLASICE

PENTRU SEMINARIILE TEOLOGICE
Anul IV

PREFAȚĂ

Manualul de limba elină pentru anul IV al Seminariilor teologice este o urmare a Manualului pentru anul III și cuprinde sintaxa limbii eline, în vederea lecturilor din operele atît ale scriitorilor laici, cît și ale scriitorilor bisericești, fiind întocmit potrivit programei școlare.

Manualul începe cu cîteva lecțiuni de repetare a morfologiei, studiate în anul III; iar, la sfîrșitul cărții, morfologia este prezentată și rezumată sub formă de tablouri.

Bucățile de lectură, din care se deduc regulile de sintaxă, au fost alese din autori și scriitori laici, dar mai ales, cele mai multe, din scriitori bisericești, din Cărțile Noului Testament și cîteva din Septuaginta.

Aproape după fiecare capitol mai mare de sintaxă, au fost introduse lecții de recapitulare, iar partea ultimă a manualului cuprinde numai texte cu conținut religios, alese anume pentru revizuirea regulilor sintactice.

Pentru ilustrarea acelorași reguli sintactice, bucățile de lectură sînt însoțite, acolo unde s-a simțit nevoia, de exerciții, iar în partea teoretică a fiecărei lecțiuni se găsesc exemple mai multe în același scop, ilustrarea regulilor sintactice.

Manualul se sfîrșește cu vocabularul necesar.

REPETAREA MORFOLOGIEI

LECȚIA I

DECLINAREA I

Socrates

Ὁ Σωκράτης ἐδίδασκε τοὺς πολίτας τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν δίκην καὶ τὴν ἀλήθειαν οὐκ ἐν τῇ οἰκίᾳ οὐδ' ἐν τῇ σχολῇ, ἀλλ' ἐν τῇ ἀγορᾷ, δι' ὅλης τῆς ἡμέρας εἰς τὴν ἑσπέραν. Συνεβούλευσε δ' αὐτοῖς μὴ χρῆσθαι (să nu alunece spre) τῇ ἀδικίᾳ, μήτε τῇ διαβολῇ, μήτε τῇ ὀργῇ, ὀλιγωρεῖν δὲ (pe de altă parte să nu se preocupe de) τῆς δόξης καὶ τὴν ἀνάγκην φέρειν καὶ τὴν λύπην νικᾶν (să învingă). Ἔλεγε δὲ τὴν σωφροσύνην εἶναι ἐπὶ τῆς γῆς πηγὴν καὶ αἰτίαν τῆς εὐδαιμονίας καὶ δεῖν (și că trebuie) μᾶλλον τῇ τῆς ψυχῆς ἢ (de cît) τοῦ σώματος τροφῇ προσέχειν.

Declinarea I

Cuprinde:

1) Substantive feminine în η, α pur și impur sau mixt, ᾱ și ῆ.
2. Substantive masculine în ης și ας.
3 Adjective feminine în α și η, ᾱ și ῆ.

Exerciții. Să se decline: *ἡ ἀγορά, ᾶς, ἡ οἰκία, ας, ἡ ἀλήθεια, ας, ἡ δόξα, ης, ἡ σωφροσύνη, ης, ἡ ἀρετή, ῆς, ἡ γῆ, ῆς, ὁ πολίτης, ου, ὁ δεσπότης, ου* (stăpîn), *ὁ νεανίας, ου.*

Cuvinte grecești în limba română

ὅλος : olograf; holocaust; catolic.
ἡμέρα : efemer.
ὀργή : urgie.
ἀνάγκη : ananghie, nevoie.
ψυχή : psihologie (știința sufletului).

Tabloul declinărilor se află la sfîrșitul manualului.

LECȚIA a II-a

DECLINAREA a II-a

A. Ὁ ἄνθρωπος

Ὁ ἄνθρωπος πολιτικὸν ζῷόν ἐστι. Ὁ τοῦ ἀνθρώπου βίος δῶρον τοῦ θεοῦ ἐστί. Ὁ σπουδαῖος ἄνθρωπος μακάριον βίον ἔχει. Ὦ ἄνθρωπε, στέργε τὸν πόνον· ὁ γὰρ πόνος χρησιμός ἐστι τῷ ἀνθρώπῳ.

Οἱ ἄνθρωποι τοὺς νόμους στέργουσι. Τὰ καλὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων φέρει τῇ χώρᾳ μεγάλην δόξαν. Οἱ καλοὶ λόγοι τέρπουσι τοὺς ἀνθρώπους. Τοῖς ἀνθρώποις ἡ χριστιανικὴ εὐσέβεια ἐν μεγάλῃ τιμῇ εἶναι δεῖ (trebuie să fie).

Οἱ σοφοὶ καὶ οἱ δίκαιοι τοὺς πόνους καὶ τοὺς κινδύνους οὐ δειμαίνουσι· μόναι αἱ νόσοι παύουσι τὸν βίον αὐτῶν (lor). Ὁ ἄνθρωπος τὰς τοῦ βίου ὁδοὺς οὐ γιγνώσκει, ἀλλὰ ὁ θεὸς καταλάμπει τὸν νοῦν αὐτοῦ (lui).

B. **Providența divină**

Ἔξεστι (e cu putință) μανθάνειν τοῦ θεοῦ τὴν πρόνοιαν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, ἀπὸ τῶν νεφελῶν, ἀπὸ τῶν ὡρῶν, ἀπὸ τοῦ ἡλίου καὶ σελήνης, ἀπὸ τῶν ἀνέμων, ἀπὸ τῆς θαλάττης καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ποικίλων ἰχθύων, ἀπὸ τῆς γῆς καὶ τῶν ἐν αὐτῇ τετραπόδων, ἑρπετῶν, πτηνῶν, ἀπὸ τῶν δένδρων, φυτῶν, ἀπὸ τῶν ζώων τῶν ἡμέρων, τῶν ἀνημέρων, ἀπὸ θανάτου, ἀπὸ ζωῆς, ἀπὸ σίτων καὶ ποτῶν. Ταῦτα γὰρ πάντα, ἄνθρωπε, διὰ σὲ ὁ θεὸς ἐποίησε.

După Sf. Ioan Hrisostom

Declinarea a II-a

Cuprinde :

1) Substantive masculine şi feminine în ος, οῦς şi puţine în ως.
2) Substantive neutre în ον, οῦν.
3) Adjective masculine şi feminine în ος, neutre în ον şi în εως, εων, οῦς şi οῦν.

Exerciţii. Să se decline : *ὁ θάνατος, ὁ βίος, ἡ νόσος, τὸ δένδρον, τὸ ζῷον, ὁ φίλος, ὁ κίνδυνος, ἡ ἄμπελος, ἡ ὁδός, ἡ παρθένος, τὸ ἔργον, ὁ νεώς, ὁ νοῦς, τὸ ὀστοῦν.*

LECŢIA a III-a

DECLINAREA a III-a

Fabulele

Ἐν τοῖς μύθοις τὰ ζῷα τῶν ἀνθρώπων χώραν ἔχει (ţin loc de oameni), καὶ γὰρ ὁρῶμεν τοὺς μὲν μύρμηκας ὁμιλοῦντας (stînd de vorbă cu) τοῖς τέττιξι, τοὺς δὲ κύνας ταῖς ἀλώπεξι, τὰς δ' ἀλώπεκας τοῖς κόραξι, τοὺς δὲ λέοντας ταῖς αἶξὶ καὶ τοῖς γυψὶ καὶ τοῖς ἐλέφασι καὶ ταῖς ἀηδόσι καὶ ταῖς χελιδόσι καὶ τοῖς χησίν. Καὶ μὲν ὁ ὄνος τῇ σάλπιγγι τοὺς κύρηκας μιμεῖται (imită), ἡ δ' ἀλώπηξ τῶν κολάκων τὰ μηχανήματα, ὁ δὲ γύψ τῶν ὀρνίθων τὰς σάρκας τοῖς ὄνυξιν ἁρπάζων τοὺς τυράννους σημαίνει, λυμεῶνας τῶν πολιτῶν, ὁ δὲ ψιττακὸς τοὺς ῥήτορας συμαίνει λάλους.

Οὐκοῦν πάντες, καὶ οἱ νέοι καὶ οἱ γέροντες, διὰ τῶν ζῴων καὶ τῶν θηρῶν χρήσιμα βουλεύματα δέχονται (primesc) καὶ ταῦτα τὰ διδάγματα τὴν χάριν τῆς ποιητικῆς ἔχει.

Declinarea a III-a

Cuprinde :

1) Substantive cu radicalul terminat în consoană sau vocală, unele fiind masculine, altele feminine sau neutre.
2) Adjective de clasa II şi clasa III.

Exerciţii. Să se decline : *ὁ ῥήτωρ, τορος, ὁ πατήρ, τρός, ὁ γέρων, οντος, ἡ ἀλώπηξ, πεκος, ὁ κόραξ, ακος, ὁ γύψ, γυπός, τὸ ἄνθος, ους* (floare), *τὸ βούλευμα, ατος, τὸ διδαγμα, ατος, ἡ πίστις, εως, ὁ ἱερεύς, έως, ὁ πέλεκυς, εως,* (secure), *ὁ ἰχθύς, θύος* (peşte).

LECŢIA a IV-a

Adjectivele şi gradele de comparare

Ἀγησίλαος

Ἀγησίλαος ὁ Λακεδαιμόνιος πολλῶν τῆς Σπάρτης στρατηγῶν σοφώτερος καὶ ἀνδρειότερος ἦν.

Ἀγησιλάου ἀρετὴ καὶ δόξα ἡδίστων ἐπαίνων ἀξιωτάτη ἦν· ἐνίοτε γὰρ ἔλεγεν αὐτός· „οὐκ ἔστι (nu există) κτῆμα βεβαιότερον ἢ (de cît) ἡ ἀρετή· ἡ γὰρ ἀρετὴ ἡδίων καὶ ἰσχυροτέρα τῆς κακίας ἐστί“. Τελείως (cu desăvîrşire) γὰρ ἀνὴρ ἀγαθὸς ὢν (fiind), οὐ μόνον τῇ ἀνδρείᾳ ἐντιμότατος, ἀλλὰ καὶ ταῖς εὐπραξίαις ἐνδοξότατος ἦν. Πραότατός γε μὴν φίλοις ὢν (deşi era), ἐχθροῖς φοβερώτατος ἦν· τῶν δὲ φίλων οὐκ οἱ δυνατώτατοι, ἀλλὰ προθυμότατοι μάλιστα ἦσαν ἀγαπητοί. Ἐν τῇ εὐτυχίᾳ σωφρονέστατος, ἐν τοῖς δεινοῖς εὐθαρσέστατος ἦν. Βαρύτατος μὲν ἀνταγωνιστὴς ἦν, κουφότατος δὲ νικητής.

Adjectivele

Adjectivele în limba elină se împart în trei clase.

Adjectivele de clasa I au femininul după declinarea I, iar masculinul şi neutrul după declinarea a II.-a

La nominativ singular ele se prezintă astfel:

a) cu femininul în α : necontrase, ἐλεύθερος α, ον liber
contrase, ἀργυροῦς, ᾶ, οῦν, de argint

b) cu femininul în η : necontrase, ἀγαθός, ή, όν, bun
contrase, χρυσοῦς, ῆ, οῦν, de aur

c) cu femininul asemenea masculinului : necontrase, ἔνδοξος, ος, ον, vestit, ilustru
contrase, εὔνους, ους, ουν, binevoitor

d) declinarea atică : ἵλεως, εως, εων, îndurător, milostiv.

Adjectivele de clasa a II-a aparţin numai declinării a III-a şi au două terminaţii, femininul fiind la fel cu masculinul. Spre exemplu:

a) necontrase : εὐδαίμων, ων ον, genitiv, εὐδαίμονος, fericit.
b) contrase : ἀληθής, ής, ές, genit. ἀληθοῦς, adevărat.

Adjectivele de clasa a III-a au trei terminaţiuni, declinîndu-se la masculin şi neutru după declinarea a III-a şi la feminin după declinarea I Spre exemplu:

a) πᾶς, πᾶσα, πᾶν, genet. παντός : tot
μέλας, μέλαινα, μέλαν, genit. μέλανος, μελαίνη : negru

b) γλυκύς, γλυκεῖα, γλυκύ, genit. γλυκέος, γλυκείας : dulce.

Gradele de comparare ale adjectivelor

Gradele de comparare se formează cu ajutorul unor sufixe Aceste sufixe sînt:

pentru comparativ : *a)* — τερος, — τέρα, — τερον
b) — ίων, — ίων, — ιον

pentru superlativ : *a)* — τατος, — τάτη, — τατον
b) — ιστος, — ίστη, — ιστον.

I. Fac gradele de comparare cu sufixele din seria *a)* următoarele adjective:

1) Adjectivele terminate în *-ος*, *-α*, *-ον*, sau *-ος*, *-ος*, *ον*.

Exemplu: σοφός, σοφώτερος, σοφώτατος.

2) Adjectivele terminate la masculin în *-ας*, *-ης* şi *-υς*, care primesc sufixele la finele neutrului:

Ex. : *ἀληθής, ές* : *ἀληθέστερος, ἀληθέστατος*
μέλας, μέλαν : *μελάντερος, μελάντατος*
ὀξύς, ὀξύ : *ὀξύτερος, ὀξύτατος* (ascuţit).

3) Adjectivele terminate în **-ων**, care primesc sufixele de asemenea la finele neutrului, însă intercalează silaba **εσ** între adjectiv şi sufix :

Ex. : *σώφρων, ον* : *σωφρον - έσ - τερος, σοφρον - έσ - τατος*.

II. Fac gradele de comparare cu sufixele de seria *b)* următoarele adjective :

ἡδύς	: Comp.	*ἡδίων, ἥδιον* ;	Superl.	*ἥδιστος*, plăcut.
καλός	: „	*καλλίων, κάλλιοι* ;	„	*κάλλιστος*, frumos
αἰσχρὸς	: „	*αἰσχίων, αἶσχιον* ;	„	*αἴσχιστος*, ruşinos.
ἐχθρός	: „	*ἐχθίων, ἔχθιον* ;	„	*ἔχθιστος*, duşmănos.

III. Unele adjective fac gradele de comparare în mod neregulat. Exemple:

ἀγαθός	*ἀμείνων, ἄμεινον*	; *ἄριστος, η, ον*.	= distins
	βελτίων, βέλτιον	; *βέλτιστος, η, ον*.	= bun
	κρείττων, κρεῖττον	; *κράτιστος, η, ον*.	= puternic
	λῴων, λῷον	; *λῷστος, η, ον*.	= ales
μέγας	*μείζων, μεῖζον*	: *μέγιστος, η, ον*.	= f. mare
πολύς	*πλείων, πλεῖον*	: *πλεῖστος η, ον*.	= f. mult
ὀλίγος	*ἐλάττων, ἔλαττον*	: *ἐλάχιστος, η, ον*.	= puţin numeros
ταχύς	*θάττων, θᾶττον*	: *τάχιστος, η, ον*.	= repede
ῥᾴδιος	*ῥᾴων, ῥᾷον*	: *ῥᾷστος, η, ον*.	= uşor

Tabloul declinării adjectivelor la gradul pozitiv se găseşte la sfîrşitul manualului; comparativele formate cu sufixele seria *b)* se declină ca εὐδαίμων; comparativele formate cu sufixele seria *a)*, precum şi superlativele toate se declină ca adjectivele de clasa I

LECŢIA a V-a

PRONUMELE

Pregătirea Cinei celei de Taină şi spălarea picioarelor

Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων... καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀπέστειλεν Πέτρον καὶ Ἰωάννην, εἰπών· πορευθέντες, ἑτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα...

Καὶ δείπνου γενομένου (şi cînd a fost Cina)... ἐγείρεται ὁ Ἰησοῦς ἐκ τοῦ δείπνου... καὶ λαβὼν λέντιον διέζωσεν ἑαυτόν... καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ...

Ἔρχεται οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς Σίμωνα Πέτρον· λέγει αὐτῷ Πέτρος· κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὃ ἐγὼ ποιῶ, σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα.

Ὅτε οὖν ἔνιψεν τοὺς πόδας αὐτῶν... εἶπεν αὐτοῖς· γινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν;... εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας... καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας· ὑπόδειγμα γὰρ δέδωκα ὑμῖν,... εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε, ἐὰν ποιῆτε αὐτά. Οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα τίνας ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον ἐπῆρκεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ. Ἀμὴν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ λαμβάνων ἄν τινα πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει, ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.

Luca XXII, 7-8.
Ioan XIII, 2-20.

Pronumele

Limba elină folosește următoarcle pronume : pronumele personal, pronumele posesiv, pronumele reflexiv, pronumele relativ, pronumele demonstrativ, pronumele nehotărît și interogativ. Cînd pronumele posesiv, demonstrativ, interogativ și nehotărît însoțesc un substantiv, se numesc adjective posesive, demonstrative, interogative și adjective nehotărîte.

1) *Pronumele personal.* Pronumele personal are forme pentru persoana I și a II-a singular și plural, *ἐγώ, ἡμεῖς, σύ, ὑμεῖς*.
Pronume personal de persoana a III-a nu există. Se întrebuințează însă, cu valoare de pronume personal de persoana a III-a, un pronume demonstrativ la nominativ, iar pentru celelalte cazuri pronumele *αὐτός, ή, ό.*

2) *Pronumele posesiv.* Limba elină are pronume posesiv pentru persoana I și a II-a singular și plural, care se declină ca adjectivele de clasa I. Pronumele posesiv poate fi înlocuit cu genitivul pronumelor personale; iar pentru pronumele posesiv de persoana a III se întrebuințează genitivul de la *αὐτός* (*αὐτοῦ, αὐτῆς, αὐτῶν*).

Pers. I.	*ὁ ἐμός, ἡ ἐμή, τὸ ἐμόν* : al meu
	ὁ ἡμέτερος, ἡ ἡμετέρα, τὸ ἡμέτερον : al nostru
Pers. II.	*ὁ σός, ἡ σή, τὸ σόν* : al tău
	ὁ ὑμέτερος, ἡ ὑμετέρα, τὸ ὑμέτερον : al vostru.

3) *Pronumele reflexiv.* Acest pronume n-are nominativ, fiindcă se întrebuințează numai în calitate de complement. Ii lipsește de asemenea și genul neutru la persoanele I și a II-a.

	M.		F.
Pers. I S.	*ἐμαυτοῦ,*	= al meu însumi.	*ἐμαυτῆς*
Pers. II S.	*σεαυτοῦ (σαυτοῦ)*	= al tău însuți.	*σεαυτῆς, (σαυτῆς)*
Pers. III S.	*ἑαυτοῦ,*	= a lui însuși.	*ἑαυτῆς*

	M.		F.
Pers I Pl.	*ἡμῶν αὐτῶν,*		*ἡμῶν αὐτῶν*
Pers. II	*ὑμῶν αὐτῶν,*		*ὑμῶν αὐτῶν*
Pers. III Pl.	*ἑαυτῶν, ῶν, ῶν*	sau	*αὐτῶν, ῶν, ῶν.*

4) Pronumele relativ în limba elină este *ὅς, ἥ, ὅ* (care), iar pronumele relativ compus este *ὅσπερ, ἥπερ, ὅπερ,* acela tocmai care.

5) *Pronumele demonstrative sînt :*

a) *ὅδε, ἥδε, τόδε* = acesta
b) *οὗτος, αὕτη, τοῦτο* = acesta
c) *ἐκεῖνος, η, ο* = acela

6) *Pronumele nehotărît* este *τις* (m. f.), *τι* (n), cineva ceva.

Primind accentul pe prima silabă, pronumele nehotărît devine pronume interogativ, *τίς*, care, cine ?, *τί,* ce ?.
Compunîndu-se cu *ὅς, ἥ, ὅ,* se obține nedefinitul *ὅστις, ἥτις,* care se traduce oricare.
Tabloul declinării pronumelor se află la sfîrșitul manualului.

LECȚIA a VI-a

Verbul εἰμί și verbele în ω pur
(necontrase : -ιω, -υω, -ευω ; contrase : -άω, -έω, -όω)

I. Rugăciune către Dumnezeu

Πάτερ ἡμῶν, ὅς εἶ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἅγιόν ἐστι τὸ ὄνομά σου, καὶ πάντων βασιλεύεις τῶν ἀνθρώπων. Ἐκ σοῦ καὶ τὴν ζωὴν καὶ τὸν νοῦν ἔχομεν, καὶ τρέφεις ἡμῶν τὴν μὲν ψυχὴν τῷ λόγῳ τοῦ Εὐαγγελίου, τὸ δὲ σῶμα τοῖς καρποῖς τῶν ἀγρῶν. Εὐπειθεῖς σοι πάντες εἴημεν καὶ νῦν καὶ μέχρι τοῦ θανάτου. Ἀμήν.

II. Saul scapă de complotul Iudeilor

Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο καὶ συνέχυννεν Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. Ὡς δὲ (După ce) ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν· ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. Παρετηροῦντο δὲ καὶ τὰς πύλας ἡμέρας [1]) τε καὶ νυκτός [2]), ὅπως (ca să-l) αὐτὸν ἀνέλωσιν· λαβόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς [3]) διὰ τοῦ τείχους καθῆκαν (l-au coborît peste zid) αὐτὸν χαλάσαντες ἐν σπυρίδι.

Faptele Apostolilor IX. 22-25

---

1 2. 3, ἡμέρας, νυκτός, Genitive temporale (cînd ? ziua, noaptea).

Exercițiu. Să se analizeze formele : *βασιλεύωσι, ἤκουον, κεκινδυνευκέναι, ἐλύοντο, βουλεύεται, βασιλεύοισθε, κεκωλυμένοι ὦμεν, ἐβεβούλευντο, νικῶντο, νικηθέντες, βοηθοῖμεν, ἐφιλήθην, πληρωθήσονται, ἐπεπλήρωτο, τίομεν.*

Observări gramaticale

Verbul. În limba elină verbele pot fi active, pasive și medii.

În forma sau diateza activă, subiectul face lucrarea care trece asupra unui obiect.

În forma sau diateza pasivă, subiectul gramatical primește sau suferă lucrarea exprimată prin verb.

Forma sau diateza medie arată că subiectul face lucrarea pentru el însuși, în interesul său (reflexiv indirect). Ex.: *φέρονται ἄρτον οἴκοθεν* = ei aduc pentru ei, sau își aduc, pîine pentru ei de-acasă.

Foarte rar forma medie are înțelesul de verb reflexiv direct. Ex.: *λούομαι* = mă spăl ; *λούομαι τὰς χεῖρας* = mă spăl pe mîini.

Conjugările pasivă și medie au aceleași forme, afară de formele de la viitor și aorist.

Verbul grec are șapte timpuri, împărțite în timpuri principale și anume: prezentul, viitorul, perfectul, viitorul anterior; și timpuri secundare: imperfect, aorist, m. m. c. perfect.

Modurile verbului grec sînt: indicativ, conjunctiv (subjonctiv), optativ, imperativ, infinitiv, participiu.

În conjugarea greacă întîlnim trei persoane: I, a II-a, a III-a singulară și plurală, și două numere, singularul și pluralul. Despre al III-lea număr, dualul, fiindcă se întîlnește foarte rar, nu s-a tratat nici în acest manual.

Verbele în limba elină se împart în două conjugări, după terminația persoanei I la prezentul indicativului. Cele mai multe fac parte din conjugarea în -ω, iar altele din conjugarea în -μι.

Conjugarea în -ω cuprinde două clase :

1) verbe cu radicalul terminat în vocală (verbe în-ω pur)
2) verbe cu radicalul terminat în consoană.

Prima clasă cuprinde la rîndu-i două categorii de verbe :

a) verbe în -ω pur necontrase cu radicalul terminat într-o semivocală, -ιω, -υω, -ευω ;acestea se conjugă ca λύω.

b) verbe în -ω pur contrase cu radicalul terminat într-o vocală, -άω, -έω, -όω ; acestea se conjugă ca τιμάω, ποιέω, δηλόω.

Tabloul conjugării tuturor verbelor se află la sfîrşitul manualului.

LECŢIA a VII-a

Verbele în -ω, terminate în consoană

Convertirea lui Saul pe drumul spre Damasc

Ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι (dar pe cînd călătorea) ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν (era aproape de) τῇ Δαμασκῷ, ἐξαίφνης τε αὐτὸν περιήστραψεν φῶς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσε φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ· Σαοὺλ, Σαούλ, τί με διώκεις ; Εἶπεν δέ· τίς εἶ, Κύριε ; ὁ δέ (iar aceasta)· ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς, ὃν σὺ διώκεις... Οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ εἱστήκεισαν ἐνεοί, (s-au oprit muţi, înmărmuriţi), ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεωροῦντες. Ἠγέρθη δὲ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς, ἀνεῳγμένων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ (deşi ochii lui erau deschişi) οὐδὲν ἔβλεπεν·... καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν, οὐδὲ ἔπιεν.

Faptele Apostolilor IX 3-9

Exerciţii. Să se analizeze următoarele forme :

γέγραφε, βλέψοιμι, δίωξαι, ἤρχθη, νενομισμένος, διωχθήσεσθε, ἐκαλύφθης, δεδεγμένος εἴη, ψευσθήσεσθαι, κριθήσεται, ἔσπειρεν, διαφθείρεται, ἠγγέλθη, νομισθείς.

Observări gramaticale.

Verbele în -ω cu radicalul terminat în consoană. Verbele din această clasă au radicalul terminat într-o consoană mută, lichidă sau siflantă.

Consoana mută finală (guturală, labială, dentală) a acestor verbe, întîlnind la viitor aorist, perfect şi m. m. c. perfect, consoanele iniţiale σ, κ, ϑ, μ sau τ din terminaţii, dau naştere la modificările cunoscute din morfologie ((διώκω, γράφω, πείθω, σκευάζω).

Verbele în lichidă (-λω, -μω, -νω, -ρω) îşi formează timpurile cu particularităţile cunoscute de asemenea din morfologie (στέλλω, φαίνω, κρίνω, φθείρω).

Verbele în siflantă sau σω, -ψω, -ξω îşi formează în general timpurile ca verbele contrase în -έω. Ele sînt puţin numeroase. Cel mai des folosit este verbul αὐξάνω, a mări.

Exerciţiu. Să se analizeze verbele din următoarea rugăciune:

Βασιλεῦ Οὐράνιε (Impărate Ceresc)

Βασιλεῦ οὐράνιε, Παράκλητε, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁ πανταχοῦ παρὼν καὶ τὰ πάντα πληρῶν, ὁ θησαυρὸς τῶν ἀγαθῶν καὶ ζωῆς χορηγός, ἐλθέ καὶ σκήνωσον ἐν ἡμῖν καὶ καθάρισον ἡμᾶς ἀπὸ πάσης κηλῖδος καὶ σῶσον, Ἀγαθέ, τὰς ψύχας ἡμῶν. Ἀμήν.

Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ Ἁγίῳ Πνεύματι· καὶ νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

LECŢIA a VIII-a

VERBELE NEREGULATE

1. Cina cea de Taină

Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν (iar pe cînd mîncau ei) λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον καὶ εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ δοὺς τοῖς μαθηταῖς εἶπεν· λάβετε, φάγετε τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.

Sf. Ev. Luca, XXII 19.

Καὶ λαβὼν ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων. Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυννόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. Λέγω δὲ ὑμῖν, οὐ μὴ πίω ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ'ὑμῶν καινὸν (cînd îl voi bea cu voi, nou) ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Πατρός μου.

Sf. Ev. Matei, XXVI. 27, 28, 29

Ὅτε οὖν ἐξῆλθεν Ἰούδας (iar cînd a ieşit Iuda), λέγει Ἰησοῦς·... τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι·... ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους... ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις.

Sf. Ev. Ioan, XIII. 31, 33-35.

2. Luminînda de la denii

Τὸν νυμφῶνά σου βλέπω, Σωτήρ μου, κεκοσμημένον, καὶ ἔνδυμα οὐκ ἔχω ἵνα εἰσέλθω ἐν αὐτῷ· λάμπρυνόν μου τὴν στολὴν τῆς ψυχῆς, Φωτοδότα, καὶ σῶσόν με.

Observări gramaticale

Verbele neregulate. În limba elină, ca în toate limbile, verbele cele mai puțin regulate, sînt și cele mai întrebuințate; de aceea trebuie să fie bine cunoscute. Tabloul de la sfîrșitul manualului cuprinde în ordine alfabetică pe cele mai des folosite.

LECȚIA a IX-a

Verbele în -μι cu reduplicare în ι

Stabilirea evreilor în Egipt

Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν Ἰωσὴφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ καὶ ἐξείλατο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἔναντι Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ἐφ' ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ... Καὶ κατέβη Ἰακὼβ εἰς Αἴγυπτον καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν καὶ μετετέθησαν εἰς Συχὲμ καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι ᾧ (acord prin atracție, în loc de ὅ) ὠνήσατο (pe care l-a cumpărat) Ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου (genit. prețului: cu preț de argint)...

Καθὼς ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς (acord prin atracție, în loc de ἥν) ὡμολόγησεν ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραάμ, ηὔξησεν ὁ λαὸς... ἄχρι οὗ (pînă cînd) ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος,... ὃς οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ.

După Faptele Apostolilor VII 9-10, 15-16-17.

Imnul heruvimic

Οἱ (noi care) τὰ χερουβὶμ μυστικῶς εἰκονίζοντες καὶ τῇ ζωοποιῷ Τριάδι τὸν τρισάγιον ὕμνον ᾄδοντες, πᾶσαν τὴν βιωτικὴν ἀποθώμεθα μέριμναν.

Observări gramaticale.

Verbele în -μι. Aceste verbe se deosebesc în conjugarea lor de verbele în -ω numai la prezent și imperfect activ și mediu, precum și la aoristul II activ și mediu.

Iată care sînt aceste deosebiri :

a) terminațiile personale se leagă direct de radicalul verbului τί-θε-μεν, τί-θε-τε, nu cu ajutorul vocalelor ο, ε, ca la verbele în ω, λύ-ο-μεν, λύ-ε-τε

b) la indicativ prezent au alte terminații ; -μι, -ς, -σι, -μεν. -τε, -ασι.

Verbele în μι se împart în trei clase :

a) verbele cu reduplicare în ι numai la prezent și imperfect, (ἵστημι, τίθημι, ἵημι, δίδωμι).

b) verbe care la prezent și imperfect intercalează sufixele -νυ (δείκνυμι), = eu arăt; -ννυ κεράννυμι. = eu amestec.

c) verbe fără reduplicare și fără sufix, dintre care cele mai multe sînt defective (εἰμί, φημί).

LECȚIA a X-a

Verbele în -μι fără reduplicare și cu sufixele -νυ, -ννυ

Cuvîntarea unui comandant

Πρὸ τῆς μάχης στρατηγός τις ἐνετίθει θυμὸν τοῖς αὐτοῦ στρατιώταις· ,,τῇ μὲν ὑμετέρᾳ, ἔφη, νίκῃ (prin victoria) καὶ ἡ πατρὶς σωθήσεται, καὶ ἡ δόξα ὑμῶν οὔπώποτε ἀποσβέσεται· τῇ δὲ ἥττῃ τὴν πατρίδα καὶ ἑαυτοὺς ἀπολέσετε. Ὀμόσατε οὖν μὴ ἑαυτοὺς προδοῦναι τοῖς πολεμίοις, αλλὰ κωλύειν αὐτοὺς τὰς μὲν πόλεις ἡμῶν ἐμπρῆσαι, τὴν δὲ χώραν δουλοῦσθαι".

Τούτοις λόγοις ἐπιρρωσθέντες οἱ στρατιῶται δρόμῳ ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἵεντο.

Exerciții : Ἐγὼ γὰρ ἀποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ σώματός μου παθεῖν (Faptele Apostolilor). Μίδας ἐθήρευσε *Σ*ειληνὸν οἴνῳ κεράσας κρήνην τινά. Ὅτε ἐρρώμην, πολλὰ καὶ καλὰ ἔργα ἀπέδειξα. Τὸ ὕδωρ κατασβέννυσι τὸ πῦρ. Πυθαγόρας, ὁ *Σ*άμιος, λευκὴν ἐσθῆτα ἠμφίεστο.

Observări gramaticale

Verbele în -μι fără reduplicare și cu sufixele -νυ, -ννυ. Verbele din această clasă n-au reduplicare, dar intercalează între radical și desinențe sufixele: -νυ, cînd radicalul se termină printr-o consoană, ex. δείκνυμι ; -ννυ, cînd radicalul se termină printr-o vocală, ex. : κερά-ννυ-μι, a amesteca.

Verbul δείκνυμι se conjugă ca și verbul λύω, afară de prezent și imperfect (prezentul conjunctivului și optativului se conjugă ca și cum prezentul indicativului ar fi δεικνύω). La celelalte timpuri, afară de prezent și imperfect, sufixul -νυ cade și desinențele se adaugă direct la radicalul δεικ.

Verbele cu sufixul -ννυ. După cum radicalul se termină în vocalele α, ε, ω, avem verbe în

— αννυμι, ex.: κερά—ννυμι = a amesteca
— εννυμι, ex.: ἀμφιέ—ννυμι = a îmbrăca
— ωννυμι, ex.: ῥώ—ννυμι = a întări; la pasiv, a fi tare, puternic.

In general aceste verbe se conjugă ca și δείκνυμι, iar particularitățile ce prezintă în conjugare sînt arătate mai jos:

1. Verbele în -αννυμι fac un viitor al doilea contras care se conjugă ca prezentul indicativ al verbului τιμῶ (τιμάω) = eu onorez.

Ex.: κεράννυμι, viit. κερῶ (κεράσω), κερᾷς, κερᾷ...

Verbele în -εννυμι fac viitorul al doilea contras care se conjugă ca prezentul indicativ al verbului ποιῶ (ποιέω). = eu fac.

Ex.: ἀμφιέννυμι, viit. ἀμφιῶ (ἀμφιέσω), ἀμφιεῖς, ἀμφιεῖ...
(excepție σβέννυμι, sting cu viitorul σβέσω).

2) ἀποσβέννυμι, sting, face aor. II ἀπέσβην, care se conjugă ca ἔβην de la βαίνω. = eu merg.

3) Verbele în -αννυμι și în -εννυμι, la viitor, aorist și perfect pasiv, intercalează în general un σ între radical și terminație.

Ex.: σκεδάννυμι = a împrăștia; σκεδασθήσομαι, ἐσκεδάσθην, ἐσκέδασμαι.

LECȚIA a XI-a

Verbele în μι fără reduplicare și fără sufixele -νυ, -ννυ.

Din cuvîntarea de despărțire a Mîntuitorului

Λέγει ὁ Ἰησοῦς· Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε εἰς τὸν Θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Πατρός μου μοναὶ πολλαί εἰσιν· εἰ δὲ μή, (dacă n-ar fi) εἶπον ἂν ὑμῖν (v-aș spune)· ὅτι πορεύομαι (pentrucă tocmai Mă duc să) ἑτοιμάσαι τόπον ὑμῖν καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἑτοιμάσω τόπον ὑμῖν (și dacă Mă voi duce și vouă loc vă voi pregăti), πάλιν ἔρχομαι καὶ παραλήμψομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν, ἵνα (pentru ca), ὅπου εἰμὶ ἐγώ, καὶ ὑμεῖς ἦτε (să fiți). Καὶ, ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, οἴδατε τὴν ὁδόν.

Λέγει αὐτῷ Θωμᾶς· Κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεις· πῶς οἴδαμεν τὴν ὁδόν;

Λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν Πατέρα εἰ μὴ (decît, fără, numai) δι' ἐμοῦ. Εἰ ἐγνώκειτέ με (dacă M-ați fi cunoscut pe Mine), καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ᾔδειτε (și pe Tatăl Meu L-ați fi cunoscut).

După Sf. Ev. Ioan. XIV. 1-8,

Exercițiu: Καλῶς εἶπεν ἐκεῖνος, ὅς ἔφη τὴν γεωργίαν τῶν ἄλλων τεχνῶν μητέρα εἶναι. Καθήμεθα οὐδὲν ποιοῦντες. Αἱ Κυκλάδες ἐν κύκλῳ περὶ τὴν Δῆλον νῆσον κεῖνται.

Să se analizeze formele : ἴστε, ἴσθι, ἴτε ; ἦσαν şi ᾖσαν, — ἦμεν şi ᾔμεν, — ἦτε şi ᾖτε, — ἤδη şi ᾔδη, — εἶναι şi εἶναι, — ὦ şi ὦ, — εἴη şi εἴη, — φαθί şi φάτε, φαίη, φῶ, φήσω.

Observări gramaticale

Verbele în μι fără reduplicare şi fără sufixele -νυ, -ννυ. Verbele din această clasă sînt foarte neregulate şi aproape toate defective : φημί, zic da, afirm ; ἠμί, zic eu ; εἶμι, inf. ἰέναι a merge ; εἰμί, a fi ; κεῖμαι, sînt întins ; κάθημαι, sînt aşezat, şed ; οἶδα, ştiu cunosc.

S I N T A X A

LECŢIA a XII-a

Să ne ferim de contactul cu cei răi

Μὴ δὲ μικρὸν εἶναι νομίζωμεν (să nu credem că este de puţină importanţă) τὴν τῶν κακῶν συνουσίαν, ἀλλὰ πρὸ τῶν ἄλλων ἁπάντων (mai presus de toate celelalte) φεύγωμεν τοὺς τοιούτους (de unii ca aceştia), κἂν (chiar dacă ar fi) γυναῖκες ὦσιν, κἂν φίλοι, κἂν ὁστισοῦν, ἐπεὶ (de oare ce) καὶ τοὺς μεγάλους (chiar pe cei mari) τοῦτο ἀπώλεσε, Σολομῶντα λέγω καὶ Σαμψώ. Οὐ γὰρ οὕτω θηρία πλήττειν εἴωθεν, ὡς πονηρία ἀνθρώπων. Ἐκεῖνα γὰρ φανερὸν ἔχει τὸν ἰόν· οὗτοι δὲ ἀνεπαισθήτως κατ᾽ ἑκάστην ἡμέραν ἐνιᾶσιν (introduc) τὴν λύμην, καὶ μικρὸν ὑποσύροντες (slăbind pe încetul) τὸ εὔτονον τῆς ἀρετῆς.

Σὺ δέ, εἰ μὲν πόλιν μέλλεις οἰκεῖν, πολλὰ περὶ ἀέρων (cu privire la starea atmosferei) πολυπραγμονεῖς· (cercetezi clima)· ψυχῆς δὲ μέλλων ποιεῖσθαι λόγον (trebuind să te îngrijeşti şi de suflet), οὐ περιεργάζῃ (nu te îngrijeşti) τὴν συνουσίαν τῶν μελλόντων ὁμιλεῖν αὐτῇ (de societatea celor ce trebuie să ai bă relaţii cu el (sufletul))· ἀλλ᾽ ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε, πᾶσιν αὐτὴν (τὴν ψυχήν) ἐπιτρέπεις (il laşi în voia tuturor)· καὶ ποίας τεύξεις συγγνώμης (ce iertare vei obţine), εἰπέ μοι, οὕτως αὐτῆς ὑπερορῶν (neţinînd seamă de); πόθεν (pentru ce) γὰρ οἴει τοὺς τὰς ἐρήμους κατειληφότας (cei ce au locuit pustiurile) θαυμαστοὺς γίνεσθαι; οὐκ ἐπειδὴ (nu fiind că) θόρυβον καὶ ἀγορὰς καὶ τὸν τῶν πραγμάτων καπνὸν φεύγουσι; τούτους γὰρ ζή-

λωσον (imită»i) ἐπὶ μέσης πόλεως ἐρημίας διώκων (căutînd să creezi un pustiu în mijlocul orașului)· πῶς δὲ ἔστι τοῦτο; ἐὰν πονηροὺς φεύγῃς (dacă vei fugi de), ἐὰν τοὺς ἀγαθοὺς διώκῃς (dacă vei urma pe cei buni).

După Sf. Ioan Hrisostom

Observări gramaticale.

Propozițiunile principale în limba elină ca și în limba latină și română, pot fi afirmative, negative și interogative.

Limba elină întrebuințează în propozițiunea negativă adverbele negative simple: οὐ (οὐκ înaintea unei vocale, οὐχ înaintea unei aspirate) și μή, împreună cu compusele lor: οὐδέ, μηδέ; καὶ οὐ, καὶ μή; οὔτε... οὔτε; μήτε... μήτε, nici... nici; οὐδαμῶς, μηδαμῶς, nicidecum: οὐδέποτε... μηδέποτε, niciodată: οὐδαμοῦ, μηδαμοῦ, nicăieri.

Οὐ și compusele sale se întrebuințează în general în propozițiuni care exprimă un fapt, o judecată, o întrebare.

Μή și compusele sale se întrebuințează în general în propozițiuni care exprimă o presupunere, o judecată, o teamă.

Cînd o negație compusă urmează uneia simple, ele nu dau o afirmație ca în latinește: οὐκ ἔρχεται οὐδείς — nu vine nimeni.

Cînd o negație compusă precede o negație simplă, cele două negații dau o afirmare ca în latinește: οὐδεὶς οὐ λέγει (nemo non dicit), toată lumea spune.

Cînd două negații compuse urmează una după alta, ele dau o negație întărită: οὐδεὶς οὐδὲν ὑποπτεύει = nimeni nu bănuiește nimic.

Limba elină folosește în propozițiile principale interogative pronume și adverbe interogative, precum și următoarele particule interogative:

a) întrebarea simplă se face cu:

ἀρα, ἦ, pentru un răspuns nesigur (latinește, ne): δίκαιον ἢ οὐ δίκαιον; este oare drept sau nedrept? ἦ γὰρ οὐκ οἶδας ὡς δάνους χρεία εὐπρόσωπός ἐστιν ἐλέου αἴτησις; căci oare nu știi că nevoia de împrumutat este o cerere de milă cu înfățișare plăcută?

Din Sf. Grigorie de Nissa.

ἆρ' οὐ, οὔκουν, pentru un răspuns pozitiv (lat. nonne),; nu este așa că? ba da.

ἆρα μή, μή, μῶν (= μή οὖν), pentru un răspuns negativ, oare, au nu cumva?; **πῶς, cum? ποῖος, ce fel?; πόθεν, pentru ce?**

b) întrebarea dublă se face prin:

πότερον... ἤ (latinește utrum... an): πότερον δίκαιον ἢ οὔ; este oare drept sau nu?

c) spre deosebire de l. română, în l. elină întrebarea directă poate fi făcută cu un participiu, întrebuințîndu-se adesea expresii ca acestea: *τί παθών*, suferind sau întîmplîndu-se ce? *τί μαθών*, învățînd ce? *τί βουλόμενος*, voind ce? aceste expresii corespund ca înțeles cu: în ce scop? pentru care motiv? din ce sentiment? sau numai, de ce?

Ex.: *Τὶ παθὼν σαυτὸν εἰς τοὺς τῆς Αἴτνης κρατῆρας ἐνέβαλες;* De ce te-ai aruncat în craterul Etnei?

LECȚIA a XIII-a

Meritele Atenei față de Greci

Τῶν Ἀθηναίων ἡ πόλις παραλαβοῦσα (după ce a luat în primire pe) τοὺς Ἕλληνας ἀνόμως ζῶντας καὶ σποράδην οἰκοῦντας, καὶ τοὺς μὲν ὑπὸ δυναστειῶν ὑβριζομένους, τοὺς δὲ δι' ἀναρχίαν ἀπολλυμένους, καὶ τούτων τῶν κακῶν (și de aceste nenorociri) αὐτοὺς ἀπήλλαξε, τῶν μὲν κυρία γενομένη, (pe unii așezîndu-se în fruntea lor) τοῖς δ' αὐτὴν παράδειγμα ποιήσασα (iar pentru alții constituind un exemplu)· πρώτη γὰρ καὶ νόμους ἔθετο καὶ πολιτείαν κατεστήσατο. Δῆλον[1]) δ' ἐκεῖθεν (dovadă faptele de mai jos)· θεοὶ γὰρ ἐν ἀρχῇ (în timpuri străvechi) περὶ τῶν φονικῶν ἐγκαλέσαντες (fiind învinuiți de crime) καὶ βουληθέντες μετὰ λόγου καὶ μὴ μετὰ βίας διαλύσασθαι τὰ πρὸς ἀλλήλους (și voind să aplaneze conflictele reciproce cu judecata, iar nu cu forța), ἐν τοῖς νόμοις τοῖς ἡμετέροις (potrivit legilor noastre) τὰς κρίσεις ἐποιήσαντο περὶ αὐτῶν (au dat sentințe în aceste procese).

Καὶ μὲν δὴ καὶ (și chiar și) τῶν τεχνῶν τάς τε πρὸς τἀναγκαῖα [2]) τοῦ βίου χρησίμας (dintre artele care sînt folositoare pentru trebuințele traiului) καὶ τὰς πρὸς ἡδονὴν μεμηχανημένας (și din acele care au fost născocite pentru plăcere) τὰς μὲν εὑροῦσα, τὰς δὲ δοκιμάσασα χρῆσθαι τοῖς ἄλλοις παρέδωκεν, (ea le-a transmis celorlalți spre a se folosi de ele după ce pe unele..., iar pe altele).

Isocrate, Panigiricul

1) *δῆλόν ἐστι*. 2) *τἀναγκᾶια*, crasă pentru *τὰ ἀναγκαῖα*

Observări gramaticale

Articolul. I. Articolul *ὁ, ἡ, τό*, însoțește în limba greacă, orice substantiv pentru a-i determina mai bine înțelesul, întocmai ca articolul hotărît în limba română.

Ex. : *Ἡ Θεοτόκος* = Născătoarea de Dumnezeu

ὁ γέρων, bătrînul
γέρων, un bătrîn
ὑπὸ δυναστειῶν, de către tirani
δι' ἀναρχίαν, în anarhie.

Articolul se acordă cu substantivul în gen, număr și caz.

Ex.: *ὁ ἡγεμών, ἡ χώρα, τὸ σῶμα.*

II. Articolul are și cîteva înțelesuri particulare:

1) Fiind la origină pronume demonstrativ, articolul a păstrat acest înțeles în cîteva expresiuni foarte întrebuințate. În acest caz articolul primește accent.

Ex.: *ὃ μέν... ὃ δέ*, unul... altul (la toate cazurile și genurile).
τοὺς μέν.. τοὺς δέ ; τῶν μέν.. τοῖς δέ ; τὰς μέν... τὰς δέ.

2) Articolul la neutru singular și plural are uneori înțeles de substantiv.

Ex.: *Τὸ τοῦ ἀνθρώπου* = rolul omului.
Τὰ ἑκάστου = bunurile fiecăruia.

3) Articolul, determinînd un cuvînt sau un grup de cuvinte, le dă înțeles de substantiv.

Ex.: *οἱ δίκαιοι* (adj.) = drepții; *τὸ λύειν* (verb) = acțiunea de a dezlega, dezlegarea; *οἱ νῦν* (adv.) = oamenii de acum; *τἀναγκαῖα* (adj.) = trebuințele, nevoile; *τὰ πρὸς ἀλλήλους* (grup de cuvinte) = conflictele reciproce; *οἱ ἀμφὶ Κῦρον* (grup de cuvinte) = însoțitorii, curtea lui Cirus.

III. Articolul în general nu se întrebuințează în următoarele cazuri:

1) Înaintea numelui predicativ.

Ex.: Ὁ Κῦρος ἦν πάντων ἀνδρικώτατος = Cirus era cel mai curajos dintre toţi.

Τὸ μηδὲν θαυμάζειν ἀρχή ἐστι τῆς σοφίας = a nu te minuna de nimic este începutul înţelepciunii.

2) În maxime, în expresiuni şi idei generale, în locuţiuni adverbiale formate cu o prepoziţie.

Ex.: Ἀνθρώπου ψυχὴ ἀθάνατός ἐστι = sufletul omului e nemuritor.

μετὰ λόγου καὶ μὴ μετὰ βίας = cu judecată şi nu cu forţa.

ἐν ἀρχῇ = în timpuri străvechi.

κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν = pe uscat şi pe mare.

3) Articolul poate să însoţească şi poate să fie omis înaintea numelor proprii de persoane şi de oraşe.

Ex.: Ὁ Σωκράτης sau Σωκράτης = Socrate.

Αἱ Ἀθῆναι sau Ἀθῆναι = Atena.

IV. Atributul substantival sau adjectival stă între articol şi substantivul determinat.

Ex.: Ὁ τῶν Περσῶν δῆμος = Poporul Perşilor.

Ἡ μεγάλη πόλις = Marea cetate.

Atributul sau adjectivul poate sta şi în urma substantivului, în acest caz însă se repetă articolul.

Ex.: Ὁ δῆμος ὁ τῶν Περσῶν.

Ἡ πόλις ἡ μεγάλη.

Dacă articolul nu se repetă, se schimbă înţelesul, ca în cazul numelui predicativ.

Ex.: Ἡ πόλις μεγάλη = cetatea este mare.

V. Articolul poate însoţi un participiu sau un infinitiv. Vezi notele 1, 2, de la pag. 90.

LECŢIA a XIV-a

Atena şi deferitele ei sisteme de guvernămînt politic

Ἦσαν Ἀθηναῖοι δεινῶς εἰς τὰς πολιτείας (în ceea ce priveşte forma de guvernămînt) εὐτράπελοι, καὶ ἐπιτήδειοι πρὸς τὰς μεταβολὰς παντὸς μᾶλλον.

Ἐβασιλεύοντο πρότερον Ἀθηναῖοι, εἶτ᾽ εἰς δημοκρατίαν μετέστησαν· τυράννων δ᾽ ἐπιθεμένων αὐτοῖς, Πεισιστράτου καὶ τῶν παίδων, ὕστερόν τε ὀλιγαρχίας γενομένης, τῆς τε τῶν τετρακοσίων καὶ τῆς τῶν τριάκοντα τυράννων, τούτους μὲν διεκρούσαντο ῥᾳδίως, ἐφύλαξαν δὲ τὴν δημοκρατίαν μέχρι τῆς τῶν Ῥωμαίων ἐπικρατείας. Καὶ γὰρ εἴ (căci deşi) τι μικρὸν ὑπὸ τῶν Μακεδονικῶν βασιλέων παρελυπήθησαν, ὥσθ᾽ ὑπακούειν αὐτῶν ἀναγκασθῆναι (în cît au fost siliţi să se supună lor), τόν γε ὁλοσχερῆ τύπον τῆς πολιτείας τὸν αὐτὸν διετήρουν (totuşi menţinură aceeaşi formă generală de guvernămînt).

Strabon

Exerciţii. Ἀθάνατον ἄρα (oare) ἡ ψυχή; — Ἀθάνατον (Platon) Μητρός τε καὶ πατρὸς τιμιώτερόν ἐστι ἡ πατρίς (Platon).

Observări gramaticale

Părţile principale ale unei propoziţiuni sînt subiectul şi predicatul, iar părţile secundare sînt atributul şi complementul.

Subiectul se poate exprima printr-un substantiv, pronume sau orice alt cuvînt cu funcţie gramaticală de substantiv. Subiectul unui

verb la mod personal stă în cazul nominativ: *ἐβασιλεύοντο Ἀθηναῖοι*; subiectul unui infinitiv stă în cazul acuzativ: *τοὺς πολίτας ὁμονοεῖν ἀναγκαῖόν ἐστι* (e necesar ca cetăţenii să trăiască în bună înţelegere); subiectul unui participiu stă în cazul genitiv, formînd construcţia genitivului absolut, construcţie care prescurtează o propoziţiune circumstanţială (latineşte ablativul absolut): *τυράννων δ' ἐπιθεμένων αὐτοῖς... ὀλιγαρχίας γενομένης*: tiranii fiind aşezaţi de către ei (Atenienii)... devenind (instalîndu-se) oligarhia.

Predicatul poate fi verbal sau nominal. Predicatul verbal se exprimă printr-un verb la mod personal. Predicatul verbal se acordă cu subiectul în număr şi persoană, după aceleaşi reguli ca şi în limba latină.

Ex.: *Αἱ μητέρες φιλοῦσι τὰ τέκνα* = Mamele îşi iubesc copiii.
Ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ φιλοῦσι τὰ τέκνα = Tatăl şi mama îşi iubesc copiii.
Φιλεῖ σε ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ = Te iubesc tatăl şi mama.
Ὁ ὄχλος ὁρμᾶται sau *ὁρμῶνται* = Mulţimea se repede.
Ἐγὼ καὶ σὺ θαυμάζομεν τὸν θεόν = Eu şi tu admirăm pe Dumnezeu.

Predicatul nominal se exprimă printr-un nume predicativ (substantiv, adjectiv, etc.) însoţit de un verb auxiliar sau nepredicativ. Predicatul nominal se acordă cu subiectul după aceleaşi reguli ca şi în limba latină. Se stăruie însă asupra următoarelor cazuri:

a) Cînd subiectul este un infinitiv, adjectivul nume predicativ se pune la genul neutru singular:

Ex.: *Αἰσχρόν ἐστι ψεύδεσθαι* = este ruşinos a minţi.

b) Cu un subiect masculin sau feminin, adjectivul nume predicativ se pune la neutru, arătînd atunci un lucru în general:

Ex.: *δεινόν τι ἄνθρωπος* = omul este un lucru, este ceva neobişnuit (straşnic).
τίμιον ἀρετή = virtutea este ceva, este un lucru de preţ.
ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς = e de ajuns zilei răutatea ei. Matei VI 34.

Notă. Adeseori verbul ajutător *ἐστί* lipseşte din grupa predicatului nominal: *δεινόν* pentru *δεινόν ἐστι*, *τίμιον* pentru *τίμιόν ἐστι*, *ἀρκετόν* pentru *ἀρκετόν ἐστι*.

c) Cînd subiectul este un pronume demonstrativ sau relativ şi numele predicativ este un substantiv, pronumele se pune de obicei în genul şi numărul numelui predicativ:

Ex.: *Αὕτη* (pentru *τοῦτο*) *ἔσται ἡμῖν σωτηρία* = acest lucru va fi pentru noi scăparea.
λόγοι εἰσὶν ἃς (pentru *οὕς*) *ἐλπίδας ὀνομάζομεν* = există motive pe care le numim speranţe.

Exerciţiu. Să se analizeze în propoziţiunile din *Troparul de la Naşterea Domnului*, subiectele, predicatele, acordul lor, precum şi folosirea articolului:

Ἡ γέννεσίς σου, Χριστὲ ὁ θεὸς ἡμῶν, ἀνέτειλε τῷ κόσμῳ τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως· ἐν αὐτῇ γὰρ οἱ τοῖς ἄστροις λατρεύοντες ὑπὸ ἀστέρος (de la stea) *ἐδιδάσκοντο σε προσκυνεῖν, τὸν Ἥλιον τῆς δικαιοσύνης, καί σε γιγνώσκειν, ἐξ ὕψους ἀνατολήν. Κύριε, δόξα σοι.*

LECŢIA a XV-a

Primăvara

Νῦν οὐρανὸς διαυγέστερος· νῦν ἥλιος ὑψηλότερος... νῦν ἀστέρων χορὸς καθαρώτερος· νῦν αἰγιαλοῖς μὲν κύματα σπένδεται (încheie pace cu), ἡλίῳ δὲ νέφη, ἀέρι δὲ ἄνεμοι, γῆ δὲ φυτοῖς, φυτὰ δὲ ὄψεσι. Καὶ λειμὼν εὐωδεῖ (te îmbată cu mirosul ei), καὶ φυτὰ βρύει, καὶ κείρεται πόα, καὶ ἄρνες ἐπισκιρτῶσι χλοεραῖς ταῖς ἀρούραις. Ἄρτι δὲ ποιμὴν καὶ βουκόλος ἁρμόζονται σύριγγας καὶ νόμιον ἐμπνέουσι μέλος καὶ φυτοῖς καὶ πέτραις ἐνεαρίζουσι. Πάντα θεὸν ὑμνεῖ καὶ δοξάζει φωναῖς ἀλαλήτοις. Ἐπὶ πᾶσι δὲ εὐχαριστεῖται δι' ἐμοῦ θεός· (căci pentru toate se aduc mulţumiri lui Dumnezeu prin mine)· καὶ οὕτως ὁ ἐκείνων ὕμνος ἡμέτερος γίγνεται, παρ' ὧν ἐγὼ τὸ ὑμνεῖν λαμβάνω (de la care eu învăţ a înălţa imnuri). Νῦν μὲν γελᾷ πᾶν ζώων γένος καὶ πᾶσαν αἴσθησιν ἑστιώμεθα (şi noi ne umplem de bucurie în toată simţirea noastră). Ἔτι δὲ συντομώτερον εἴπω (să vorbesc încă mai scurt), νῦν ἔαρ κοσμικόν, (acum este primăvară peste toată lumea), ἔαρ ψυχαῖς, ἔαρ σώμασιν, ἔαρ ὁρώμενον, ἔαρ ἀόρατον· οὗ κἀκεῖθεν (καὶ ἐκεῖθεν) μεταλάβοιμεν (Fie ca noi să luăm de îndată parte la aceasta), ἐνταῦθα καλῶς ἀμειφθέντες, καὶ καινοὶ (înoiţi sufleteşte) πρὸς τὸν καινὸν βίον παραπεμφθείημεν (fie ca să fim conduşi spre).

După Sf. Grigorie Teologul

Observări gramaticale

Spre deosebire de limba latină, în limba elină, un subiect neutru plural este urmat de un predicat la numărul singular:

Ex.: *τὰ ζῷα τρέχει* = animalele aleargă.
κύματα σπένδεται. φυτὰ βρύει.
πάντα τὸν θεὸν ὑμνεῖ καὶ δοξάζει. . = toate laudă pe Dumnezeu şi-L preamăresc.

Numele predicativ, ca şi subiectul, stă la neutru plural:

Ex.: *Τὰ ζῷά ἐστι θνητά* = fiinţele sînt muritoare.

LECȚIA a XVI-a

Rugăciunea

Μέγα ὅπλον εὐχή, θησαυρὸς ἀνελλιπής, λιμὴν ἀκύμαντος (ἐστι)· καὶ μυρίων ἀγαθῶν ῥίζα καὶ πηγὴ καὶ μήτηρ ἐστὶν ἡ εὐχή καὶ αὐτῆς τῆς βασιλείας δυνατωτέρα. Πολλάκις γοῦν αὐτοῦ τοῦ τὸ διάδημα περικειμένου πυρέττοντος (Genit. abs. adesea, spre exemplu, cînd acela care are capul încins cu o diademă, suferă de friguri), παρεστήκασιν ἰατροί, δορυφόροι, θεράποντες, στρατηγοί· καὶ οὔτε ἰατρῶν τέχνη, οὔτε παρουσία φίλων, οὐ φαρμάκων δαψιλεία, οὐκ ἄλλο οὐδὲν τῶν ἀνθρωπίνων ἰσχύει παραμυθήσασθαι τὴν ἐπικειμένην ἀρρωστείαν. Ἐὰν δέ τις, παρρησίαν ἔχων πρὸς τὸν Θεόν, εἰσέλθῃ (dacă cineva... va intra), καὶ τοῦ σώματος ἅψηται μόνον (și dacă numai se va atinge), καὶ καθαρὰν ὑπὲρ αὐτοῦ ποιήσῃ (va face) τὴν εὐχήν, ἅπασαν τὴν ἀρρωστίαν ἐφυγάδευσε· καὶ ὅπερ (ceea ce) οὐκ ἴσχυσεν ὁ πλοῦτος καὶ τὸ τῶν διακονουμένων πλῆθος καὶ ἡ τῆς ἐμπειρίας ἐπιστήμη, τοῦτο ἴσχυσεν ἑνὸς πένητος πολλάκις εὐχή. Εὐχὴν δὲ λέγω, οὐ τὴν ῥαθυμίας γέμουσαν, ἀλλὰ τὴν μετ' ἐκτενείας γενομένην, μετὰ ὀδυνωμένης ψυχῆς, μετὰ συντεταμένης διανοίας (cu mintea foarte încordată).

După Sf. Ioan Crisostom

Observări gramaticale

Atributul. Atributul poate fi adjectival și substantival. Atributul adjectival se acordă în gen, număr și caz cu substantivul pe care-l determină.

Ex. : *θησαυρὸς ἀνελλιπής*, tezaur nesfîrșit ; *μέγα ὅπλον*, armă mare.
πόλις μεγάλη, oraș mare.

Notă. a) Se observă că și în limba greacă acordul se poate face și după înțeles.

Ex. : *φίλε τέκνον*, iubite copil.

b) Cînd un adjectiv se raportă la mai multe substantive, el nu se repetă, ci se acordă de obicei cu substantivul lîngă care este așezat.

Ex. : *θυμός καὶ χαρὰ μεγίστη*,
μέγιστος θυμὸς καὶ χαρά. Pasiune și bucurie foarte mare.

Atributul substantival stă în cazul genitiv și el poate exprima :

a) o posesiune : *Τὸ Πέτρου βιβλίον* (Cartea lui Petre) : *ἰατρῶν τέχνη* (arta medicilor), *ἡ τῆς ἐμπειρίας ἐπιστήμη* (știința experienței).

b) o parte dintr-un întreg (genitivul partitiv) : *ὁ ἥμισυς τοῦ στρατοῦ* (jumătate din armată), *οὐκ ἄλλο οὐδὲν τῶν ἀνθρωπίνων* (nimic altceva din lucrurile omenești). Se observă că în limba greacă, întrebuințarea genitivului partitiv este mult mai largă decît în limba latină, el întîlnindu-se chiar după verbe : *δός μοι ἄρτου* (dă-mi din această pîine).

c) materia : *χρυσοῦ στέφανος* (coroană de aur), dar și *χρυσοῦς στέφανος*.

d) rudenia : *Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου* (înțelegîndu-se *υἱός*) Alex. fiul lui Filip.

e) durata : *Ὁδὸς τριῶν ἡμερῶν* (cale de trei zile).

f) prețul : *Μνῶν τεττάρων χώρα* (un teren de patru mine (mina, o monetă).

g) subiectul sau obiectul unui substantiv verbal : expresiunea *ὁ τῶν πολεμίων φόβος*, poate însemna, teama pe care o au dușmanii sau teama pe care cineva o are de dușmani, după cum genitivul reprezintă subiectul sau complementul ideii verbale (a se teme) cu-

prinsă în *ὁ φόβος*; deci *πολεμίων* este genitiv subiectiv în, frica dușmanilor, și genitiv obiectiv în, frica de dușmani.

Cînd un verb este atribut, limba greacă întrebuințează infinitivul acestui verb, însoțit de genitivul articolului neutru.

Ex.: *ὁ τοῦ ἀναγνῶναι χρόνος* (timpul de a citi).

Cînd atributul substantival stă în același caz cu substantivul la care se raportă, se numește apoziție.

Ex.: *Ἡ Ῥώμη πόλις* (Cetatea Roma).

LECȚIA a XVII-a

Supravegherea gîndirii

Εὔκολοί ἐσμεν πρὸς τὰς κατὰ διάνοιαν (săvîrșite cu gîndul) ἁμαρτίας οἱ ἄνθρωποι. Διόπερ ὁ πλάσας (acela care a plăsmuit) τὰς καρδίας ἡμῶν, εἰδὼς (știind) ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν ἁμαρτιῶν ἐν τῇ διανοίᾳ πληροῦται, τὴν ἐν τῷ ἡγεμονικῷ (postul de comandă) καθαρότητα τῆς ψυχῆς πρώτην ἡμῖν διετάξατο καὶ αὐτὴν πλείονος φυλακῆς ἠξίωσεν (a găsit-o mai vrednică de) ἢ τὰ ἄλλα. ὥσπερ γὰρ (căci după cum) τῶν σωμάτων τὰ ἀσθενέστερα (părțile mai slabe) οἱ προμηθέστεροι τῶν ἰατρῶν ἰσχυροτέραις φυλακαῖς, οὕτως (tot astfel) ὁ κοινὸς ἰατρὸς τῶν ψυχῶν ἡμῶν, ὁ φιλαντρωπότατος τῶν ἰατρῶν, ἰσχυροτέραις φυλακαῖς τοῦτο προκατελάβετο (a întărit acea parte din noi), ὃ οἶδε πρὸς ἁμαρτίαν ὀλισθηρότερον. Αἱ μὲν γὰρ διὰ τοῦ σώματος πράξεις (faptele săvîrșite prin mijlocirea trupului) καὶ χρόνου δέονται (au nevoie de), καὶ καμάτων, καὶ συνεργῶν. Αἱ δὲ τῆς διανοίας κινήσεις ἀχρόνως ἐνεργοῦνται, ἀκόπως ἐπιτελοῦνται, πάντα καιρὸν ἐπιτήδειον ἔχουσι.

După Sf. Vasile cel Mare

Observări gramaticale

Complementul comparativului. Substantivul sau pronumele, complement al comparativului se pune fie la genitiv, fie în același caz ca primul termen de comparație, precedat de ἢ (decît).

Ex. : *Σοφώτερος τοῦ Πέτρου* / *Σοφώτερος ἢ Πέτρος* — Mai înțelept de cît Petre.

Cînd complementul comparativului este un adjectiv, acest adjectiv se pune la comparativ precedat de *ἤ* (decît), dacă primul termen este o formă de comparație în *-τερος*, sau *-ίων*.

Ex. : *ἀνδρειότερος ἢ σοφώτερος*. Mai mult viteaz de cît înțelept.

Cînd complementul comparativului este un adjectiv, acest adjectiv se pune la pozitiv, precedat de *ἤ*, dacă primul termen este format cu *μᾶλλον* sau *ἧττον*,

Ex. : *δίκαιος μᾶλλον ἢ σοφός*. Mai mult drept decît înțelept.

Dacă complementul comparativului este un verb, verbul complement este precedat de *ἤ*.

Ex : *σοφώτερος ἢ νομίζεις*. E mai înțelept de cît crezi.

sau se înlocuiește verbul printr-un substantiv.

Ex. : *Μείζων γνώμης* Mai mare de cît crezi,

Notă. a) După expresiile care cuprind o idee de asemănare, complementul este introdus de *καί*, tradus prin ca.

Ex. : *Ὁμοίαν τὴν γνώμην ἔχω καί σύ*. Am aceeași părere ca tine.

b) *τό αὐτό*, același este urmat de cazul dativ.

Ex. : *τὸ αὐτὸ ἄλλοις ποιῶ*. Fac același lucru ca alții.

Complementul superlativului stă în cazul genitiv ca și în limba latină, fiind un genitiv partitiv.

Ex. : *Ὁ βέλτιστος πάντων τῶν πολιτῶν*. Cel mai bun dintre toți cetățenii.
Τὰ πλεῖστα τῶν ἁμαρτιῶν. Cele mai multe dintre păcate.
Ὁ φιλανθρωπότατος τῶν ἰατρῶν. Cel mai iubitor de oameni dintre medici.

LECȚIA a XVIII-a

Educația copiilor la perși

Οἱ μὲν παῖδες, εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτῶντες, διάγουσι μανθάνοντες δικαιοσύνην. Οἱ δ' ἄρχοντες αὐτῶν διατελοῦσι (întrebuințează) τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας δικάζοντες τοῖς παισί· κολάζουσι τοὺς ἀδικοῦντας καὶ τοὺς ἀχαρίστους. Διδάσκουσι δὲ τοὺς παῖδας καὶ σωφροσύνην· μέγα δὲ συμβάλλεται (mult contribuie la) εἰς τὸ μανθάνειν σωφρονεῖν αὐτούς, ὅτι (faptul că ei văd) τοὺς πρεσβυτέρους ὁρῶσιν ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν σωφρόνως διάγοντας. Διδάσκουσι δὲ αὐτοὺς καὶ πείθεσθαι τοῖς ἄρχουσι· μέγα δε καὶ εἰς τοῦτο συμβάλλεται,(contribuie)(are ca subiect propoz. următoare, ὅτι ὁρῶσι, ca mai sus), ὅτι (faptul că) ὁρῶσι τοὺς πρεσβυτέρους πειθομένους τοῖς ἄρχουσιν ἰσχυρῶς. Δίδασκουσι δὲ καὶ ἐγκράτειαν γαστρὸς καὶ πότου· μέγα δὲ καὶ εἰς τοῦτο συμβάλλεται, ὅτι οὐ παρὰ μητρὶ σιτοῦνται οἱ παῖδες, ἀλλὰ παρὰ τῷ διδασκάλῳ.

Xenofon. Ciropedia

Observări gramaticale

Complementul drept stă în cazul acuzativ după toate verbele tranzitive, fie că sînt la forma activă, fie că sînt la forma medie.

Ex. : *πατὴρ φιλεῖ τὰ τέκνα*. Tatăl iubește pe copiii săi.
ὁ υἱὸς μιμεῖται τὸν πατέρα. Fiul imită pe tatăl său.
οἱ παῖδες μανθάνουσι δικαιοσύνην. Copiii învață dreptatea.

Sînt unele verbe care în limba română sînt tranzitive, iar în limba greacă sînt intranzite: τυγχάνειν τινος. a ajunge pe cineva; iar altele sînt intranzitive în limba română şi tranzitive în limba greacă: ἀδικεῖν τινα, a face nedreptate cuiva.

Unele verbe, ca şi în limba română şi cea latină, au două complemente în acuzativ: unul, acuzativul persoanei, al doilea, acuzativul lucrului.

Ex.: *Διδάσκω τοὺς παῖδας τὴν γραμματικήν.* Doceo pueros grammaticam. Învăţ pe copii gramatica.
Διδάσκουσι τοὺς παῖδας καὶ σωφροσύνην. Învaţă pe copii şi cumpătarea.

Se construiesc deasemenea cu acuzativul şi unele verbe intranzitive; în acest caz complementul trebuie să fie derivat din aceeaşi rădăcină cu verbul sau înrudit cu el prin înţeles şi în ambele cazuri însoţit de un adjectiv. (Acuzativul de calificare sau al obiectului intern).

Ex.: *πόλεμον πολεμεῖν χαλεπόν.* A duce un război greu.
ὁδὸν ἰέναι μακράν. A străbate un drum lung.

Notă. După verbele pasive şi multe adjective, stă în acuzativ complementul care exprimă punctul de vedere, partea (acuzativul de relaţie).

Ex.: *τοῦτό σοι χαρίζεσθαι βούλομαι.* Vreau să-ţi fac plăcere sub acest raport, din acest punct de vedere.
Ἐλεαζάρ, ἱερεύς, πολιὸς τὴν τρίχα, πολιὸς τὴν φρόνησιν. Eleazar, preot, cărunt la păr, cărunt, călit şi la minte. Sf. Grigore de Nazianz.
παῖς πρᾶος τὸ ἦθος. Copil blînd, din punct de vedere al caracterului.

Complementul nedrept, răspunzînd la întrebările cui, pentru cine, la ce, stă în cazul dativ.

Ex; *δίδωμι ἐσθῆτα πτωχῷ.* Dau o haină săracului.
πείθεσθαι τοῖς ἄρχουσι. A se supune magistraţilor.

În dativ stă şi numele persoanei, în interesul căreia se face acţiunea verbului.

Ex.: *Βούλομαι ζῆν οὐ μόνον ἐμαυτῷ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις.* Vreau să trăiesc nu numai pentru mine, ci şi pentru alţii. Acesta este dativul interesului.

In dativ stă şi complementul nedrept al verbelor care înseamnă:

a) asemănare: *Ἔοικε τῷ πατρί.* Seamănă cu tatăl său.

b) prietenie sau duşmănie: *Πολεμεῖν τινι.* A face război cuiva.

c) ajutor: *Συμμάχοις βοηθεῖν.* A ajuta pe aliaţi.

d) folosinţa: *Ἵπποις τοῖς ἐμοῖς χρήσει.* Te vei servi de caii mei.

Notă. *Ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν,* în fiecare zi, complement circumstanţial de timp, răspunzînd la întrebarea cînd?

LECŢIA a XIX-a

„Marea ! Marea !“ 1

Καὶ ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸ ὄρος τῇ πέμπτῃ ἡμέρᾳ· ὄνομα δὲ τῷ ὄρει Θήχης. Ἐπεὶ δὲ οἱ πρῶτοι ἐγένοντο ἐπὶ τοῦ ὄρους, κραυγὴ πολλὴ ἐγένετο. Ἀκούσας δὲ Ξενοφῶν καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες ᾠήθησαν ἔμπροσθεν ἐπιτίθεσθαι πολεμίους. ἐπειδὴ (după ce) δ' ἡ βοὴ μείζων ἐγίγνετο, ἀκούουσι βοώντων τῶν στρατιωτῶν „θάλαττα, θάλαττα“. Ἔνθα δὴ ἔθεον (începură să fugă) πάντες οἱ ὀπισθοφύλακες. Ἐπεὶ (cînd) δὴ ἀφίκοντο πάντες ἐπὶ τὸ ἄκρον, ἐνταῦθα δὲ περιέβαλλον ἀλλήλους καὶ στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς δακρύοντες. Καὶ ἐξαπίνης οἱ στρατιῶται φέρουσι λίθους καὶ ποιοῦσι κολωνὸν μέγαν. Μετὰ ταῦτα τὸν ἡγεμόνα (călăuză) οἱ Ἕλληνες ἀποπέμπουσι, δῶρα δόντες τῷ ἡγεμόνι ἵππον καὶ φιαλὴν ἀργυρᾶν καὶ σκευὴν Περσικὴν καὶ δαρεικοὺς δέκα· καὶ ἔλαβε πολλοὺς δακτυλίους παρὰ τῶν στρατιωτῶν. Κώμην δὲ δείξας τοῖς στρατιώταις οὗ (adv. unde) σκηνήσουσι, ἐπεὶ (cînd) ἑσπέρα ἐγένετο, ᾤχετο τῆς νυκτὸς ἀπιών.

Xenofon. Anabasis

1. Vezi nota 3 pag. 52.

Observări gramaticale

Complementul nedrept în cazul genitiv se întîlneşte după verbe, dintre care cele mai des întrebuinţate arată:

a) participarea: *μετέχω τῆς πολιτείας*, particip la viaţa publică.

b) amintirea sau uitarea: *μέμνημαι τῶν λεχθέντων*, îmi amintesc de cele ce au fost spuse.

c) o operaţie a simţurilor: *ἀκούουσι βοώντων τῶν στρατιωτῶν*, ei aud pe soldaţii care strigau.

d) superioritatea sau inferioritatea: *ἐκράτησε τῶν πολεμίων*, învinse pe duşmani.

e) depărtarea: *οὐκ ἀπέχει ἡ ὁδὸς τοῦ ποταμοῦ*, drumul nu este departe de fluviu.

f) abundenţa sau lipsa: *χρημάτων εὐπορεῖ*, are bani din belşug.

g) reuşita: *τυγχάνειν τοῦ σκοποῦ*, a atinge ţinta, scopul.

h) a mînca, a bea: *οἶνου πίνειν*, a bea vin.

Verbele în care prepoziţia *κατά* are înţelesul de contra: *καταγιγνώσκειν*, a condamna; *καταφρονεῖν*, a dispreţui, au complementul în cazul genitiv.

Ex.: *Ἰησοῦ θάνατον κατέγνωσαν.* Condamnară pe Iisus la moarte.

Nota 1. Verbul *εἰμί*, construit cu dativul persoanei, se traduce în limba română cu verbul a avea, iar persoana în dativ devine subiect. E aşa numitul dativ posesor cu *εἶναι*, întîlnit şi cu *γίγνομαι*.

Ex.: *ἔστι μοι βιβλίον*. Am o carte. Est mihi liber.

Însă în expresia *ὄνομά ἐστι τῷ ὄρει Θήχης*, muntele are numele Thihes, numele propriu *Θήχης* se pune la nominativ.

Nota 2. Complementul circumstanţial de timp, răspunzînd la întrebarea cînd, se pune în dativ fără prepoziţie, cînd este exprimat printr-un substantiv cu înţeles de timp, zi, lună, an, iarnă, şi dacă acest substantiv este însoţit de o determinare numerică:

Ex.: *ἀφίκοντο ἐπὶ τὸ ὄρος τῇ πέμπτῃ ἡμέρᾳ* ajunseră pe munte în a cincea zi.

În celelalte cazuri, complementul se pune în cazul dativ cu prepoziţia *ἐν*, sau în cazul genitiv.

Ex.: *ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ*, în acel timp.
νυκτὸς ἀπιών, depărtîndu-se noaptea, în timpul nopţii.

Nota 3. Să se analizeze complementele drepte după verbele tranzitive și complementele nedrepte în dativ, *δόντες τῷ ἡγεμόνι...*, *δείξας τοῖς στρατιώταις...*

Nota 4. Cei 10.000 de soldați greci, în retragerea lor prin țări dușmane, ajung la Marea Neagră. Vederea ei le dă siguranța întoarcerii în patrie și de bucurie exclamă : „Marea ! Marea !".

LECȚIA a XX-a

RECAPITULARE

Mîndria deșartă a unui mort

Un dialog între morți. (Διογένης καὶ Μαύσωλος)

— Διογ. Ὦ Κάρ, ἐπὶ τίνι μέγα φρονεῖς ;

— Μαύσ. Καὶ ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ μέν, ὦ Σινωπεῦ, ὅς (cu care) ἐβασίλευσα Καρίας μὲν ἁπάσης, ἦρξα δὲ Λυδῶν ἐνίων (peste o parte din Lidia, o parte din Lidieni) καὶ νήσους τινὰς ὑπηγαγόμην. Καὶ καλὸς ἦν, καὶ μέγας καὶ ἐν πολέμοις καρτερός. Ἐν Ἁλικαρνασσῷ δὲ μνῆμα παμμέγεθες ἔχω, ἵππων καὶ ἀνδρῶν ἐπὶ τούτῳ εἰκασμένων (genit. abs.) λίθου τοῦ καλλίστου (genit. materiei ; în marmura cea mai frumoasă). Οὐ δοκῶ σοι δικαίως ἐπὶ τούτοις μέγα φρονεῖν ;

— Διογ. Ἀλλ, ὦ καλὲ Μαύσωλε, οὔτε ἡ ἰσχὺς ἐκείνη ἔτι σοι οὔτε ἡ μορφὴ πάρεστιν (nu ai nici...) Εἰ γοῦν τινα ἑλοίμεθα (ne-am alege) δικαστὴν περὶ εὐμορφίας, τίνος ἕνεκα τὸ σὸν κρανίον προτιμηθείη ἄν (ar putea fi preferat) τοῦ ἐμοῦ (κρανίου) ; φαλακρὰ γὰρ ἄμφω καὶ γυμνά· καὶ τοὺς ὀδόντας ὁμοίως προφαίνομεν καὶ τὰς ῥῖνας (acuz. de relație) ἀποσεσιμώμεθα. Τὸν δὲ τάφον καὶ τοὺς πολυτελεῖς ἐκείνους λίθους οἱ Ἁλικαρνασσεῖς ἴσως ἐπιδείκνυνται, σὺ δὲ μᾶλλον ἡμῶν ἀχθοφορεῖς, ὑπὸ τηλικούτοις λίθοις πιεζόμενος.

Lucian

Să se analizeze în bucata de mai sus complementele drepte și complementele nedrepte în genitiv și dativ.

Observări gramaticale

Subiectul logic după verbele pasive stă :

a) în cazul genitiv precedat de *ὑπό* cînd este un nume de persoană.

Ex. : *φιλοῦμεν ὑπὸ τῶν γονέων*. Sînt iubit de părinţi.

b) în cazul dativ cînd este nume de lucru, sau în genitiv cu *ὑπό*.

Ex. : *κωλύονται τῷ νόμῳ* sau *ὑπὸ τοῦ νόμου*. Sînt împiedecaţi de lege ; *τῇ νόσῳ νικᾶσθαι*, a fi învins de boală.

Subiectul logic după un adjectiv verbal în *-τέος* totdeauna este în cazul dativ.

Ex. : *'Εαοὶ ἀσκητέα ἐστὶν ἡ ἀρετή*. Virtutea trebuie să fie practicată de mine.

Ταῦτα τοῖς ἐλευθέροις ἐστὶ πρακτέα. Acestea trebuie să fie făcute de oameni liberi, sau oamenii liberi trebuie să facă aceste lucruri.

῞Οπως αὐτῶν μεθεκτέον ἐστὶν ὑμῖν, ἑξῆς ἂν εἴη λέγειν. Cum trebuie ca voi să participaţi la aceste (cunoştinţe profane), aceasta vi se va spune de acum. Sf. Vasile. *Πρὸς τοὺς νέους*. Cpt. IV.

LECŢIA a XXI-a

Generalii antichităţii

Πολλάκις μὲν οἱ παλαιοὶ στρατηγοὶ πόλεις ἐνδόξας ἐπολιόρκησαν καὶ νίκας λαμπρὰς ἐνίκησαν· πολλοὶ δὲ συνήδονται (îşi exprimă simpatia pentru) τοῖς τοιαῦτα (lucruri ca acestea) πράττουσι καὶ συγχαίρουσι αὐτοῖς (şi-i felicită) ἐπὶ τῇ ἀνδρείᾳ καὶ τύχῃ. ῞Ομως γε μὴν (totuşi) ἡ δόξα αὐτῶν οὐ χρήσιμός ἐστι τῇ πόλει, μηδὲ ἐπαίνου ἀξία· ὁ πόλεμος γὰρ μεγάλων κακῶν αἴτιος.

Exerciţii. *῞Αγιος, ῞Αγιος, ῞Αγιος, Κύριος Σαβαώθ, πλήρης ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ τῆς δόξης σου· ῞Ομοιον ἡμῖν ὁ Χριστὸς ἦγε τὸν βίον. — Εἴπερ* (dacă) *ἴσην ῥώμην γνώμῃ, Δημόσθενες, εἶχες* (ai fi avut), *οὔποτ' ἂν ῾Ελλήνων ἦρξεν* (n-ar fi domnit peste) *῎Αρης Μακεδών* (Alex. c. Mare). — *᾿Εν τῇ Σπάρτῃ οὐδέποτε οἱ παῖδες ἔρημοι ἄρχοντός εἰσι. ῎Αξιος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ*. Timotei I. V. 18.

Observări gramaticale

Complementul adjectivelor stă în acelaşi caz ca şi al verbelor de la care derivă adjectivele şi anume :

1) *în genitiv*, stă complementul adjectivelor care exprimă :

a) posesiunea, ca *οἰκεῖος*, propriu ; *κοινός*, comun.

Ex. : *ἔργον κοινὸν ἐμοῦ καὶ σοῦ*. Lucrare comună mie şi ţie.

b) valoarea, ca *ἄξιος*, demn; *ἀνάξιος*, nedemn.

Ex.: *ἄξιος ἐπαίνου.* Demn de laudă.

c) cunoaşterea sau ignoranţa, ca *ἐπιστήμων*, instruit; *ἀμαθής*, ignorant.

Ex.: *πάντων ἐπιστήμων.* Instruit în toate.

d) amintirea sau uitarea, ca *μνήμων* care îşi aminteşte; *ἀμνήμων*, care uită.

Ex.: *Τῶν ὅρκων μνήμων.* Cel care îşi aminteşte de jurăminte.

e) abundenţa sau lipsa, ca *πλήρης*, plin; *ἔρημος* lipsit de

Ex.: *Πλήρης θορύβου.* Plin de zgomot.

f) dorinţa, ca *ἐπιθυμιτικός*.

Ex.: *Δόξης ἐπιθυμιτικός* Doritor de glorie.

2) *în dativ*, complementul adjectivelor care exprimă:

a) folosul, ca *ὠφέλιμος*, *χρήσιμος*, folositor.

Ex.: *χρήσιμος τῇ πόλει.* Folositor oraşului.

b) asemănarea, ca *ὅμοιος*, asemenea; *ἴσος*, egal.

Ex.: *Ὅμοιος τῷ πατρί* Asemenea tatălui.

c) prietenia sau duşmănia, ca *ἐχθρός*, duşman; *φίλος*, amic.

Ex.: *ἐχθρός τῷ ἀδελφῷ.* Duşman fratelui său.

Notă. 1). *Adverbele de mod,* derivate de la adjective, îşi au complementul în acelaşi caz ca şi adjectivele de la care sînt derivate.

Ex.: *Ἀξίως τῆς πατρίδος.* Intr-un chip demn de patrie.
Ὁμολογουμένως τῇ φύσει ζῆν. A trăi conform naturii.

2). Unele adverbe de timp au complementul în genitiv.

Ex.: *Πηνίκα ἐστὶ τῆς ἡμέρας*: Ce moment din zi este?

3). Unele adverbe de asemenea îşi construiesc complementul în genitiv: *ποῦ*; (unde?), *ποῖ*; (în cotro?).

Ex.: *Ποῦ τῆς γῆς ἐστίν*; In ce punct al pămîntului se află? (ubi terrarum est?

LECŢIA a XXII-a

Parabola cu grăuntele de muştar. Parabola cu aluatul. Uşa cea strîmtă

Ἔλεγε ὁ Ἰησοῦς· ὁμοία ἐστὶ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ· καὶ ηὔξησεν καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. Καί πάλιν εἶπεν· ὁμοία ἐστὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἔκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ (pînă ce) ἐζυμώθη ὅλον.

Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱεροσόλυμα. Εἶπε δέ τις αὐτῷ· Κύριε, ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς θύρας, ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσι εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν... Ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν ὄψησθε (cînd veţi vedea) πάντας τοὺς προφήτας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω. Καὶ ἥξουσι ἀπὸ ἀνατολῶν και δυσμῶν καὶ ἀπὸ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

După Sf. Ev. Luca XIII. 19.

Observări gramaticale.

Complementele circumstanţiale de loc, chiar cînd sînt nume de oraşe, se construiesc cu ajutorul prepoziţiilor. Prepoziţiile *ἐν*, *εἰς* *ἐκ (ἐξ)*, *ἀπό*, însoţesc numele de loc, iar *παρά* şi *ὡς* numele de persoane. Astfel:

1) La întrebarea unde *(ποῦ)*; complementul stă în cazul dativ precedat de prepoziția *ἐν*:

Ex.: *οἰκεῖ ἐν Ῥώμῃ.* Locuiește în Roma.
ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. Vor ședea la masă în împărăția lui Dumnezeu.

2) La întrebarea încotro *(ποῖ)* complementul stă în cazul acuzativ precedat de prepoziția *εἰς*.

Ex.: *Ἦλθεν εἰς τὴν πόλιν.* A venit în oraș.
πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱεροσόλυμα. Ținînd drumul spre Ierusalim.

3) La întrebarea de unde *(πόθεν)* complementul stă în cazul genitiv, precedat de prepozițiile *ἐκ (ἐξ)* sau *ἀπό*.

Ez.: *Ἀπῆλθον ἐξ Ἀθηνῶν.* Au plecat din Atena.
Ἥξουσι ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ ἀπὸ βορρᾶ καὶ νότου. Vor veni de la răsărit și apus, de la miazănoapte și miazăzi.

4) La întrebarea pe unde *(πῇ)* complementul stă în cazul genitiv, precedat de prepoziția *διά*,

Ex.: *Διὰ τῆς ἀγορᾶς πορεύεται.* Trece prin agora, piața publică.
Εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς θύρας. A intra prin ușa cea strîmtă.

Complementul circumstanțial de loc care arată distanța sau întinderea stă în cazul acuzativ fără prepoziție.

Ex.: *Κῦρος ἐξελαύνει διὰ τῆς Λυδίας σταθμοὺς τρεῖς.* Cirus înaintă prin Lidia pe o întindere de trei etape.

LECȚIA a XXIII-a

A doua venire

...Ὥσπερ ἡ ἀστραπὴ, ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν (fulgerînd dintr-o parte de sub cer), εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει (luminează pînă la cealaltă parte de sub cer), οὕτως ἔσται ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ... Καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· ἤσθιον, ἔπινον, ἐγάμουν, ἐγαμίζοντο ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας· ὁμοίως καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ· ἤσθιον, ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ᾠκοδόμουν· ᾗ δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθε Λὼτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξε πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας· κατὰ τὰ αὐτὰ ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἆραι αὐτὰ, καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω... λέγω ὑμῖν, ταύτῃ τῇ νυκτὶ... δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ, ὁ εἷς παραληφθήσεται καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται.

După Sf. Evanghelist Luca. XVII, 24.

Observări gramaticale

Complementul circumstanțial de timp, răspunzînd la întrebarea cînd, stă de obicei în cazul dativ însoțit de prepoziția *ἐν* iar; în expresii generale stă în cazul genitiv ; dativul fără *ἐν*

se întrebuinţează mai ales cînd substantivul este însoţit de o determinare, mai ales numerică.

Ex. : *ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.* În acea zi.
ἐν ταῖς ἡμέραις. În zilele
ταύτῃ τῇ νυκτί. În această noapte.
ἐν ἐκείνῳ χρόνῳ. În acel timp.
ἀφίκοντο ἐπὶ τὸ ὄρος τῇ πέμπτῃ ἡμέρᾳ.
νυκτὸς ἀπιών. Depărtîndu-se în timpul nopţii.

Complementul circumstanţial de timp, răspunzînd la întrebarea cît timp, se pune în cazul acuzativ, numit acuzativul duratei.

Ex. : *Ἐνταῦθα ἔμεινεν ἡμέρας ἑπτά.* Acolo rămase şapte zile.
ἐβασίλευε τρία ἔτη. A domnit trei ani.

Vîrsta se arată cu participiul perfect al verbului *γίγνομαι, γεγονώς, γεγονυῖα, γεγονός,* însoţit de cazul acuzativ.

Ex. : *Εἴκοσι ἔτη γεγονώς.* In vîrstă de douăzeci de ani.

Note. 1) *ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε = ἄχρι τῆς ἡμέρας ᾗ εἰσῆλθε.* Dublă atracţie : *a)* atracţie de caz, relativul *ᾗ* este atras de cazul antecedentului său *τῆς ἡμέρας,* devenind *ἧς ; b)* antecedentul *ἡμέρας* este atras în propozitiunea relativă, *ἄχρι ἧς ἡμέρας.*

2) *ᾗ δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθε = τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐξῆλθε* (atracţia antecedentului în propoziţie relativă.

3) *ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ = ἔσται τῇ ἡμέρᾳ ᾗ,* ca la punctul 2.

LECŢIA a XXIV-a

Binefacerile învăţăturii

Ἐγώ, ὦ τέκνον, Παιδεία[1] εἰμί, ἤδη συνήθης σοι καὶ γνωρίμη, εἰ καὶ (deşi) μηδέπω εἰς τέλος μου πεπείρασαι... Ἢν ἐμοὶ πείθῃ (dacă te vei supune mie), πρῶτον μέν σοι πολλὰ ἐπιδείξω παλαιῶν ἀνδρῶν ἔργα, καὶ πράξεις θαυμαστὰς καὶ λόγους αὐτῶν ἀπαγγελῶ,... καὶ τὴν ψυχήν σοι κατακοσμήσω πολλοῖς καὶ ἀγαθοῖς κοσμήμασι, σωφροσύνῃ, δικαιοσύνῃ, εὐσεβείᾳ, πρᾳότητι, ἐπιεικείᾳ, συνέσει, καρτερίᾳ, τῷ τῶν καλῶν ἔρωτι, τῇ πρὸς τὰ σεμνότατα ὁρμῇ· ταῦτα γάρ ἐστιν ὁ τῆς ψυχῆς ἀκήρατος ὡς ἀληθῶς κόσμος. Λήσει δέ σε (Nu-ţi va scăpa ţie nici) οὔτε παλαιὸν οὐδὲν οὔτε νῦν γενέσθαι δέον (nici ceea ce trebuie să fie acum), ἀλλὰ καὶ τὰ μέλλοντα (viitorul) προόψει μετ' ἐμοῦ, καὶ ὅλως ἅπαντα, ὁπόσα ἐστί, τά τε θεῖα τὰ τ' ἀνθρώπινα, οὐκ εἰς μακράν (în scurt timp) σε διδάξομαι.

1. Vezi nota de la pagina 63.

Lucian

Exerciţii. Θαυμάζομεν τὸν Σωκράτη τῆς σοφίας. Τοῦτο τὸ βιβλίον πωλεῖται εἴκοσι ὀβολῶν. Αὐτὸν ἔλαβον τῆς ζώνης. Ὁ μὲν βοῦς τῷ κέρατι παίει, ὁ δὲ ὗς ἄγριος τοῖς ὀδοῦσι. Ἀνήρ ἐστι καλὸς τὸ σῶμα, σώφρων τοὺς τρόπους (cumpătat la obiceiuri), *σοφὸς* (dibaci în) *πολλὰς τέχνας. Διὰ μέσου τῆς πόλεως ῥεῖ ποταμὸς Κύδνος ὄνομα* (în ce priveşte numele), *εὖρος* (ca lărgime) *δύο πλέθρων.*

Observări gramaticale

Complementele circumstanţiale altele decît cele de timp şi loc stau în cazurile genitiv, dativ şi acuzativ.

1) *In genitiv* compl. circumstanţial exprimă :

a) măsura : *ὁ ποταμός ἐστι σταδίων τριακοσίων τὸ μῆκος*. Fluviul este de 300 stadii ca lungime.

b) materia : *χρυσοῦ πεποίηται ὁ στέφανος*. Coroana a fost făcută de aur.

c) partea : *ἔχω τὸν λύκον τῶν ὠτῶν*. Ţin lupul de urechi.

d) vina, crima : *ἀσεβείας φεύγειν*. A fi urmărit din cauza impietăţii.

e) cauza : *εὐδαιμονίζω σε τοῦ τρόπου*. Te fericesc din cauza caracterului tău.

f) origina : *Δαρείου καὶ Παρυσάτιδος γίγνονται παῖδες δύο*. Din Darius şi Parisatis se născură doi copii.

g) Preţul : *Πολλοῦ ποιεῖσθαί τινα*. A socoti pe cineva de mult preţ.

2) *În dativ* compl. circumstanţial expimă :

a) instrumentul : *παίειν τινὰ ξίφει*. A lovi pe cineva cu sabia. *κατακοσμήσω... κοσμήμασι, σωφροσύνῃ, δικαιοσύνῃ...* Te voi împodobi cu podoabe, cu cumpătare, dreptate...

b) modul : *κραυγῇ πολλῇ ἐπέρχονται*. Năvălesc cu mare strigăt.

c) cauza : *λιμῷ ἀπέθανεν*. Muri de foame (din cauza foamei).

3) *În acuzativ* compl. circumstanţial exprimă :

a) distanţa : *ἀπέχει εἴκοσι βήματα ἀπὸ τῆς πόλεως*. E departe la 20 paşi de oraş.

b) punctul de vedere sau partea (acuzativul de relaţie) :

παῖς πρᾶος τὸ ἦθος. Copil blînd la fire (din punct de vedere al firii).

ἀνὴρ καλὸς τὸ σῶμα. Bărbat frumos la corp.

ποταμὸς Κύδνος ὄνομα. Un fluviu Chidnos ca nume (la nume).

ἱερεύς, πολιὸς τὴν τρίχα, πολιὸς τὴν φρόνησιν. Preot, cărunt la păr, cărunt, călit la minte. (Sf. Grigore de Nazianz).

Notă. In bucata de lectură, învăţătura personificată, *Παιδεία*, apare unui copil în vis şi-i vorbeşte despre binefacerile ei.

LECŢIA a XXV-a

RECAPITULARE

Parabola judecătorului nedrept

Ἔλεγεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς τήνδε τὴν παραβολήν, πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προσεύχεσθαι αὐτοὺς (pentru a dovedi că ei trebuie, se cuvine, să se roage în tot timpul) καὶ μὴ ἐγκακεῖν (şi să nu se descurajeze), λέγων· Κριτής τις ἦν ἔν τινι πόλει, τὸν Θεὸν μὴ φοβούμενος καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος. Χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτόν, λέγουσα· Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. Ὁ δὲ πολὺν χρόνον οὐκ ἤθελεν. Μετὰ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· Εἰ καὶ (deşi) τὸν Θεὸν οὐ φοβοῦμαι οὐδὲ ἄνθρωπον ἐντρέπομαι, διά γε τὸ παρέχειν (totuşi, fiindcă văduva aceasta îmi face supărare) μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν... εἶπεν δὲ ὁ Κύριος· Ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει· ὁ δὲ Θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ (nu va face oare) τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτός...;

După Sf. Evangh. Luca. XVIII. 1.

Imnul serii (Ὕμνος ἑσπερινός)

Φῶς ἱλαρὸν ἁγίας δόξης, ἀθανάτου Πατρὸς οὐρανίου, Ἁγίου, Μάκαρος, Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλθόντες (noi) ἐπὶ τὴν

ἡλίου δύσιν, ἰδόντες (noi) φῶς ἑσπερινόν, ὑμνοῦμεν (lăudăm în cîntări) Πατέρα Υἱόν, καὶ ἅγιον Πνεῦμα Θεόν. Ἄξιόν σε ἐν πᾶσι καιροῖς ὑμνεῖσθαι φωναῖς αἰσίαις, Υἱὲ Θεοῦ, ζωὴν ὁ διδούς· διὸ ὁ κόσμος σὲ δοξάζει·

Să se analizeze complementele directe, indirecte, şi circumstanţiale.

LECȚIA a XXVI-a

Temistocle și Euribiade

Οἱ μὲν δὴ Πέρσαι, εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐλθόντες, εἷλον (puseră mîna pe) ἐρῆμον τὸ ἄστυ· οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι τοῦτο ἔλιπον (părăsiseră) καὶ ἀνέϐησαν (se urcaseră) εἰς τὰς τριήρεις· αἱ τῶν Ἑλλήνων νῆες εἰς Σαλαμῖνα συνῆλθον (se strînseră). Καὶ Θεμιστοκλῆς μὲν τῶν Ἀθηναίων ἦν στρατηγός, Εὐριϐιάδης δ' ὁ Λακεδαιμόνιος τὴν πάντων τῶν νεῶν ἡγεμονίαν εἶχεν. Μαλακὸς δὲ ὢν περὶ τὸν κίνδυνον, Εὐρυϐιάδης μὲν αἴρειν (să ridice ancora) ἐϐούλετο (voia) καὶ πλεῖν (să plutească) ἐπὶ τὸν Ἰσθμόν. Θεμιστοκλῆς δὲ ἀντέλεγεν (se opunea la aceasta)· ἐπαραμένου (ridicînd) δὲ Εὐριϐιάδου τὴν ϐακτηρίαν, ὁ Θεμιστοκλῆς ἔφη· Πάταξον (lovește) μέν, ἄκουσον (ascultă) δέ. Οἱ δ' Ἕλληνες προσέθεντο (se uniră cu) τῇ Θεμιστοκλοῦς γνώμῃ.

Observări gramaticale

Înțelesul timpurilor. În limba elină, ca și în genere în limba latină, la orice verb se deosebesc :

A. *Felul acțiunii*, care poate fi :

1) O acțiune neîndeplinită, cursivă (începută dar neisprăvită), durativă, (actio imperfecta):

Ex. : *γράφω*, scriu.
ἔγραφον, scriam.

2) O acțiune îndeplinită, considerată în rezultatele ei (actio perfecta) :

Ex. : *εὕρηκα*, am găsit (deci am).
βεβίωκε, a trăit (acum nu mai trăiește).

3) Acțiunea verbală în sine, fără ideea de durată sau îndeplinire, o acțiune începătoare sau momentană :

Ex. : *ἦλθον, εἶδον, ἐνίκησα* ; veni, vidi, vici.
venii, văzui, învinsei.
βασιλεύσει, va fi rege, va ajunge rege.

B. *Ideea de timp*, după care acțiunea arătată de verb poate fi raportată la :

1. Prezent : *ποιεῖ, πεποίηκεν* ;
2. Trecut : *ἐποίει, ἐποίησεν, ἐπεποιήκει* ;
3. Viitor : *ποιήσει*.

Timpurile indicativului exprimă și ideea de timp și felul acțiunii, după cum urmează :

A) Prezentul : o acțiune neîndeplinită în prezent.

Ex. : *ὁρῶ*, eu văd.

B) Imperfectul : o acțiune neîndeplinită în trecut.

Ex. : *Τὰς πόλεις ἔκτιζον*, ei întemeiau cetățile.

C) Viitorul : acțiunea verbală în sine sau acțiunea începătoare, în viitor.

Ex. : *βασιλεύσει*, va fi rege sau va ajunge rege.

D) Aoristul : 1. Acțiunea verbală în sine (fără ideea de durată sau rezultat) raportată la trecut, perfectum historicum în limba latină.

Ex. : *Ἐπολέμησαν οἱ Ἀθηναῖοι*, Atenienii făcură sau au făcut războiul.

2. Acțiunea începătoare (ingresivă), momentană, raportată la trecut.

Ex. : *Ἐβασίλευσεν* ajunse rege.
Ἔβλεψεν, aruncă o privire.
Ἐνόσησεν, căzu bolnav.

Notă. Aoristul are valoare de m. m. c. perfect pentru a indica un fapt trecut, anterior altui fapt trecut.

Ex. : *Δαρεῖος Κῦρον μεταπέμεται* (prezent istoric) *ἀπὸ τῆς ἀρχῆς. ἧ; αὐτὸν σατράπην ἐποίησεν.* **Darius cheamă pe Cirus din provincia peste care îl făcuse satrap.**
Οἱ... Ἀθηναῖοι... ἔλιπον καὶ ἀνέβησαν. **Atenienii părăsiseră și se urcaseră.**

3. Un fapt de experiență, întrebuințat în sentințe *(γνῶμαι)*, cu înțeles de prezent (aoristul gnomic sau empiric).

Ex.: *Γνῶθι σαυτόν*, cunoaște-te pe tine însuți.
Οὐδεὶς ἐπλούτησεν ταχέως, δίκαιος ὤν. Nimeni, cinstit fiind, nu se îmbogățește dintr-odată.

E. Perfectul : o acțiune îndeplinită în prezent sau rezultatul prezent al unei acțiuni îndeplinite, perfectum praesens în limba latină.

Ex. : *Οἶδα*, am văzut, deci eu știu.
***Κέκτημαι*, am cîștigat, deci eu posed.**

F. M. m. c. Perfect : o acțiune îndeplinită în trecut sau rezultatele trecute ale unei acțiuni îndeplinite, aflîndu-se cu Perfectul în același raport ca imperfectul cu prezentul.

Ex. : *Ἐτέθαπτο*, fusese îngropat, acțiune îndeplinită în trecut.
***Ἐτεθνήκει*, murise, deci nu mai trăia.**
***Ἐκεκτήμην*, posedam, cîștigasem; deci posedam.**

G. Viitorul anterior sau exact (rar întrebuințat), rezultatul viitor al unei acțiuni îndeplinite.

Ex. : *λελύσομαι*, voi fi fost dezlegat.
***Γεγράψεται ἡ ἐπιστολή*, scrisoarea va fi fost scrisă, sau se va fi terminat cu scrisul scrisorii.**

***Înțelesul modurilor în propoz. principale.* Modul indicativ, ca și în limba latină, se întrebuințează într-o propozițiune principală pentru a exprima un fapt real : Negația este *οὐ*.**

Ex. : *Ὁ χρόνος φεύγει.* Timpul fuge.
***οἱ Πέρσαι... εἷλον... τὸ ἄστυ.* Perșii puseră mîna pe Atena.**

Modul Imperativ, prezent sau aorist (pers. 2-3 singular și plural) se întrebuințează pentru a exprima un ordin, un îndemn sau o rugăciune.

Ex.: *λῦε*, dezleagă! *λυέτω*, dezlege!
ποίησον, fă îndată! *εἰπέ*, spune imediat!

LECȚIA a XXVII-a

Iisus potolește furtuna pe lac

Ἐμβάς ποτε Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν εἰς πλοῖον· „Διέλθωμεν, ἔφη, εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης·“ καὶ ἀνηγάγοντο. Πλεόντων αὐτῶν, ὁ Ἰησοῦς ἀφύπνωσεν. Καὶ καταβάσης ζάλης ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην, ἐπληροῦτο τὸ πλοῖον καὶ ἐκινδύνευον. Προσελθόντες δὲ αὐτὸν ἔγειραν· „Κύριε, φασίν, σῶσον, ἀπολλύμεθα“. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τοῖς ἀνέμοις, καὶ παυσαμένων τούτων, ἐγένετο γαλήνη. Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ποῦ ἐστιν ἡ πίστις ὑμῶν;“ Οἱ δὲ φοβηθέντες ἐθαύμαζον, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· „Τίς δὴ οὗτός ἐστι, ὅστις καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάττει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ πείθονται αὐτῷ“.

Ὁ πλούσιος ἄρχων.

Καὶ ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν ἄρχων τις λέγων· „Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσας (ce să fac) ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω (ce făcînd);“Εἶπεν δ’αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·„Τί μὲ λέγεις(voi cîștiga) ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ (afară de) εἷς ὁ Θεός. Τὰς ἐντολὰς οἶδας (cunoști)· μὴ μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσῃς. Τίμα (cinstește) τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα“.
Ὁ δὲ εἶπεν· Ταῦτα πάντα ἐφύλαξα ἐκ νεότητος.

Exercițiu. Στῶμεν καλῶς, στῶμεν μετα φόβου, πρόσχωμεν τὴν ἁγίαν ἀναφορὰν ἐν εἰρήνῃ προσφέρειν.

Observări gramaticale.

Înțelesul modurilor (continuare) 1) Un îndemn sau un ordin pentru persoana a doua și a treia, singular și plural, se exprimă prin imperativul prezent sau aorist (sensul voluntativ și hortativ).

Ex. : *λέγε*, spune ; *λύετε τόν αἰχμάλωτον*, deslegați prizonierul
τίμα τὸν πατέρα, πάταξον μὲν, ἄκουσον δε.

Pentru persoana întîia plural, fiindcă nu exista formă specială la imperativ, se întrebuințează subjonctivul prezent sau aorist.

Ex. : *λέγωμεν τὸ ἀληθές* să spunem adevărul.
διέλθωμεν (să trecem) *λύωμεν* (să dezlegăm), *στῶμεν* (să stăm). *πρόσχωμεν* (să luăm aminte).

2) Oprirea, (porunca negativă), la persoana a doua și a treia, singular și plural, se exprimă prin *μή* și imperativul prezent sau prin *μή* și subjonctivul aorist (sensul prohibitiv).

Ex. : *Μὴ λῦε*, nu dezlega; *Μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς*. Să nu omori, să nu furi.

Oprirea (porunca negativă) la persoana întîia plural, se exprimă prin *μή* și subjonctivul prezent sau aorist.

Ex. : *Μὴ λύωμεν* sau *μὴ λύσωμεν*, să nu dezlegăm.

3) In propozițiunile interogative care exprimă o deliberare, se întrebuințează subjonctivul (sensul deliberativ).

Ex. : *ποῦ φύγωμεν* ; unde să fugim ?
εἴπωμεν ἢ σιγῶμεν ; să vorbim sau să tăcem.

LECȚIA a XXVIII-a

Castor și Pollux

Ὁ Κάστωρ τε καὶ ὁ Πολυδεύκης, τῆς Λύδης ἄμφω υἱοὶ καὶ τῆς Ἑλένης ἀδελφοὶ ὄντες, Διόσκοροι ὠνομασμένοι ἦσαν· οἱ ἀθληταὶ αὐτοὺς πρὸ ἄθλων οὕτως ηὔχοντο· „Εἴθε οἱ Διόσκοροί μοι τὴν νίκην διδοῖεν". Πολλὰς δὲ αὐτοὶ μάχας ἐμαχέσαντο ὑπὲρ τοῦ δικαίου καὶ ἐν τούτων τῶν μαχῶν τινι (într-o oare-care din aceste lupte) ὁ Κάστωρ ἀπέθανε· τὸν δὲ ἀδελφὸν τὸν Πολυδεύκην οὐδὲν παραμυθεῖσθαι ἐδύνατο (nimic nu putea să consoleze pe)· μόνῳ γὰρ τῷ Πολυδεύκει οἱ θεοὶ τὴν ἀθανασίαν ἔδοσαν. Εἴθ' ὤφελον, ἔφη, μετά σου καὶ ἐγὼ ἀποθνῄσκειν· οἱ γὰρ μὴ οἱ θεοί μοι ἀθανάτῳ εἶναι συνεχώρησαν.

Observări gramaticale.

1) *Înțelesul modurilor* (continuare). Optativul, singur sau precedat de *εἴθε, εἰ γαρ*, exprimă o dorință realizabilă. Negațiunea este *μή*·

Ex. : *1) Μὴ γένοιτο*, ferească Dumnezeu ! sau, nicidecum. Galateni III. 21.
2) Εὖ πράττοιμι, o, de-aș reuși !, măcar de-aș reuși !
3) Εἴθε μὴ ἀποθνήσκοιμι o, de n-aș muri (aș vrea să nu mor).
4) Εἴθε οἱ Διόσκουροί μοι τὴν νίκην διδοῖεν, o, de mi-ar da Diascurii victoria !

Notă. Optativul, însoţit de ἄν, exprimă o posibilitate,

Ex. : *λέγοι ἄν τις*, sau *εἴποι ἄν τις*, ar putea spune cineva.

2) Indicativul imperfect sau aorist, precedat de *εἴθε*, *εἰ γάρ*, exprimă o dorinţă irealizabilă, un regret. Negaţiunea este *μή*.

Ex. : *Εἴθε νεώτερος ἦν*, o, dacă aş fi mai tînăr.
εἰ γὰρ μὴ οἱ θεοί μοι ἀθανάτῳ εἶναι συνεχώρησαν o dacă zeii n-ar fi căzut de acord ca eu să devin nemuritor.

Notă. O dorinţă irealizabilă sau un regret se mai poate exprima prin aor. II al verbului *ὀφείλω*, eu datorez, trebuie, singur sau precedat de *εἴθε*, *εἰ γαρ*.

Ex. : *Εἴθε ὤφελον μετά σου καὶ ἐγὼ ἀποθνήσκειν*, dacă aş fi murit cu tine şi eu.
Μὴ ὤφελεν ἀποθανεῖν, fie ca el să nu fi murit! sau, dacă el n-ar fi murit!

Notă. *πολλὰς μάχας ἐμαχέσαντο*, acuzativul obiectului intern.

LECŢIA a XXIX-a

Xenofon către soldaţi

Εντεθύμημαι δ' ἔγωγε, ὦ ἄνδρες, καὶ τοῦτο ὅ τ ι (că), ὁπόσοι (toţi acei care) μὲν μαστεύουσι ζῆν (să-şi scape viaţa) ἐκ παντὸς τρόπου (în orice chip) ἐν τοῖς πολεμικοῖς, οὗτοι μὲν κακῶς τε καὶ αἰσχρῶς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ (în majoritatea cazurilor) ἀ π ο θ ν ή σ κ ο υ σ ι ν· ὁπόσοι (iar toţi acei care) δὲ τὸν μὲν θάνατον ἐγνώκασι πᾶσι κοινὸν εἶναι καὶ ἀναγκαῖον ἀνθρώποις, περὶ δὲ τοῦ καλῶς ἀποθνῄσκειν (pentru a muri în chip glorios) ἀ γ ω ν ί ζ ο ν τ α ι, τούτους (reluînd pe ὁπόσοι δὲ) ὁ ρ ῶ μᾶλλόν πως (mai uşor) εἰς τὸ γῆρας ἀ φ ι κ ν ο υ μ έ ν ο υ ς καί, ἕως ἄν ζῶσιν (cît trăiesc), εὐδαιμονέστερον διάγοντας. Ἃ καὶ ἡ μ ᾶ ς δ ε ῖ νῦν καταμαθόντας α ὐ τ ο ύ ς (trebuie ca şi noi înşine ştiind acum acestea) τε ἄνδρας ἀ γ α θ ο ὺ ς ε ἶ ν α ι καὶ τοὺς ἄλλους (ἀγαθοὺς εἶναι) π α ρ α κ α λ ε ῖ ν. Ὁ μὲν ταῦτα εἰπὼν ἐπαύσατο.

Xenofon. Anabasis

Observări gramaticale

Propoziţiunile subordonate. *O propoziţiune subordonată, exprimînd părerea subiectului principalei şi fiind dependentă de un timp secundar (imperf. aorist, m. m. c. perf.), poate să întrebuinţeze, în locul indicativului şi uneori al conjunctivului, modul optativ, numit optativul oblic, sau al stilului indirect. Această regulă nu este obligatorie.*

Propozițiunile completive. În limba greacă propozițiunile completive sînt : completive legate de principală prin conjuncții sau fără conjuncții, și completive interogative indirecte.

A. *Completivele* legate de principală fără conjuncții sînt *infinitivale* sau *participiale.*

1. *Completiva infinitivală.* Cînd verbul din principală exprimă o *părere, o declarare,* ca *νομίζω, λέγω, φημί* etc. o *voință,* ca *βούλομαι, ἐθέλω* etc. sau este un verb sau expresie *impersonală* ca *χρή* (trebuie), *ἔξεστι* (este permis), *ἀναγκαῖόν ἐστι* (e necesar), secundara completivă se exprimă prin *acuzativ cu infinitiv.*

Ex. : *νομίζω σε ἁμαρτάνειν.* Socotesc că greșești.
ἐγνώκασι τὸν μεν θάνατον κοινὸν εἶναι καὶ ἀναγκαῖον πᾶσιν ἀθρώποις. Sînt convinși că moartea este comună și necesară tuturor oamenilor.
δεῖ ἡμᾶς αὐτοὺς ἄνδρας ἀγαθοὺς εἶναι και παρακαλεῖν τοὺς ἄλλους ἀγαθοὺς εἶναι, Trebuie ca noi înșine să fim bărbați viteji și să îndemnăm și pe alții să fie viteji.

Negațiunea obișnuită este *οὐ* (rar *μη*).

Dacă subiectul infinitivalei este același ca al principalei, el nu se exprimă, iar numele predicativ se acordă cu subiectul principalei.

Ex. : *φημὶ εἶναι ἀγαθός.* Spun că sînt bun.

2) *Completiva participială.* Cînd verbul din principală exprimă o percepțiune fizică sau intelectuală, ca *ὁρόω* (văd), *οἶδα* (știu), *ἀκούω* (aud), *γιγνώσκω* (cunosc), *δηλόω* (arăt), secundara completivă se exprimă cu conjuncțiile *ὅτι* ori *ὡς* și indicativul, dar mai degrabă printr-un participiu care se referă la complement.

Ex, : *Οἶδα Θεὸν ὄντα (= Οἶδα ὅτι Θεός ἐστι).* Știu că Dumnezeu există.
Ὁρῶ τούτους... ἀφικομένους... καὶ εὐδαιμονέστερον διάγοντας. Văd că aceștia ajung... și că petrec viața mai fericit.
Θεμιστοκλέα οὐκ ἀκούεις ἄνδρα ἀγαθὸν γεγονότα; N-ai auzit că Temistocle a fost un bărbat brav?

LECȚIA a XXX-a

I. Lupul și mielul

Λύκος ἀμνὸν ἐδίωκεν. Ὁ δὲ εἰς νεὼν κατέφυγε. Προσκαλουμένου δὲ τοῦ λύκου (genit. abs. lupul chemînd la sine pe) τὸν ἀμνὸν καὶ λέγοντος (și zicînd) ὅτι θύσει αὐτὸν ὁ ἱερεὺς τῷ θεῷ, ἐκεῖνος ἔφη πρὸς αὐτόν. „Αἱρετώτερόν μοί ἐστι (e preferabil pentru mine) θεῷ θυσίαν εἶναι, ἢ (de cît) ὑπὸ σοῦ διαφθαρῆναι".

Esop.

II. Aristide și Temistocle

Θεμιστοκλέους πρὸς τὸν δῆμον λέγοντος (genit. abs.) ὡς ἔχει βούλευμα ἀπόρρητον μέν, ὠφέλιμον δὲ τῇ πόλει καὶ σωτήριον, οἱ Ἀθηναῖοι ἐκέλευσαν Ἀριστείδην μόνον ἀκοῦσαι καὶ συνδοκιμάσαι. Φράσαντος (genit. abs.) δὲ τῷ Ἀριστείδῃ τοῦ Θεμιστοκλέους ὡς διανοεῖται τὸν ναύσταθμον ἐμπρῆσαι τῶν Ἑλλήνων, οὕτω γὰρ ἔσεσθαι μεγίστους καὶ κυρίους ἁπάντων τοὺς Ἀθηναίους, παρερχόμενος εἰς τὸν δῆμον ὁ Ἀριστείδης ἠγόρευσε τῆς πράξεως [1]), ἣν (pe care) Θεμιστοκλῆς πράττειν διανοεῖται, ὡς οὔτε λυσιτελεστέρα ἄλλη ἐστιν οὔτε ἀδικωτέρα. Ταῦτ' ἀκούσαντες οἱ Ἀθηναῖοι παύσασθαι τὸν Θεμιστοκλέα προσέταξαν.

Plutarh.

1) τῆς πράξεως, genitiv. comparativ. λυσιτελεστέρα.

Observări gramaticale

B. Completivele legate de principală prin conjuncții. Conjuncțiile folosite sînt, *ὅτι*, *ὡς*; *ὅπως*; *μή* sau *μή οὐ*.

1) *Completivele* legate de principală prin conjuncțiile *ὅτι*, *ὡς*. Se construiesc cu *ὅτι* sau *ὡς*. verbele care înseamnă a zice, a vedea, a cugeta, a crede, a ști, a afla; modul completivei este indicativul.

Ex.: *λέγω ὅτι ἕτοιμός εἰμι.* Spun că sînt gata.
οἶδα ὅτι Θεός ἐστι. Știu că Dumnezeu există.
λέγων ὡς ἔχει τι βούλευμα. Zicînd că are un proiect.
ἔλεγεν ὅτι ἡ ὁδὸς ἔσοιτο (optativul oblic în locul lui *ἔσται* din stilul direct) *πρὸς βασιλεά.* Zicea că va merge (că drumul îi va fi) contra regelui.

Exercițiu. πάλαι δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα. Voi socotiți mereu că ne facem apărarea înaintea voastră. Corinteni II. XII. 19.
'Ηκούσατε γὰρ .. ὅτι κοθ' υπερβολὴν έδίωκον τὴν εκκλησίαν τοῦ Θεοῦ. Ați auzit că peste măsură prigoneam biserica lui Dumnezeu.
Galateni I, 13.

LECȚIA a XXXI-a

Mandane către fiul ei, Cirus

'Αλλ' οὐ ταὐτά, ἔφη Μανδάνη, ὦ παῖ, παρὰ τῷ πάππῳ καὶ (ca) ἐν Πέρσαις δίκαια ὁμολογεῖται (nu sînt recunoscute ca drepte). Οὗτος ('Αστυάγης) μὲν γὰρ τῶν ἐν Μήδοις πάντων ἑαυτόν δεσπότην πεποίηκεν (s-a făcut pe sine stăpîn absolut peste), ἐν Πέρσαις δὲ τὸ ἴσον ἔχειν (regimul egalității) δίκαιον νομίζεται (este socotit drept just). Καὶ ὁ σὸς πρῶτος πατὴρ (tatăl tău cel dintîi) τὰ τεταγμένα μὲν ποιεῖ τῇ πόλει (face, se supune legilor stabilite de stat), τὰ τεταγμένα δὲ λαμβάνει (primește numai bunurile îngăduite de legi), μέτρον δὲ αὐτῷ οὐχ ἡ ψυχή (capriciu), ἀλλ' ὁ νόμος ἐστίν. Φυλάττου ὅπως μὴ ἀπολεῖ μαστιγούμενος (ia seama, ferește-te să nu pieri sub lovituri de bici), ἐπειδὰν οἴκοι ᾖς (cînd vei fi în Persia), ἐὰν παρὰ τούτου μαθὼν ἥκῃς ἀντὶ τοῦ βασιλικοῦ τὸ τυραννικόν (dacă te vei întoarce învățînd de la el (Astiage) guvernarea tiranică în loc de guvernarea regală).

Xenofon. Ciropedia

Observări gramaticale

2) Completivele legate de principală prin conjuncția *ὅπως*. După verbele care înseamnă a veghea, a se îngriji, a lua seama,

a se pregăti; *ἐπιμελέομαι, φροντίζειν, παρασκευάζομαι, φυλάττομαι,* completiva se leagă de principală cu conjuncția *ὅπως*, urmată de indicativul viitor sau conjunctivul.

Ex. : *Παρασκευάζομαι ὅπως ἀμυνοῦμαι (= ἀμυνῶμαι)* Mă pregătesc să mă apăr.

φυλάττου ὅπως μὴ ἀπολεῖ. Ia seama să nu pieri.

παρασκευαζόμην ὅπως ἀμύνωμαι sau *ἀμυνοῦμαι (=ἀμυνοίμην*, optativul oblic). Mă pregăteam să mă apăr.

LECȚIA a XXXII-a

Belerofon

Προῖτος μέν, ὁ τοῦ Τιρύνθου βασιλεύς, ἐβούλευσε τὸν Βελλεροφόντην ἀπολλύναι, ἐφοβεῖτο δὲ μὴ οἱ Κορίνθιοι, οἳ τὸν Βελλεροφόντην ἐφίλουν, τὸν φόνον αὐτοῦ τιμωρῶσι. Ἔπεμψεν οὖν αὐτὸν παρὰ τὸν Ἰοβάτην, τὸν τῆς γυναικὸς πατέρα, ὃς ἐν Λυκίᾳ ἐβασίλευσε, τὸν ἥρωα φονευθῆναι κρύβδην κελεύων. Ὁ οὖν Ἰοβάτης δεδιὼς μὴ ὁ Προῖτος αὐτῷ χαλεπαίνῃ εἰ τοῦ νεανίου φείδοιτο (dacă ar cruța pe tînăr), τοῦτον ἀπολλύναι ἐβούλευσε, αὐτὸν δὴ ἐκέλευσε ἰέναι ἀποκτενοῦντα (ca să omoare) τὴν Χείμαιραν, δεινότατον θηρίον τι, ᾧ πάντες ἐγχώριοι ἐδεδίεσαν μὴ ἐντύχωσιν· εἰκὸς μὲν οὖν ἦν τὸν Βελλεροφόντην δεδιέναι μὴ οὐ τοιοῦτον ἔργον διαπράττηται· ὅμως δὲ τὸν ἀγῶνα οὐκ ἀπηρνήθη καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτός, τοσαύτης ἀνδρείας θαυμάζων, ἐφοβεῖτο μὲν μὴ οὐ νικήσῃ, ἐφοβεῖτο δὲ μὴ σῶος ἀπέλθῃ.

Observări gramaticale

3) Completivele legate de principală prin conjuncțiile *μή, μὴ οὐ*. După verbele de temere, *δέδοικα, φοβοῦμαι*, completiva începe cu conjuncțiile *μή*, sau *μή οὐ*, urmate de modul conjunctiv și optativ.

Ex. : *Δέδοικα μὴ ὁ διδάσκαλος ἔλθῃ.* Mă tem să nu vie profesorul sau mă tem că profesorul va veni.

Δέδοικα μή οὐ ὁ διδάσκαλος ἔλθῃ. **Mă tem ca nu cumva profesorul să nu vină, sau mă tem că profesorul nu va veni.**

ἐφοβεῖτο μὴ οἱ Κορίνθιοι... τὸν φόνον τιμωρῶσι. **Se temea că vor răzbuna omorul corintienii**

ἐφοβεῖτο μὴ οὐ νικήοι **Se temea că nu va învinge.**

ἔδεισαν μὴ ὁ διδάσκαλος ἔλθοι. **Se temeau că profesorul va veni.**

LECȚIA a XXXIII-a

Răspunsurile de spirit ale lui Stratonicos

Ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος τίνα τῶν πλοίων ἀσφαλέστατά ἐστι, τὰ μακρὰ ἢ τὰ στρογγύλα· „Τὰ νενεωλκημένα“, εἶπεν.

Ἐρομένου δέ τινος (genit. abs.), διὰ τί τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν περινοστεῖ, ἀλλ' οὐκ ἐν μιᾷ πόλει διαμένει, παρὰ τῶν Μουσῶν ἔφη εἰληφέναι τέλος (că a primit de la Muze ca tributari pe) τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας, παρ' ὧν πράττεσθαι μισθὸν ἀμουσίας (și că încasează de la aceștia).

Ἐν Πέλλῃ δὲ πρὸς φρέαρ προσελθών, ἠρώτησεν εἰ πότιμόν ἐστι ὕδωρ· εἰπόντων δὲ τῶν ἱμώντων (genit. abs.) „Ἡμεῖς γε τοῦτο πίνομεν“. — „οὐκ ἄρ', ἔφη, πότιμόν ἐστιν“. Ἐτύγχανον γὰρ οἱ ἄνθρωποι χλωροὶ ὄντες (din întîmplare).

Observări gramaticale

C) *Completivele interogative indirecte* **se leagă de principală printr-un cuvînt întrebăror, ca :** un pronume interogativ, **o particulă interogativă, *εἰ* (dacă) ; adverbe interogative de timp și loc ; toate formele adjectivale și adverbiale ce înseamnă cît, cum ; modul întrebuințat este indicativul, negația *οὐ* (după *εἰ* poate fi și *μή*).**

Ex. : *ἐρωτᾶ εἰ ἕτοιμος εἶ.* **Întreabă dacă ești gata.**

ἐρωτηθεὶς... τίνα τῶν πλοίων ἀσφαλέστερά ἐστι. **Intrebat fiind care dintre corăbii este cea mai sigură.**

'Ηρώτησεν εἰ πότιμόν ἐστιν ὕδωρ. Întrebă dacă apa este potabilă.

"Ηρετο εἴ τις ἐμοῦ εἴη σοφώτερος (optativul oblic). Întreba dacă cineva este mai înțelept decît mine.

Întrebarea dublă este legată de principală prin *πότερον... ἤ* (utrum... an), *εἰ... ἤ* (dacă... sau), *εἴτε... εἴτε* (dacă... dacă).

Ex. : *ἐρωτῶ πότερον ἀσθενεῖς ἤ ὑγιαίνεις.* Întreb dacă ești bolnav sau sănătos.

LECȚIA a XXXIV-a

Inainte de a muri, Moise îndeamnă pe Israiliţi să păzească poruncile lui Dumnezeu

Καὶ νῦν, Ἰσραήλ, ἄκουε τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν κριμάτων, ὅσα ἐγὼ διδάσκω ὑμᾶς σήμερον ποιεῖν, ἵνα ζῆτε και πολυπλασιασθῆτε, καὶ εἰσελθόντες κληρονομήσητε τὴν γῆν, ἣν Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν.

Και γνώσῃ σήμερον καὶ ἐπιστραφήσῃ τῇ διανοίᾳ, ὅτι Κύριος ὁ Θεός σου οὗτος Θεὸς ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω και ἐπὶ γῆς κάτω, καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι πλὴν αὐτοῦ. Και φυλάξασθε τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, και τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαί σου σήμερον, ἵνα εὖ σοι γένηται (ca să-ţi fie ţie bine) καὶ τοῖς υἱοῖς σου μετὰ σέ, ὅπως μακροήμεροι γένησθε ἐπὶ τῆς γῆς,-ῆς (atracţie pentru ἥν) Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι πάσας τὰς ἡμέρας.

Deutoronomul IV. 1. 39—40

Observări gramaticale

Propoziţiunea circumstanţială finală are modul conjunctiv şi se leagă de principală prin conjuncţiile *ὡς, ὅπως, ὅπως ἄν, ἵνα*, că să. Negaţiunea este *μή*.

Ex : *"Εσθιε ἵνα ζῇς, μὴ ζῆ ἵνα ἐσθίῃς.* Mănîncă pentru ca să trăieşti, nu trăi ca să mănînci.

Ἄκουε τῶν δικαιωμάτων... ἵνα ζῆτε καὶ πολυπλασιασθῆτε...
Φυλάξασθε τὰς ἐντολάς... ἵνα εὖ σοι γένηται..., ὅπως... γένησθε.
Φύλακας συμπέμπει (prezent istoric), *ὅπως φυλάττοιεν* (optativ oblic) *αὐτόν.* Trimite cu el paznici ca să-l apere.
Κῦρος ᾤετο φίλων δεῖσθαι ὡς συνέργους ἔχοι (opt. oblic) Cirus credea că are nevoie de prieteni ca să-i fie colaboratori.

LECŢIA a XXXV-a

RECAPITULARE: PROPOZIŢIUNEA COMPLETIVĂ ŞI FINALĂ

Simon Magul

Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ Σαμαρία τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς Πέτρον καὶ Ἰωάννην, οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν ὅπως λάβωσιν Πνεῦμα Ἅγιον... Τότε ἐπετίθεσαν τὰς χεῖρας ἐπ᾽ αὐτοὺς καὶ ἐλάμβανον Πνεῦμα Ἅγιον. Ἰδὼν δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδοται τὸ Πνεῦμα, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα, λέγων· δότε κἀμοὶ τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα, ᾧ ἐὰν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας[1]), λαμβάνῃ Πνεῦμα Ἅγιον. Πέτρος δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν· Τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν... ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ... δεήθητι τοῦ Θεοῦ εἰ ἄρα (doar) ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου· εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὁρῶ σε ὄντα. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν· δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Κύριον ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ᾽ ἐμὲ ὧν (τούτων ἃ) εἰρήκατε.

1) Asupra oricăruia voi pune mîinile.

Faptele Apostolilor VIII. 14

Comentariu gramatical

In bucata de lectură de mai sus să se analizeze propoziţiunile şi în special cele completive şi finale.

LECŢIA a XXXVI-a

Din predica de pe munte

Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· Οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὀμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶν τοῦ Θεοῦ· μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστι τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶν τοῦ μεγάλου Βασιλέως· μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀμόσῃς, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ποιῆσαι ἢ μέλαιναν· ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν ναὶ ναί, οὒ οὔ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν.

Sf. Evanghelist Matei V. 33-37

Observări gramaticale

A. *Propoziţiunea circumstanţială de cauză* are modul indicativ (negaţiunea οὐ) şi se leagă de principală prin conjuncţiile ὅτι, διότι, ὡς (fiindcă).

Ex. : λέγω... μὴ ὀμόσαι... ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶν τοῦ θεοῦ.
Τὸν Περικλέα ἐκάκιζον ὅτι οὐκ ἐπεξάγοι (optativul oblic) Acuzau pe Pericle fiindcă (ziceau ei) nu-i ducea contra duşmanului.
Αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε. Cereţi şi nu primiţi, fiindcă cereţi rău. Epist. Sf. Apost Iacob IV. 3.
Ἅγιοι ἔσεσθε, διότι ἐγὼ ἅγιος. I Epist. Sf. Apost. Petru, I. 16.

LECŢIA a XXXVII-a

Cuvîntul lui Pavel şi Barnabas către Iudeii din Antiohia

Τῷ δὲ ἐρχομένῳ Σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ Παύλου λαλουμένοις, ὁ δὲ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας εἶπαν· Ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ἐπειδὴ ἀπωθεῖσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰσ τὰ ἔθνη. Οὕτω γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ Κύριος.

Faptele Apost. XIII 44-46.

Exerciţiu. *Ἐπεὶ ὑμεῖς οὐ βούλεσθε συμπορεύεσθαι, ἀνάγκη ἐστί μοι μεθ' υμῶν ἰέναι. Ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν σάρκα, κἀγώ καυχήσομαι.* II Corint. XI. 18.

Observări gramaticale

B. *Circumstanţiala de cauză* se mai leagă de principală şi prin conjuncţiile temporale *ἐπεί, επειδὴ, ὅτε, ὁπότε* (deoarece, fiindcă), avînd verbul la indicativ şi negaţiunea *οὐ*.

Ex. : *Ἐπειδὴ ἀπωθεῖσθε ἀυτόν..· ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη.*
Ἐπειδὴ ἐπιθυμεῖς, ἀπέρχομαι. Fiindcă doreşti, plec.

După verbele care exprimă un sentiment, ca *θαυμάζω*, admir, *χαίρω* mă bucur, *ἀγανακτέω* mă indignez, *αἰσχύνομαι*, mă ruşinez, circumstanţiala de cauză întrebuinţează în loc de *ὅτι*, uneori *εἰ*, care înseamnă atunci, în ipoteza că, la gîndul că, fiindcă.

Ex. : *Οὐκ αἰσχύνομαι εἰ τῶν νόμων ἔλαττον δύναμαι.* Nu mă ruşinez la gîndul că, (fiindcă) sînt mai puţin puternic de cît legile.

LECŢIA a XXXVIII-a

Mîntuitorul în Galileia

Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν, καὶ συνάγεται πρὸς αὐτὸν ὄχλος πλεῖστος, ὥ σ τ ε αὐτὸν εἰς πλοῖον ἐμβάντα κ α θ ῆ σ θ α ι ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦσαν. Καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλά. Καὶ εἰς τὸ τέλος ἔλεγεν αὐτοῖς. Βλέπετε τί ἀκούετε. Ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν. Ὃς γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει, ἀρθήσεται ἀπ᾿ αὐτοῦ.

După Sf. Evanghelist Marcu IV. 1-2, 24

Exerciţiu. Οὕτως *ἰσχυρόν ἐστιν ἡ ἀλήθεια, ὥστε πάντων ἐπικρατεῖ τῶν ἀνθρωπίνων λογισμῶν.*

Observări gramaticale.

Propoziţiunea consecutivă are verbul la indicativ (negaţiunea *οὐ)* sau la infinitiv (negaţiunea *μή)* şi se leagă, în ambele cazuri, de principală prin conjuncţia *ὥστε* (în cît) sau, mai ales în poezie, *ὡς* (în cît).

Ex.: Οὕτως *ἐστὶ σοφός, ὥστ᾿ οὐδέποτε σφάλλεται.* Este atît de înţelept, în cît nu se înşeală niciodată.
Κραυγὴν ἐποίουν ὥστε τοὺς πολεμίους ἀκούειν. Strigau atît de tare, în cît duşmanii puteau să-i audă.

LECŢIA a XXXIX-a

Corp şi spirit

Οἱ ἐν σαρκὶ ὄντες Θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται. Ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκί, ἀλλὰ ἐν πνεύματι, εἴπερ Πνεῦμα Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. Εἰ δέ τις Πνεῦμα Χριστοῦ ο ὐ κ ἔ χ ε ι, οὗτος ο ὐ κ ἔ σ τ ι ν αὐτοῦ. Εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν (ἐστί), τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν (este mort) διὰ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ (este viaţă) διὰ δικαιοσύνην (din cauza îndreptării dată de Dumnezeu). Εἰ δὲ τὸ Πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν ο ἰ κ ε ῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας τὸν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ζωοποιήσει (vii va face şi) καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ Πνεύματος ἐν ὑμῖν.

Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμὲν οὐ τῇ σαρκὶ τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν (ca să vieţuim după trup)· εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζ ῆ τ ε, μ έ λ λ ε τ ε ἀ π ο θ ν ή σ κ ε ι ν· εἰ δὲ πνεύματι (cu spiritul) τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε.

Romani VIII, 8-14

Observări gramaticale

Propoziţiunea condiţională. Conjuncţiile care introduc subordonata condiţională sînt: *εἰ, ἐάν (ἤν, ἄν),* dacă. Negaţiunea este *μή.*

Subordonata condiţională împreună cu principala ei formează o perioadă ipotetică sau condiţională. Perioada ipotetică poate fi reală, ireală sau potenţială.

În perioada ipotetică reală, condiția se presupune îndeplinită, condiționala are verbul la indicativ, iar εἰ are înțelesul : dacă este adevărat că, dacă într-adevăr, dacă.

Ex. : *Εἰ καλῶς ἐλάλησα, τί με δέρεις ;* (Sf. Ioan). Dacă este adevărat că am vorbit bine sau dacă am vorbit bine, de ce mă bați ?
εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν. Dacă trăiți (viețuiți) potrivit trupului, veți muri.

Nota 1. Participiul însoțit de articol echivalează cu o propozițiune relativă.

Ex. : *Οἱ ἐν σαρκὶ ὄντες.* Cei cari sînt în trup (în carne).

Nota 2. Uneori articolul *τοῦ* însoțit de infinitiv echivalează cu o propozițiune finală.

Ex. : *ὀφειλέται ἐσμὲν οὐ σαρκὶ τοῦ κατὰ σῶμα ζῆν.* Nu sîntem datori trupului ca să trăim după trup.

LECȚIA a XL-a

Gallion și iudeii din Corint

Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπάτου ὄντος τῆς Ἀχαΐας (Genit. abs. pe cînd Gallion era proconsul), κατεπέστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, λέγοντες ὅτι παρὰ τὸν νόμον ἀναπείθει οὗτος τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν Θεόν. Μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου (Genit. abs. Cînd Pavel era gata să) ἀνοίγειν τὸ στόμα, εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους· εἰ μὲν ἦν (ar fi) ἀδίκημά τι ἢ ῥᾳδιούργημα πονηρόν, ὦ Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον (după cuviință, atît cît este rațional) ἂν ἀνεσχόμην ὑμῶν (v-aș asculta cu răbdare)· εἰ δὲ ζήτημά ἐστιν περὶ λόγου (despre învățătură) καὶ ὀνομάτων (de dascăli ca Pavel) καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί· κριτὴς γὰρ ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι· καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος.

Faptele Apost. XVIII. 12-16.

Observări gramaticale

In perioada ipotetică ireală, condițiunea este contrară realității verbele, și al condiționalei și al principalei, stau la imperfectul indicativului pentru prezent și la aoristul indicativului pentru trecut, conjuncția εἰ are înțelesul: dacă, contrar realității...; iar verbul principalei este însoțit de parțicula ἄν.

Ex.: *Εἰ πλούσιος ἦν. οὐκ ἂν φυλάργυρος ἦν* Dacă, contrar realității, aș fi bogat, sau numai : dacă aș fi bogat, n-aș fi avar.
Εἰ μὲν ἦν ἀδίκημα τι..., ἂν ἀνεσχόμην. Dacă ar fi vreo nedreptate (dar nu este)... v-aș asculta cu răbdare.

LECŢIA a XLI-a

Cunoaştem pe cele bune, dar urmăm pe cele rele

Ἐπαινοῦσι μὲν τοὺς νουθετοῦντας, πλησιάζειν δὲ βούλονται τοῖς συνεξαμαρτάνουσιν, ἀλλ᾽ οὐ τοῖς ἀποτρέπουσιν. Σημεῖον δ᾽ ἄν τις ποιήσαιτο τὴν Ἡσιόδου καὶ Θεόγνιδος καὶ Φωκυλίδου ποίησιν· καὶ γὰρ τούτους φασὶ (oamenii recunosc că) μὲν ἀρίστους γεγενῆσθαι συμβούλους τῷ βίῳ καὶ τῶν ἀνθρώπων, ταῦτα δὲ λέγοντες (ei însă deşi recunosc acestea) αἱροῦνται συνδιατρίβειν ταῖς ἀλλήλων ἀνοίαις μᾶλλον ἢ (de cît) ταῖς ἐκείνων ὑποθήκαις. Ἔτι δ᾽ εἴ τις ἐκλέξειε τῶν προεχόντων ποιητῶν (din versurile poeţilor principali) τὰς καλουμένας γνώμας, ἐφ᾽ αἷς ἐκεῖνοι μάλιστα ἐσπούδασαν (care au preocupat pe poeţii aceia foarte mult), ὁμοίως ἂν καὶ πρὸς ταῦτα διατεθεῖεν (oamenii ar avea aceeaşi atitudine şi faţă de aceste sentinţe)· ἥδιον γὰρ ἂν κωμῳδίας τῆς φαυλοτάτης ἢ (de cît) τῶν οὕτω τεχνικῶς πεποιημένων ἀκούσειαν. Καὶ τί δεῖ καθ᾽ ἓν ἕκαστον λέγοντα διατρίβειν; (de ce trebuie să-mi pierd timpul, înşirîndu-le una cîte una, pe rînd ?) Ὅλως γὰρ εἰ θέλοιμεν σκοπεῖν τὰς φύσεις τῶν ἀνθρώπων, εὑρήσομεν τοὺς πολλοὺς αὐτῶν παντάπασιν ἐναντίας τῷ συμφέροντι τὰς ἡδονὰς ἔχοντας (că mulţi din aceştia au).

Isocrate

Observări gramaticale

În perioada ipotetică potenţială, condiţiunea se presupune posibilă de realizat în viitor, verbul condiţionalei se găseşte la optativ, întrebuinţat în înţeles de viitor, conjuncţia *εἰ* are înţeles de: dacă s-ar întîmpla sau dacă odată în viitor; iar verbul principalei stă, în general, la modul optativ, însoţit de *ἄν*. Optativul cu *αν* din principală poate fi înlocuit cu indicativul, cînd fraza trebuie să aibă un caracter mai afirmativ.

Ex.: *Εἰ πλούσιος γενοίμην, οὐκ ἂν εἴην φιλάργυρος.* Dacă aş fi bogat, n-aş fi avar.
Εἴ τις ἐκλέξειε... ὁμοίως ἂν διατεθεῖεν. Dacă cineva ar alege, oamenii ar avea aceeaşi atitudine.
Εἰ θέλοιμεν σκοπεῖν.., εὑρήσομεν. Dacă am voi să observăm... vom constata.

Nota 1. Într-o propoziţiune principală, optativul singur sau însoţit de *εἴθε* ori de *εἰ γάρ* exprimă o dorinţă; iar optativul însoţit de *ἄν* serveşte să exprime ideea de posibilitate (modul potenţial).

Ex.: *Σημεῖον δ᾽ ἄν τις ποιήσαιτο τὴν ποίησιν.* Cineva ar putea aduce ca dovadă poezia.

Nota 2. a) Participiul însoţit de articol prescurtează o propoziţiune relativă.

Ex.: *πλησιάζειν βούλονται τοῖς συνεξαμαρτάνουσι, ἀλλ᾽ οὐ τοῖς ἀποτρέπουσι.* Ei voiesc să se apropie de cei ce au aceleaşi păcate, dar nu de cei ce-i îndepărtează de la ele.

b) Participiul poate prescurta o propoziţiune circumstanţială (o concesivă în exemplul următor).

Ex.: *ταῦτα δὲ λέγοντες αἱροῦνται.* Ei însă, deşi recunosc acestea, preferă.

c) Se aminteşte că participiul, după verbele care exprimă o percepţiune fizică sau intelectuală, acordîndu-se cu complementul, echivalează cu o propoziţiune completivă

Ex.: *Εὑρήσομεν τοὺς πολλοὺς αὐτῶν.., ἐναντίας τὰς ἡδονὰς ἔχοντας.* Vom constata că mulţi din ei... au plăceri contrare.

Nota 3. *Καὶ γάρ* = în adevăr.

LECȚIA a XLII-a

Prilejul de păcat

Καὶ ἐὰν σκανδαλίσῃ σε ἡ χείρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλόν ἐστίν σε κυλλὸν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωήν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον. Καὶ ἐὰν ὁ ποῦς σου σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλόν ἐστίν σε εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλόν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν. Καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλόν σε ἐστὶν μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν, ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. Πᾶς γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται. Καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας ἄναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; Εχετε ἐν ἑαυτοῖς ἅλα καὶ εἰρηνεύσετε ἐν ἀλλήλοις.

Sf. Evanghelist Marcu IX 43-50

Observări gramaticale

Subordonata condițională întrebuințează conjuncția ἐάν (provenită din *εἰ ἄν*) și modul conjunctiv pentru a exprima un fapt determinat care se referă la viitor (modul eventual).

Ex.: *Ἐὰν ζητῇς καλῶς, εὑρήσεις.* Dacă vei căuta bine, vei găsi.
Ἐὰν σκανδαλίσῃ σε ἡ χείρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν. Dacă te turbură mîna ta, tai-o.

Conjuncția *ἐάν* și conjunctivul se întrebuințează și pentru a exprima un fapt general care se repetă în prezent, iar conjuncția *εἰ* și optativul, pentru a exprima un fapt general, repetat în trecut.

Ex.: *Ἐὰν τοῦτο ποιῇ.* De cîte ori face aceasta.
Εἰ τοῦτο ποιοίη. De cîte ori făcea aceasta,

LECȚIA a XLIII-a

RECAPITULARE

In toată făptura se vede grija lui Dumnezeu pentru om

Ἀποδείξωμεν τοῦ Θεοῦ τὴν πρόνοιαν, καθόσον ἡμῖν οἷόν τε (pe cît îmi (este) cu putință). Τὴν γὰρ θαυμασίαν ταύτην καὶ παναρμόνιον κτίσιν δι' οὐδένα ἕτερον ἐποίησεν ὁ Θεός, ἢ διὰ σέ, ἄνθρωπε· καὶ καλὴν οὕτω, καὶ μεγάλην οὕτω, καὶ πρὸς θεογνωσίας ὁδὸν ἐπιτηδείαν κατεσκεύασε διὰ σέ. Τί γὰρ ὡραιότερόν ἐστιν οὐρανοῦ ὑφ' ἡλίου καταλαμπομένου; Ἀλλ' ἔξεστιν, εἰ μὴ ἀπέκαμες, μαθεῖν αὐτοῦ τὴν πρόνοιαν καὶ ἑτέρωθεν. Εἰ γὰρ καὶ αὐτὴν βουληθείης περιεργάζεσθαι τὴν νύκτα, ὄψει καὶ ἐντεῦθεν πολλὴν τοῦ ποιητοῦ τὴν πρόνοιαν. Εἰ δὲ καὶ ἐπὶ τὸν ἄπειρον τῶν ἰχθύων δῆμον ἁπλώσαιμεν (dacă vom trece cu expunerea la) τὸν λόγον, εἰ καὶ τὰ ἄφατα τῶν ὀρνίθων κατιδοῖμεν ἔθνη, καὶ ἐντεῦθεν ἔλθοιμεν καὶ ἐπὶ τὰς βοτάνας, ἑκάστου δὲ τούτων καὶ καρπὸν ἴδοιμεν καὶ χρείαν· καὶ ἐπὶ τὰ μεταλλικὰ ἔτι χωρήσαιμεν ὄρη, ποῖος λόγος ἢ ποῖος ἡμῖν διαρκέσει χρόνος;

Εἰ δὲ μὴ μακρὸν σφόδρα ἐποιούμην τὸν λόγον (dacă n-aș lungi vorba din cale afară), πολλὰ καὶ περὶ θανάτου ἐφιλοσόφησα (aș expune vederi filosofice), καὶ ἐν τούτῳ μάλιστα ἐδείκνυον τὴν σοφίαν τοῦ Θεοῦ καὶ πρόνοιαν, καὶ πολλὰ περὶ φθορᾶς εἶπον ἄν· καὶ ἐντεῦθεν ἐδείξαμεν τὴν ἄφατον αὐτοῦ πρόνοιαν καὶ κηδεμονίαν.

După Sf. Ioan Hrisostom

Comentar gramatical

Să se analizeze propozițiunile secundare din bucata de mai sus, și în special cele condiționale.

LECŢIA a XLIV-a

Menirea corpului nostru

Ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι, ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα, ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ Πατρός, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν... Μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι εἰς τὸ ὑπακούειν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ, μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀλλὰ παραστήσατε... τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ Θεῷ... Ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτως νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν.

Romani VI. 3. 12. 19

Exerciţiu. ***Ὁ Κῦρος εὐθὺς ἀσπάζεται Ἀστυάγην, ὥσπερ ἂν εἴ τις φίλον ἀσπάζοιτο.***

Subordonata comparativă **este introdusă prin conjuncţiile *ὡς, ὥσπερ, καθάπερ*, cum, după cum, iar în principală le corespunde un antecedent demonstrativ ca, *οὕτως*, aşa. Modul întrebuinţat este indicativul ; negaţiunea *οὐ*.**

Ex. : *Ποιήσω ὥσπερ δυνήσομαι.* Voi face cum voi putea.
ὥσπερ ἠγέρθη Χριστός... οὕτως καὶ ἡμεῖς... περιπατήσωμεν.

În subordonata condiţională comparativă se întrebuinţează locuţiunea conjuncţională *ὥσπερ ἂν εἰ*, urmată de indicativul unui timp istoric sau de optativ.

Ex. : *ὥσπερ ἂν εἰ τῷ ὄντι ξένος ἐτύγχανον ὤν.* Ca şi cum s-ar **fi întîmplat să fie în realitate străin.**
ὥσπερ ἂν εἰ εἴποι. Ca şi cum ar zice cineva.

LECŢIA a XLV-a

Bătrînul şi moartea

Γέρων ποτὲ ξύλα κόψας, ταῦτα φέρων πολλὴν ὁδὸν ἐβάδιζε. Διὰ δὲ τὸν κόπον τῆς ὁδοῦ ἀποθέμενος τὸ φορτίον τὸν θάνατον ἐπεκαλεῖτο. Τοῦ δὲ θανάτου φανέντος καὶ πυθομένου (Genit. abs. cînd moartea apăru şi întrebă) δι' ἣν αἰτίαν αὐτὸν παρακαλεῖται, ὁ γέρων ἔφη· „Ἵνα τὸ φορτίον μοι ἄρῃς".

Ὁ λόγος δηλοῖ ὅτι πᾶς ἄνθρωπος φιλόζωός (ἐστι), κἂν (crasă, καὶ ἐὰν) δυστυχῇ. Esop

Exerciţiu. *Πάντες ποταμοί, εἰ καὶ πρόσω τῶν πηγῶν ἄποροί εἰσιν, προϊόντες* (pentru cei ce înaintează spre) *πρὸς τὰς πηγὰς διαβατοὶ γίγνονται. Θανουμένη ἐξήδη, κεἰ* (crasă, *καὶ εἰ) μὴ οὐ προὐκήρυξας.*

Observări gramaticale

Subordonata concesivă este **introdusă de conjuncţiile** *εἰ* **sau** *ἐάν*, **precedate sau urmate imediat de** *καί*, *καὶ εἰ*, *καὶ ἐάν*, **chiar dacă**, *εἰ καί*, *ἐὰν καί*, **deşi, cu toate că, măcar că, negaţiunea este** *μή*. **Conjuncţia** *εἰ καί* **este urmată de indicativ, iar** *ἐὰν καί (κἄν)* **de conjunctiv. Participiul însoţit de** *καίπερ*, **prescurtează o subordonată concesivă (negaţiunea este** *οὐ*).

Ex.: *Εἰ καὶ μὴ εἴθισμαι λέγειν ἐν πολλοῖς, λέξω.* **Deşi (măcar că) n-am obiceiul să vorbesc în public, voi vorbi.**

Γελᾷ ὁ μῶρος, κἄν τι μὴ γελοῖον ᾖ. **Nebunul rîde chiar dacă nu e nimic de rîs.**

Καίπερ βασιλεὺς πεφυκώς, θνητὸς εἶ. **Cu toate că te-ai născut rege, eşti muritor.**

LECŢIA a XLVI-a

Cine nu este în contra noastră, este pentru noi

Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰωάννης· Διδάσκαλε εἴδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἠκολούθει ἡμῖν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαί με· ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστίν. Ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν ὀνόματί μου, ὅτι Χριστοῦ ἐστέ, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ. Καὶ ὃς ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων, καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περίκειται μύλος ὀνικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν.

După Sf. Evanghelie Marcu IX, 38-42

Observări gramaticale

Propoziţiunile relative **sînt introduse de pronumele relative** *ὅς*, **care,** *ὅσπερ*, **acela tocmai care,** *ὅστις*, **oricare, care. Negaţiunea este** *οὐ*.

Propoziţiunile relative atributive se construiesc cu modul indicativ. Propoziţia relativă poate însă să înlocuiască o circumstanţială de scop, cauză, consecutivă şi condiţională. Spre deosebire de limba latină, relativele circumstanţiale în greceşte se construiesc cu modul indicativ, cu observaţia că relativa circumstanţială finală are

totdeauna verbul la indicativul viitor, iar relativa circumstanţiala condiţională urmează regulele propoziţiunilor condiţionale.

Ex. : *Τὸ βιβλίον ὅ μοι ἔδωκας.* Cartea pe care mi-ai dat-o.

Ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστίν. Căci acel care nu este contra noastră, este pentru noi.

Ὑμῖν πέμψω ἄνδρας, οἵτινες ὑμῖν συμμαχοῦνται (viit. indic.) Vă voi trimite oameni, care să lupte (ca să lupte) împreună cu voi.

Propoziţiunea relativă întrebuinţează:

a) subjonctivul cu *ἄν* în înţeles de viitor,

b) subjonctivul cu *ἄν* sau optativul fără *ἄν*, spre a arăta că o acţiune se repetă.

Ex. : *Ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ. .Ἀμὴν λέγω ὑμῖν* Căci acel care vă va da să beţi... Amin zic vouă că...

Ὃς ἂν σκανδαλίσῃ... καλόν ἐστι. Acela care va turbura pe unul... ar fi mai bine.

Τῷ ἀνδρί, ὃν ἂν ἕλησθε, πείσομαι. Mă voi supune bărbatului pe care îl veţi fi ales.

Ὥτινι ἐντυγχάνοιεν, πάντας ἀπέκτεινον. Omorau pe oricare-l întîlneau.

Notă. Se aminteşte că, atunci cînd antecedentul relativului este pronumele demonstrativ *οὗτος* şi cînd relativul este în aceiaşi caz cu antecedentul, antecedentul în acest caz se suprimă.

Ex. : *ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ἡμῶν = οὗτος ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν.* Această suprimare se face chiar după atracţia pronumelui relativ.

Σὺν οἷς στέργεις (= σὺν τούτοις οὓς στέργεις) Cu acei pe care îi iubeşti.

Notă. Pronumele relativ, la începutul unei fraze, are, ca şi în l. latină, valoare de pron. demonstrativ.

Ex.: *ἃ οἰκειότερά ἐστι τῇ ψυχῇ μᾶλλον ἢ τῷ σώματι ἡ ὑγεία:* aceste virtuţi sînt cu mult mai proprii pentru suflet decît sănătatea pentru corp. Sf. Vasile, Hexaimeron IX. 4.

LECŢIA a XLVII-a

Din călătoria lui Pavel de la Milet spre Ierusalim

Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶ, τῇ δὲ ἑξῆς εἰς τὴν Ῥόδον, κἀκεῖθεν εἰς Πάταρα· καὶ εὑρόντες πλοῖον...κατήλθομεν εἰς Τύρον· καὶ ἀνεύροντες δὲ τοὺς μαθητὰς ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτά· οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ Πνεύματος μὴ ἀναβαίνειν εἰς Ἱεροσόλυμα.. Ὅτε ἐγένετο ἡμᾶς ἐξαρτίσαι τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἕως ἔξω τῆς πόλεως, καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν προσηυξάμεθα, καὶ ἀσπασάμενοι ἀλλήλους ἀνέβημεν εἰς τὸ πλοῖον.

Faptele Apostolilor XXI. 1-6

Exerciţiu. ***Δῆλόν ἐστιν ὅτι οἱ πολέμιοι οὐ πρότερον πρὸς ἡμᾶς τὸν πόλεμον ἐξέφηναν πρὶν ἐνόμισαν καλῶς τὰ ἑαυτῶν παρασκευάσασθαι. Πρὶν τόξευμα ἐξικνεῖσθαι, ἐκκλίνουσιν οἱ πολέμιοι καὶ φεύγουσιν.***

Observări gramaticale

Subordonata temporală este introdusă de conjuncţiile temporale :

ὡς, ὅτε, ἡνίκα, cînd	**ἐπεί, (ὡς) τάχιστα, îndată ce**
ὁπότε, εἰ, de cîte ori	**πρίν, mai înainte de**
ἐπεί, ἐπειδή, după ce, cînd	**ἕως, atîta cît, cît timp.**

ἕως, ἔστε, μέχρι οὗ, pînă ce să
ἐν ᾧ, în timp ce

ἐξ οὗ, ἀφ' οὗ, de cînd, din timpul cînd.

Circumstanțiala temporală întrebuințează cu conjuncțiile de mai sus modul indicativ și negațiunea οὐ pentru a exprima o împrejurare determinată (fapt trecut).

Ex.: Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι... ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶ. După ce (s-a întîmplat de) ne-am urcat în corabie... am venit la Cos.

Ὅτε ἐγένετο ἡμᾶς ἐξαρτίσαι... ἐπορευόμεθα. Cînd (a fost de) s-au împlinit... am pornit.

Ἐπειδὴ τὸ χωρίον ἐκτησάμην, οὐκ ἐλάα ἐνῆν ἐν αὐτῷ. Cînd am cumpărat terenul, pe el nu exista măslin.

Conjuncțiunea πρίν, mai înainte de, se construiește cu:

a) infinitivul după o principală afirmativă.

Ex.: Βουλεύου πρὶν ἔργῳ ἐπιχειρεῖν. Deliberează mai înainte de a întreprinde o lucrare.

b) un mod personal, după o principală negativă, potrivit regulilor generale ale propozițiunilor temporale.

E.: Οὐκ ἤθελε φεύγειν πρὶν ἡ γυνὴ αὐτὸν ἔπεισε. Nu voi să fugă mai înainte de a-l fi convins soția.

LECȚIA a XLVIII-a

Iisus vestește discipolilor moartea și învierea Sa

Ἔτι πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι· ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν... Μικρὸν (încă puțin timp) καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με, ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα. Εἶπον οὖν ἐκ (unii dintre) τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους... οὐκ οἴδαμεν τί λαλεῖ. Ἔγνω οὖν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς. Περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων ὅτι εἶπον· Μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; Ἀμὴν Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. Ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ, λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ (dar după ce) γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν χαράν, ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον.

După Sf. Evangh. Ioan XVI 12-22

Observări gramaticale

Subordonata temporală întrebuințează conjunctivul și ἄν, pentru a exprima un fapt viitor; în acest caz conjuncțiile temporale cunoscute se compun cu ἄν: ὅταν, ὁπόταν, ἡνίκ' ἄν, ἐπάν, ἐπειδάν, ἕως ἄν, μέχρι ἄν etc.

Ex. : *Ἐπειδὰν διαπράξωμαι ἃ δέομαι, ἥξω.* **După ce voi fi terminat treburile mele, voi veni.**

Ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος..., ὁδηγήσει ὑμᾶς. **Cînd va veni acela... vă va îndruma pe voi...**

Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. **Adu-ţi aminte de mine, Doamne, cînd vei veni în împărăţia Ta.**

Subordonata temporală **întrebuinţează conjunctivul şi conjuncţia compusă cu** *ἄν*, **pentru a exprima un fapt general, care se repetă în prezent; şi optativul fără** *ἄν*, **pentru a exprima un fapt general, care se repetă în trecut.**

Ex. : *Μαινόμεθα πάντες, ὁπόταν ὀργιζώμεθα.* **Toţi ne pierdem mintea, de cîte ori ne mîniem.**

Οἱ Χαλδαῖοι μισθοῦ στρατεύονται, ὁπόταν τις αὐτῶν δέηται. **Caldeii servesc ca mercenari, ori de cîte ori cineva are nevoie de ei.**

Οἱ Χαλδαῖοι μισθοῦ ἐστρατεύοντο, ὁπότε τις αὐτῶν δέοιτο. **Caldeii serveau ca mercenari, ori de cîte ori cineva avea nevoie de ei.**

LECŢIA a XLIX-a

Sf. Apostol Pavel îşi ia rămas bun de la cei din Milet şi Efes

Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἔφεσον μετεκαλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας... καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐπίστασθε... ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς... Καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ δεδεμένος τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ, τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσοντά μοι μὴ εἰδώς... Ἀλλ' οὐδενὸς λόγου ποιοῦμαι (nu ţin socoteală de nimic), οὐδὲ ἔχω τὴν ψυχήν μου τιμίαν ἐμαυτῷ, ὡς τελειώσω (pentru ca, numai să săvîrşesc) τὸν δρόμον μου μετὰ χαρᾶς καὶ τὴν διακονίαν (însărcinarea) ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι (aceea de a mărturisi) τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ... προσέχετε οὖν ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ Πνεῦμα Ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ... Ἐγὼ γὰρ οἶδα τοῦτο, ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς... καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν...

Καὶ ταῦτα εἰπών, θεὶς τὰ γόνατα αὐτοῦ σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο.

Faptele Apostolilor XX. 17-38

Observări gramaticale.

Infinitivul. **Se poate întrebuinţa cu articol şi fără articol.**

A. **Infinitivul cu articol îndeplineşte toate funcţiunile sintactice ale unui substantiv neutru, declinîndu-se la toate cazurile.**

Ex. : *Τλήσομαι τὸ κατθανεῖν.* Voi înfrunta moartea. (Inf. în acuz). *Νεοῖς τὸ σιγᾶν κρεῖττόν ἐστι τοῦ λαλεῖν.* Pentru tineri e mai bine a tăcea decît a vorbi (inf. în nom. și gen.)

B. Infinitivul fără articol se întrebuințează:

1. După verbele care arată o părere, o declarare, ca: *λέγω, φημί*, zic; *νομίζω, δοκῶ, ἡγοῦμαι, οἴομαι*, gîndesc, cred; *ἐλπίζω*, sper etc.

Ex.: *Νομίζω σε ἁμαρτάνειν.* Cred că greșești.

2. După verbele care arată voință ca: *βούλομαι, θέλω*, voiesc; *ἐπιθυμῶ*, doresc; *δέομαι*, rog; *κελεύω*, poruncesc etc.

Ex.: *Βούλομαί σε ἐμοὶ ἕπεσθαι.* Vreau să mă urmezi.

3. După verbele sau expresiunile impersonale ca: *δεῖ, χρή*, trebuie; *ἔξεστι, ἔνεστι*, este permis, posibil; *ἀναγκαῖόν ἐστι*, este necesar etc.

Ex.: *Χρὴ τὸν ἄνθρωπον ἐργάζεσθαι.* Trebuie ca omul să muncească.

Deoarece în cazurile de mai sus, infinitivul se întrebuințează spre a exprima o propozițiune completivă, el a fost tratat la sintaxa acestor propozițiuni. (pag. 74).

C) Infinitivul fără articol sau cu articol se întrebuințează spre a exprima și diferite propozițiuni circumstanțiale și anume:

I. Infinitivul fără articol echivalează cu o propozițiune finală. Ex.: *Ἐπέτρεψεν αὐτῷ τὸν παῖδα θρέψαι καὶ παιδεῦσαι.* Ii încredință copilul ca să-l crească și să-i facă educația. *Μανθάνειν ἥκομεν.* Am venit ca să învățăm (să aflăm). *Προσέχετε ἑαυτοῖς... ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ.* Luați seama la (supraveghiați-vă pe) voi înșivă... ca să păstoriți biserica lui Dumnezeu.

II. Infinitivul cu articol echivalează cu diferite propozițiuni circumstanțiale și anume:

a) cînd este precedat de: *τοῦ, ἕνεκα τοῦ, ἐπὶ τῷ, πρὸς τὸ, ἐπὶ τό, ὑπὲρ τοῦ, εἰς τό*, el echivalează cu o *propozițiune finală*. Ex.: *Οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς.* N-am ascuns nimic din cele folositoare, ca să nu vi le vestesc și să vă învăț. *Οὐκ ἐπὶ τοῦτο κάθηται ὁ δικαστὴς ἐπὶ τῷ καταχαρίζεσθαι τὰ δίκαια, ἀλλ ἐπὶ τῷ κρίνειν ταῦτα.* Judecătorul ține ședință, nu ca să admită prin favoruri cererile, ci ca să examineze aceste (cereri).

b) Cînd este precedat de: *διὰ τὸ, ἐκ τοῦ*, el echivalează cu o *propozițiune cauzală*. Ex.: *Κατ' ἀρχὰς ἄνθρωποι ἀπώλλυντο ὑπὸ τῶν θηρίων διὰ τὸ αὐτῶν ἀσθενέστεροι εἶναι.* La început oamenii erau distruși de fiare, fiindcă erau mai slabi decît ele. *Τὰ ζῷα τὸ πείθεσθαι μανθάνουσι ἐκ τοῦ κολάζεσθαι καὶ ἐκ τοῦ εὖ πάσχειν.* Animalele învață să se supună, fiindcă sînt pedepsite și bine tratate.

c) Cînd este precedat de *ἐν τῷ*, infinitivul echivalează cu o propozițiune temporală. Ex.: *Ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτούς, αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά.* Pe cînd mergeau ei, Iisus a intrat într-un sat oarecare.

Notă. Subiectul infinitivului stă în cazul acuzativ. Subiectul propoziției completive însă nu se exprimă, dacă el este același cu al propoziției principale. Ex.: *Ὁμολογῶ εἶναι Ἀθηναῖος.* Mărturisesc că sînt atenian.

D) Infinitivul absolut, cu înțeles de:

a) imperativ. Ex.: *Πάντα τάδε ἀγγεῖλαι μηδὲ ψευδάγγελος εἶναι.* Anunță toate acestea și să nu fii crainic mincinos.

b) cu însemnare circumstanțială sau de adverb, în cîteva expresii, precedat sau nu de *ὡς*. Ex.: *ὡς ἔπος εἰπεῖν*, pentru a zice astfel; *ὡς συνελόντι εἰπεῖν*, pentru a vorbi în rezumat; *ἐμοὶ δοκεῖν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖν*, după părerea mea.

LECȚIA a L-a

Pavel și Barnaba în Iconia, Listra și Derbe

Ἐπῆλθαν δὲ ἐξ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως, νομίζοντες αὐτὸν τεθνηκέναι. Κυκλωσάντων δέ τῶν μαθητῶν αὐτόν, ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθεν σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρβην. Εὐαγγελιζόμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Λύστραν καὶ εἰς Ἰκόνιον καὶ εἰς Ἀντιόχειαν, ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει, καὶ (arătîndu-le că) ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς κατ' ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους, προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν παρέθεντο αὐτοὺς τῷ Κυρίῳ εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν.

Faptele Apostolilor XIV. 19-23

Observări gramaticale

Participiul. Se întrebuințează:

A. Ca prescurtare a unei propoziții circumstanțiale (temporală, cauzală, condițională, finală, concesivă).

Ex.: *Ἰουδαῖοι, καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους καὶ λιθάσαντες τὸν*

Παῦλον ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως. Iudeii, după ce au cîștigat mulțimile și au aruncat (au bătut) cu pietre pe Pavel, l-au tîrît afară din cetate.

Οἱ στρατιῶται ἀναστοντες πῦρ ἔκαον Soldații ridicîndu-se (după ce s-au ridicat) aprindeau focul.

Παρέρχομαι συμβουλεύσων ὑμῖν. Mă urc la tribună să vă dau sfaturi.

Notă. Participiul viitor după un verb de mișcare prescurtează o propozițiune finală. Ex.: *Παρέρχομαι συμβουλεύσων ὑμῖν.*

În aceste cazuri participiul poate fi însoțit de unele particule care îi determină înțelesul: temporal (*ἅμα*, în același timp): cauzal, *ἅτε* (pentru că), *ὡς* (pentru că se zice); final, *ὡς* (ca să, cu participiul viitor); concesiv, *καίπερ*, (deși, ori cît ar fi de).

Ex.: *Ἐμάχοντο ἅμα πορευόμενοι.* Luptau pe cînd mergeau (mergînd).

Καίπερ ἀσθενὴς ὤν. Deși era bolnav.

Ὁ Κῦρος, ἅτε παῖς ὤν, ἥδετο τῇ στολῇ. Cirus, fiindcă era copil, era încîntat de haina lui.

B. Ca determinare predicativă, acordîndu-se cu subiectul, mai ales după verbe care conțin o determinare adverbială, ca: *τυγχάνω*, a se nimeri; *λανθάνειν*, a fi ascuns; *ἀδικεῖν*, a proceda pe nedrept etc.

Ex.: *Ἀδικεῖτε πολέμου ἄρχοντες.* Ați făcut o nedreptate că ați început războiul (începînd războiul).

Κλέαρχος ἐτύγχανε τότε τὰς τάξεις ἐπισκοπῶν. Clearhos inspecta tocmai în acel moment rîndurile soldaților.

Ἡ ψυχὴ φαίνεται ἀθάνατος οὖσα. Sufletul este în mod evident nemuritor.

alte ori, după verbele *εἶναι, γίγνεσθαι, ἔχω*, reliefînd ideea arătată de verb.

ἐγώ... εἰμὶ τοῦτο δεδρακώς. Eu sînt acela care am făcut aceasta.

C. Ca determinare predicativă, acordîndu-se cu complementul, mai ales după verbe care arată o percepțiune fizică sau intelectuală ca: *ὁρᾶν*, a vedea; *ἀκούειν*, a auzi; *γιγνώσκειν*, a cunoaște; *εἰδέναι*, a ști; *μιμνήσκεσθαι*, a-și aminti; *δηλόω*, arăt. (Vezi completiva participală).

Ex. : *Οἶδα αὐτὸν τεθνηκότα.* Ştiu că el a murit.
Ὁ μῦθος δηλοῖ τὸν πόνον θησαυρὸν ὄντα. Fabula arată că munca este un tezaur.

D. Insoţit de articol participiul prescurtează o propoziţiune relativă.

Ex. : *Οἱ ἐν σαρκὶ ὄντες θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται*, Romani VIII. 8 Cei care sînt în trup (carne), nu pot să placă lui Dumnezeu.

E. În construcţia genitivul absolut, corespunzînd ablativului absolut din limba latină. În această construcţie subiectul participiului se pune în genitiv, iar participiul se acordă cu subiectul în gen, număr şi caz. Construcţia se traduce prin participiu, prin propoziţiunea circumstanţială corespunzătoare, sau prin locuţiune adverbială.

Ex. : *Κυκλωσάντων δὲ τῶν μαθητῶν αὐτόν, ἀναστάς εἰσῆλθεν.* După ce discipolii l-au înconjurat (înconjurîndu-l discipolii), ridicîndu-se a intrat.
Μιλτιάδου ἡγεμόνος ὄντος, οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς Πέρσας ἐνίκησαν. Atenienii au învins pe Perşi sub comanda lui Miltiade.

Participiul absolut poate fi însoţit şi el de particulele arătate la punctul *A*, pentru a i se preciza sensul temporal, cauzal, concesiv.

Ex. : *Ἀποπλεῖ οἴκαδε, καίπερ μέσου χειμῶνος ὄντος.* Pleacă cu corabia spre casă, cu toate că era în mijlocul iernii.

F. În construcţia acuzativul absolut, în care limba greacă întrebuinţează acuzativul neutru al cîtorva verbe (*δέον*, fiindcă trebuie; *ἐξόν*, *παρόν*, fiind permis, posibil).

Ex. : *Οὐδὲν δικαιόν μοι δοκεῖς ἐπιχειρεῖν πρᾶγμα, σαυτὸν προδοῦναι, ἐξὸν σωθῆναι* (Platon). Nici nu-mi pare că întreprinzi un lucru drept, de a te preda cînd poţi să scapi.
Ἐξὸν εἰρήνην ἄγειν, οὐδεὶς πόλεμον αἱρήσεται Cînd poţi să fii în pace, nimeni nu va alege războiul.

LECŢIA a LI-a

RECAPITULARE (Infinitiv. Participiu)

Providenţa divină şi Universul (lumea)

Τὸ σῶμα, τῆς ψηχῆς ἀποστάσης, μαραίνεται καὶ ἀπόλλυται. Τὸ αὐτὸ δὴ τοῦτο καὶ ἐπὶ τοῦ κόσμου ἂν ἐγένετο, εἰ κατέλιπεν αὐτὸν ἔρημον τῆς οἰκείας προνοίας ἡ αὐτὸν κυβερνῶσα Δύναμις. Πλοῖον γὰρ καταποντίζεται, μηδενὸς αὐτῷ κυβερνῶντος. Νόμισον[1]) οὖν εἶναι πλοῖον τὸν κόσμον, εἶναι τρόπιν τὴν γῆν, εἶναι ἱστία τὸν οὐρανὸν μετὰ τῶν νεφελῶν, εἶναι ἐπιβάτας τοὺς ἀνθρώπους, εἶναι πέλαγος τὴν ὑποκειμένην ἄβυσσον. Πῶς ἐν τοσούτῳ χρόνῳ ναυάγιον οὐκ ἐγένετο (nu s-a produs un naufragiu); ἔασον[2]) πλοῖον μίαν ἡμέραν ἄνευ κυβερνήτου καὶ ναυτῶν καὶ ὄψει καταποντιζόμενον εὐθέως. Ἀλλ' ὁ κόσμος οὐδὲν τοιοῦτον ἔπαθον καίπερ πεντακισχίλια καὶ πλείονα ἔτη ἔχων. Ἐννόησον[4]) δὲ τὸ κάλλος τοῦ οὐ-

---

1) *Νόμιζον* : imperat. presupune;
2) *ἔασον* : imperativ;
3) *μίαν ἡμέραν* : acuzativul duratei;
4) *ἐνόησον* : imperativ;

ρανοῦ πόσον ἔχει χρόνον (ce vîrstă are frumusețea) καὶ οὐκ ἠμαυρώθη, ἀλλ' ὥσπερ[5] αὐτοῦ τήμερον κατασκευασθέντος, οὕτως ἐστὶ λαμπρόν.

Comentar gramatical

În bucata de mai sus să se facă analiza:

1. a propozițiunilor secundare;
2. a întrebuințării infinitivului;
3. a întrebuințării participiului.

---

[5]) *ὥσπερ:* ca şi cum.

LECȚIA a LII-a

Cadmus

Οἱ τῶν Ἑλλήνων ποιηταὶ ἐμυθολόγησαν ὅτι ὁ Κάδμος υἱὸς εἴη τινὸς τῶν Φοινίκων βασιλέως καὶ εἰς Βοιωτίαν ἥκοι πολλὰς χώρας διαβάς, ὅπως ζητοίη τὴν ἀδελφὴν Εὐρώπην ὑπὸ Διὸς ἁρπασθεῖσαν. Ἔλεγον δὲ καὶ ὡς δράκοντα ἐπ' αὐτὸν ἐπιφερόμενον ἀποκτείνειε. Ἀθηνᾶ δ' αὐτῷ εἶπεν ὅτι, εἰ τοὺς τοῦ θηρίου ὀδόντας σπείροι, θαῦμά τι γενήσοιτο. Καὶ γὰρ τοῦτο ποιήσας ᾔσθετο ὅτι ἐκ τῶν ὀδόντων ἔνοπλοι ἄνδρες γίγνοιντο, οἳ αὐτίκα ἀλλήλους φονεύοιεν. Πέντε δὲ αὐτῶν ἐσώθησαν καὶ μετὰ τοῦ Κάδμου Θήβας συγκατῴκισαν.

Exercițiu. ***Ἐκεῖνος ὁ βασιλεὺς ἔφασκεν ὅτι οὐ δεῖ[1]) αὐτῷ ὀλιγωρεῖν, ἀλλὰ φροντίζειν ὅλως περὶ τῶν πραγμάτων, καὶ ὅτι πλεῖστα ἐργασάμενος εὖ ποιήσει[1]). Περὶ αὐτοῦ δὲ οἱ πολῖται ἔλεγον ὅτι μέγα φρονοίη οὐκ ἐπὶ τοῖς διὰ τύχην, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς δι' αὐτὸν γιγνομένοις*** **(nu de favorurile obținute de la soartă, ci de rezultatele obținute prin sine însuși),** ***καὶ ἡγοῖτο ἡδονῶν, ἀλλ' οὐκ ἄγοιτο ὑπ' αὐτῶν.***

Isocrate

1. ***Δεῖ*** **și** ***ποιήσει*** **pot fi înlocuite cu** ***δέοι, ποιήσοι.***

Observări gramaticale

O propozițiune subordonată, exprimînd părerea subiectului principalei și fiind dependentă de un timp secundar (imperfect,

aorist), poate să întrebuinţeze, în locul indicativului şi uneori al conjunctivului, modul optativ, numit optativul oblic sau optativul stilului indirect.

Ex.: *Οἱ... ποιηταὶ ἐμυθολόγησαν ὅτι... υἱὸς εἴη... καὶ εἰς Βοιωτίαν ἥκοι..., ὅπως ζητοίη τὴν ἀδελφήν.*
Poeţii povesteau că... era fiul... şi că a venit în Beoţia... ca să caute pe sora sa.

Regula de mai sus nu este obligatorie.

Ex: *Ἐκεῖνος ὁ βασιλεὺς ἔφασκεν ὅτι οὐ δεῖ αὐτῷ ὀλιγορεῖν... καὶ ὅτι πλεῖστα ἐργασάμενος εὖ ποιήσει.* Acel rege declara că el nu trebuie să se neglijeze... şi că muncind foarte mult va reuşi.

BUCĂŢI DE LECTURĂ
DIN
VECHIUL ŞI NOUL TESTAMENT

LECŢIA a LIII-a

Τὸ Σύμβολον τῆς πίστεως

1. Πιστεύω εἰς ἕνα Θεόν, Πατέρα παντοκράτορα, Ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων·

2. Καὶ εἰς ἕνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὸν Μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ Πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων. Φῶς ἐκ φωτός, Θεὸν ἀληθινόν, ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ Πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο·

3. Τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμτέραν σωτηρίαν καθελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν, καὶ σαρκωθέντα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου καὶ ἐνανθρωπήσαντα·

4. Σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου, καὶ παθόντα καὶ ταφέντα.

5. Καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς Γραφάς.

6. Καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ καθεζόμενον ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρός·

7. Καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς· οὗ τῆς Βασιλείας οὐ ἔσται τέλος.

8. Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, τὸ Κύριον, τὸ Ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ σὺν Πατρὶ καὶ

Υἱῷ συμπροσκυνούμενον καὶ συνδοξαζόμενον, τὸ λαλῆσαν διὰ τῶν Προφητῶν.

9. Εἰς Μίαν Ἁγίαν Καθολικήν, καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν.

10. Ὁμολογῶ ἓν βάπτισμα, εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

11. Προσδοκῶ Ἀνάστασιν νεκρῶν.

12. Καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. Ἀμήν.

Observări gramaticale

a) Toate participiile în acuzativ, începînd de la articolul 2 pînă la articolul 7 inclusiv, sînt articulate cu articolul *τόν*, au de subiect cuvintele *Ἰησοῦν Χριστόν* şi se traduc printr-o propoziţiune relativă ; tot astfel şi participiile în acuzativ neutru de la articolul 8 sînt însoţiţe de articolul *τό* şi au de subiect cuvintele *τὸ Πνεῦμα Ἅγιον*. Aceste acuzative depind de propoziţia *εἰς*.

b) Infinitivul *κρῖναι* de la articolul 7 are înţeles final.

c) *τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ*, de la articolul 5, este complement circumstanţial de timp, pus în dativ fără prepoziţie.

LECŢIA a LIV-a

Decalogul

Ἐγώ εἰμι Κύριος ὁ Θεός σου, ὅς ἐξήγαγόν σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας.

1. Οὐκ ἔσονταί σοι δαίμονες ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ.

2. Οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἴδωλον, οὐδὲ ὁμοίωμα τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐν τῇ γῇ, καὶ ἐν τοῖς ὕδασιν. Οὐ προσκυνήσεις οὐδὲ λατρεύσεις αὐτοῖς· ἐγὼ γάρ εἰμι Κύριος ὁ Θεός σου.

3. Οὐ φθέγξει τὸ ὄνομα Κυρίου μάτην.

4. Ἓξ ἡμέρας[1]) ἐργάσει καὶ ποιήσεις πάντα τὰ ἔργα· τῇ δὲ ἡμέρῃ τῇ ἑβδόμῃ ἀναπαύσει· οὐ ποιήσεις ἐν αὐτῇ οὐδὲν ἔργον, οὔτε σὺ οὔτε ὁ υἱός σου καὶ ἡ θυγάτηρ καὶ ὁ παῖς καὶ ἡ παιδίσκη καὶ ὁ βοῦς. Ἐν γὰρ ἓξ ἡμέραις ἐποίησεν ὁ Κύριος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλατταν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, καὶ ἔληξε τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ[2])· διὰ τοῦτο εὐλόγησεν τὴν ἡμέραν ταύτην, καὶ ἁγνὴν ἐποίησεν.

5. Τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, ἵνα εὖ πράξῃς καὶ πολὺν χρόνον διάγῃς ἐπὶ τῆς γῆς.

6. Οὐ φονεύσεις.

7. οὐ μοιχεύσεις.

8. οὐ κλέψεις.

9. οὐ ψευδομαρτυρήσεις κατὰ τοῦ πλησίον.

10. οὐκ ἐπιθυμήσεις [3]) τῆς γυναικὸς τοῦ πλησίον, οὐδὲ τῆς οἰκίας, οὐδὲ τοῦ ἀγροῦ, οὐδὲ τοῦ βοός, οὐδὲ οὐδενὸς τῶν τῷ πλησίον ὑπαρχόντων.

---

1. *ἓξ ἡμέρας*, acuzativul duratei (cît timp ?)

2. *τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ*, dativul timpului (cînd ?)

3. *οὐκ ἐπιθυμήσεις τῆς γυναικός... τῆς οἰκίας...*, nu vei dori femeia... locuința, *ἐπιθυμέω* are complementul în genitiv.

LECȚIA a LV-a

Psalmul 50

1. Ἐλέησόν με, ὁ Θεός, κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου, καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν σου ἐξάλειψον τὸ ἀνόμημά μου.

2. Ἐπιπλεῖον πλῦνόν με ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου, καὶ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας μου καθάρισόν με.

3. Ὅτι τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ γιγνώσκω, καὶ ἡ ἁμαρτία μου ἐνώπιόν μου ἐστὶ διαπαντός.

4. Σοὶ μόνῳ ἥμαρτον, καὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν σου ἐποίησα· ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου καὶ νικήσῃς [1]) ἐν τῷ κρίνεσθαί σε [2]).

5. Ἰδοὺ γὰρ ἐν ἀνομίαις συνελήφθην, καὶ ἐν ἁμαρτίαις ἐκίσσησέ με μήτηρ μου.

6. Ἰδοὺ γὰρ ἀλήθειαν ἠγάπησας, τὰ ἄδηλα καὶ τὰ κρύφια τῆς σοφίας σου ἐδήλωσάς μοι.

7. Ῥαντιεῖς με ὑσσώπῳ, καὶ καθαρισθήσομαι· πλυνεῖς με καὶ ὑπὲρ χιόνα λευκανθήσομαι.

8. Ἀκουτιεῖς με ἀγαλλίασιν καὶ εὐφροσύνην, ἀγαλλιάσονται ὀστᾶ τεταπεινωμένα.

9. Ἀπόστρεψον τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν μου, καὶ πάσας τὰς ἀνομίας μου ἐξάλειψον.

10. Καρδίαν καθαρὰν κτίσον ἐν ἐμοί, ὁ Θεός, καὶ πνεῦμα εὐθὲς ἐγκαίνισον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου.

---

1. *ὅπως ἂν δικαιωθῇς... καὶ νικήσῃς* ca să fii îndreptățit... și să birui : două prop. finale, construite cu conjunctivul.

2. *ἐν τῷ κρίνεσθαί σε* cînd vei judeca tu : *ἐν τῷ* urmat de infinitiv echivalează cu o prop. temporală. Subiectul ei este în Ac. *(σε)*

LECŢIA a LVI-a

Psalmul 136

1. Ἐπὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος ἐκεῖ ἐκαθίσαμεν καὶ ἐκλαύσαμεν ἐν τῷ μνησθῆναι ἡμᾶς [1]) τῆς Σιών [2])
2. Ἐπὶ ταῖς ἰτέαις ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκρεμάσαμεν τὰ ὄργανα ἡμῶν.
3. Ὅτι ἐκεῖ ἐπηρώτησαν ἡμᾶς οἱ αἰχμαλωτεύσαντες ἡμᾶς λόγους ᾠδῶν και οἱ ἀπαγαγόντες ἡμᾶς ὕμνον [3]) Ἄσατε ἡμῖν ἐκ τῶν ᾠδῶν Σιών.
4. Πῶς ᾄσωμεν τὴν ᾠδὴν Κυρίου ἐπὶ γῆς ἀλλοτρίας;
5. Ἐὰν ἐπιλάθωμαί [4]) σου, Ἱερουσαλήμ, ἐπιλησθείη ἡ δεξιά μου.
6. Κολληθείη ἡ γλῶσσά μου τῷ λάρυγγί μου, ἐὰν μή σου μνησθῶ, ἐὰν μὴ προανατάξωμαι τὴν Ἱερουσαλὴμ ὡς εν ἀρχῇ τῆς εὐφροσύνης μου.

---

1. *ἐν τῷ μνησθῆναι ἡμᾶς* cînd ne-am adus aminte: *ἐν τῷ* urmat de infinitiv echivalează cu o prop. temporală. Subiectul ei este în Ac. *(ἡμᾶς)*.

2. *τῆς Σιών* de Sion: compl. nedrept în gen. după verbe de amintire, uitare. Observă același fenomen în versetele 5, 6, 7.

3. *ἐπηρώτησαν ἡμᾶς... λόγους... ὕμνον*, ne-au cerut... cuvinte... imn: verbul *ἐπερωτάω* construit cu două acuzative, al persoanei și al lucrului.

4. *ἐὰν ἐπιλάθωμαι* (conj. aor. de la *ἐπιλανθάνομαι)* dacă voi uita: *ἐὰν* cu conjunctivul în sens de viitor.

7. Μνήσθητι, Κύριε, τῶν υἱῶν Ἐδὼμ τὴν ἡμέραν Ἱερουσαλήμ· τῶν λεγόντων· Ἐκκενοῦτε, ἐκκενοῦτε ἕως τῶν θεμελίων αὐτῆς.
8. Θυγάτηρ Βαβυλῶνος ἡ ταλαίπωρος· μακάριος ὃς ἀνταποδώσει σοι τὸ ἀνταπόδομά σου, ὃ ἀνταπέδωκας ἡμῖν.
9. Μακάριος ὃς κρατήσει καὶ ἐδαφιεῖ τὰ νήπιά σου πρὸς τὴν πέτραν.

LECȚIA a LVII-a

Psalmul 140

1. Κύριε, ἐκέκραξα πρὸς σέ, εἰσάκουσόν μου·[1]) πρόσχες τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου, ἐν τῷ κεκραγέναι με[2]) πρὸς σέ.
2. Κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου ὡς θυμίαμα ενώπιόν σου· ἔπαρσις τῶν χειρῶν μου θυσία ἑσπερινή.
3. Θοῦ, Κύριε, φυλακὴν τῷ στόματί μου, καὶ θύραν περιοχῆς περὶ τὰ χείλη μου.
4. Μὴ ἐκκλίνῃς τὴν καρδίαν μου εἰς λόγους πονηρίας, τοῦ προφασίζεσθαι προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις, σὺν ἀνθρώποις ἐργαζομένοις τὴν ἀνομίαν, καὶ οὐ μὴ συνδυάσω μετὰ τῶν ἐκλεκτῶν αὐτῶν.
5. Παιδεύσει με δίκαιος ἐν ἐλέει καὶ ἐλέγξει με, ἔλαιον δὲ ἁμαρτωλοῦ μὴ λιπανάτω τὴν κεφαλήν μου. Ὅτι ἔτι καὶ ἡ προσευχή μου ἐν ταῖς εὐδοκίαις αὐτῶν.

---

1. εἰσάκουσόν μου auzi-mă... compl. verbului *εἰσακούω* este în cazul genitiv

2 *ἐν τῷ κεκραγέναι με* cînd strig : *ἐν τῷ* urmat de infinitiv echivalează cu o prop. temporală. Subiectul ei este în acuzativ *(με)*.

LECȚIA a LVIII-a

Învierea Domnului

Ὀψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων, ἦλθεν Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι[1]) τὸν τάφον. Καὶ ἰδοὺ σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ Κυρίου καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ καὶ προσελθὼν ἀπεκύλισεν τὸν λίθον καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπή, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡς χιών. Ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες καὶ ἐγενήθησαν ὡς νεκροί. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπεν ταῖς γυναιξίν. Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε· οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γὰρ καθὼς εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο. Καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε... καὶ ἀπελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι[2]) τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.

Matei XXVIII. 1-8

---

1. 2. Infinitive cu înțeles final.

Mărirea de la laudele Învierii

Ἀναστάσεως ἡμέρα, καὶ λαμπρυνθῶμεν τῇ πανηγύρει καὶ ἀλλήλους περιπτυξώμεθα· εἴπωμεν, Ἀδελφοί, καὶ τοῖς μισοῦσιν ἡμᾶς· συγχωρήσωμεν πάντα τῇ Ἀναστάσει καὶ οὕτω βοήσωμεν· Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, θανάτῳ θάνατον πατήσας καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι ζωὴν χαρισάμενος.

Sf. Grigorie de Nazianz

LECȚIA a LIX-a

Inălțarea Domnului

Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιήσαμην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε, ὧν [1]) ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ Πνεύματος Ἁγίου οὓς ἐξελέξατο ἀνελήμφθη· [2]) οἷς [3]) καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν [4]) ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσσεράκοντα ὀπτανόμενος αὐτοῖς καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· καὶ συναλιζόμενος [5]) παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελῖαν τοῦ Πατρὸς ἣν ἠκούσατέ μου· ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ ἐν Πνεύματι βαπτισθήσεσθε Ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταῦτας ἡμέρας. Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες. Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ;

Faptele Apost. I. 1-6

---

1. ὧν ἤρξατο = pe care a început să; *ὧν*, complementul în genitiv al lui *ἄρχω* care exprimă începutul unei acțiuni.

2. Construiește: *ἄχρι ἧς ἡμέρας* (pînă în ziua în care, cînd) *ἀνελήμφθη ἐντειλάμενος* (după ce a dat porunci) *διὰ Ἅγιον Πνευ. τοῖς ἀποστόλοις οὓς ἐξελέξατο*; *ἄχρι ἧς ἡμέρας* = *ἄχρι τῆς ἡμέρας ᾗ*; *ἐντειλάμενος*, participiu care prescurtează o circumstanțială temporală.

3. οἷς, pron. relativ cu valoare de pronume demonstrativ: acestora.

4. μετὰ τὸ παθεῖν αὐτόν: după patima sa, sau după ce a pătimit el.

5. συναλιζόμενος, participiu care prescurtează o circumst. de timp: pe cînd era împreună cu ei.

LECŢIA a LX-a

Inălţarea Domnului (continuare)

Εἶπεν πρὸς αὐτούς· Οὐχ ὑμῶν[1]) ἐστι γνῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ Πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, ἀλλὰ λήμψεσθε δύναμιν, ἐπελθόντος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ μου μάρτυρες ἔν τε Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρίᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. Καὶ ταῦτα εἰπὼν βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. Καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθήσεσι λευκαῖς, οἳ καὶ εἶπαν· Ἄνρδες Γαλιλαῖοι, τί ἑστήκατε βλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναλημφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανόν, οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρόπον (după cum) ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.

Faptele Apost. I. 7-11

Troparul de la Inălţarea Domnului

Ἀνελήφθης ἐν δόξῃ, Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, χαροποιήσας τοὺς Μαθητὰς τῇ ἐπαγγελίᾳ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος· βεβαιωθέντων αὐτῶν (Genit· abs.) διὰ τῆς εὐλογίας ὅτι σὺ εἶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ λυτρωτὴς τοῦ κόσμου.

---

1. *ὑμῶν*: **genitiv posesiv întrebuinţat ca nume predicativ pe lîngă verbele *εἶναι, γίγνομαι*, etc: nu vă aparţine vouă să, nu este în căderea, de datoria voastră să.**

2. *ὡς... ἦσαν* : *ὡς* temporal, pe cînd....erau.

LECŢIA a LXI-a

Pogorîrea Duhului Sfînt

Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι[1]) τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς ἦσαν πάντες ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό· καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι, καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός, καὶ ἐκάθισεν ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν, καὶ ἐπλήσθησαν πάντες Πνεύματος Ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις καθὼς τὸ Πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖς. Ἦσαν δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν· γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης συνῆλθεν τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον εἷς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. Ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ ἐθαύμαζον, λέγοντες· Οὐχὶ ἰδοὺ πάντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν...;

Faptele Apostolilor II 1-8

Troparul de la Pogorîrea Duhului Sfînt

Εὐλογητὸς εἶ, Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ πανσόφους τοὺς ἁλιεῖς ἀναδείξας, καταπέμψας αὐτοῖς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον καὶ δι' αὐτῶν τὴν οἰκουμένην σαγηνεύσας, φιλάνθρωπε, δόξα σοι.

---

1. *ἐν τῷ συνπληροῦσθαι*, **circ. temporală.**

LECŢIA a LXII-a

Iubirea este mai presus de toate

Καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι. Ἐὰν [1]) ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἠχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον. Καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν, καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν ὥστε [2]) ὄρη μεθιστάναι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθέν εἰμι. Καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα [3]) καυθήσομαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι. Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται, ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ, ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται, οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς [4]), οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν, οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ· πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει.

I. Corinteni. XIII. 1-7

---

1. **ἐάν, aci şi mai jos, conjuncţie condiţională cu subjonctivul.**
2. *ὥστε.. μεθιστάναι :* propoz. consecutivă : *ὥστε* cu **infinitivul.**
3. **ἵνα, conjuncţie finală.**
4. **τὰ ἑαυτῆς ; ale sale, interesele sale.**

LECŢIA a LXIII-a

Iubirea este mai presus de toate (continuare)

Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε πίπτει· εἴτε [1]) δὲ προφητεῖαι, καταργηθήσονται· εἴτε [2]) γλῶσσαι, παύσονται· εἴτε [3]) γνῶσις, καταργηθήσεται· ἐκ μέρους γὰρ γινώσκομεν καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν· ὅταν [4]) δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται. Ὅτε [5]) δὲ ἤμην νήπιος, ἐλάλουν ὡς νήπιος, ἐφρόνουν ὡς νήπιος, ἐλογιζόμην ὡς νήπιος· ὅτε [6]) γέγονα ἀνὴρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου. Βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι [7]), τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς [8]) καὶ ἐπεγνώσθην. Νυνὶ δέ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ τούτων [9]) ἡ ἀγάπη.

I. Corinteni XIII. 8-13

---

1 2 3 **εἴτε... εἴτε... εἴτε = şi dacă... şi dacă... şi dacă.**
4. **ὅταν .. ἔλθῃ = conjuncţia temporală cu conjunctivul : cînd însă va veni.**
5 6. **ὅτε = conjuncţia temporală cu indicativul**
7 **ἐν αἰνίγματι : în ghicitură, în chip confuz, nelămurit.**
8. **καθώς = conjuncţie comparativă, precum, după cum.**
9. **τούτων : genitiv, complement al comparativului μείζων.**

LECŢIA a LXIV-a

Învierea Domnului şi învierea noastră

Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐαγγελισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἑστήκατε, δι' οὗ καὶ σῴζεσθε, τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν εἰ κατέχετε, ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῇ ἐπιστεύσατε. Παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις[1] ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς Γραφάς, καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ[2] κατὰ τὰς Γραφάς, καὶ ὅτι ὤφθη[3] Κηφᾷ, εἶτα τοῖς δώδεκα· ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείονες μένουσι ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ ἐκοιμήθησαν· ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ, εἶτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν· ἔσχατον δὲ πάντων ὡσπερεὶ τῷ ἐκτρώματι ὤφθη κἀμοί. Ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων, ὃς οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι[4] ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ.

I. Corinteni XV. 1-9

---

1. ἐν πρώτοις : înainte de orice, în primul rînd.
2. *τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ* = dativul temporal, a treia zi,
3. *ὤφθη :* s-a arătat.
4 *διότι :* conjuncţie cauzală, fiindcă.

LECŢIA a LXV-a

Invierea Domnului şi învierea noastră (continuare)

Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινὲς ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐτὲ Χριστὸς ἐγήγερται, κενὸν ἄρα τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν· εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ Θεοῦ ὅτι ἤγειρεν τὸν Χριστόν, ὃν οὐκ ἤγειρεν εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. Εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· εἰ δὲ Χρίστὸς οὐκ ἐγήγερται ματαία ἡ πίστις ὑμῶν, ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. Ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ ἀπώλοντο. Εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἐν Χριστῷ ἠλπικότες ἐσμὲν μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων[1]) ἐσμέν. Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων. Ὥσπερ[2]) γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτως καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται.

I. Corinteni XV. 12-22

---

1. *πάντων ἀνθρώπων :* genitiv, complement al comparativului *ἐλεεινότεροι.*

2. *ὥσπερ :* conjuncţie comparativă, după cum.

LECŢIA a LXVI-a

Cîţi în Hristos v-aţi botezat, în Hristos v-aţi şi îmbrăcat

῟Ω ἀνόητοι Γαλάται,... τοῦτο μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ Πνεῦμα ἐλάβετε ἢ (sau) ἐξ ἀκοῆς πίστεως ;... Τί οὖν ὁ νόμος ; τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις [2]) ἂν ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ ἐπήγγελται, διαταγεὶς δι' ἀγγέλων ἐν χειρὶ μεσίτου. Ὁ δὲ μεσίτης ἑνὸς οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ Θεὸς εἷς ἐστίν. Ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ Θεοῦ ; μὴ γένοιτο [1]). Εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι, ὄντως ἐκ νόμου ἦν ἂν ἡ δικαιοσύνη· ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ Γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν, ἵνα [4]) ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσιν. Πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν, ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα συνκλειόμενοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. Ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα [5]) ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν· ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως [6]) οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. Πάντες γὰρ υἱοὶ Θεοῦ ἐστὲ διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε.

Galateni III. 1-2. 19-27

---

1. Optativul exprimă o dorinţă realizabilă : nicidecum ! ; ferească Dumnezeu !

2. *ἄχρις ἄν* : conjuncţie temporală cu conjunctivul *(ἔλθῃ)*, pînă cînd va veni.

3. *εἰ... ἐδόθη νόμος... ὄντως... ἂν ἦν ἡ δικαιοσύνη*, perioadă ipotetică ireală.

4. *ἵνα ἡ ἐπαγγελία... δοθῇ* : propoz. finală.

5. *ἵνα... δικαιωθῶμεν* ; propoz. finală.

6. *ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως*, genitiv absolut, prescurtînd o propoz. circum. temporală.

LECȚIA a XLVII-a

Aleşii Domnului trebuie să caute cele cereşti
Omul cel nou trebuie să se îmbrace cu viaţa cea nouă

Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χριστός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καθήμενος· τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. Ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ, ὅταν[1]) ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ἡμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ... Νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργήν, θυμόν, κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν· μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυσάμενοι[2]) τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ καὶ ἐνδυσάμενοι[3]) τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον[4]) εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος[5]) αὐτόν... ἐνδύσασθε οὖν, ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ ἅγιοι καὶ ἠγαπημένοι, σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραΰτητα, μακροθυμίαν, ἀνεχόμενοι[6]) ἀλλήλων καὶ χαριζόμενοι[7]) ἑαυτοῖς... καθὼς[8]) καὶ ὁ Κύριος ἐχαρίσατο ὑμῖν, οὕτως καὶ ὑμεῖς.

Coloseni. III. 1-4, 8-10, 12-13

---

1. ὅταν: conjunct. temporală construită cu conjunctivul *(φανερωθῇ)*, cînd se va arăta.

2. 3. **ἀπεκδυσάμενοι,.. ἐνδυσάμενοι**, participii cauzale: fiindcă aţi dezbrăcat... şi fiindcă aţi îmbrăcat.

4. **τὸν ἀνακαινούμενον**, participiu cu articol, prescurtînd o propoz. relativă: care se înnoieşte.

5. **τοῦ κτισάντος**, participiul cu articol prescurtînd o propoz. relativă; (chipul) celui care l-a creat.

6. 7. *ἀνεχόμενοι.. χαριζόμενοι*, participii, determinări predicative, ce se acordă cu subiectul.

8. **καθώς**, conjuncţie comparativă.

LECŢIA a LXVIII-a

Aleşii Domnului trebuie să caute cele cereşti
Omul cel nou trebuie să se îmbrace cu viaţa cea nouă
(continuare)

Ἐπὶ πᾶσιν δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην[1]) ὅ ἐστιν σύνδεσμος τῆς τελειότητος. Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ σώματι· καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε. Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικείτω ἐν ὑμῖν πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες ἑαυτούς, ψαλμοῖς, ὕμνοις, ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἐν τῇ χάριτι ᾄδοντες ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν τῷ Θεῷ, καὶ πᾶν ὅ,τι ἐὰν ποιῆτε[2]) ἐν λόγῳ ἢ (sau) ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι Κυρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ Θεῷ Πατρὶ δι' αὐτοῦ.

Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν ἐν Κυρίῳ. Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας καὶ μὴ πικραίνεσθαι πρὸς αὐτάς. Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν κατὰ πάντα, τοῦτο γὰρ εὐάρεστόν ἐστιν ἐν Κυρίῳ. Οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν[3])

Coloseni. III. 14-22

---

1. *τὴν ἀγάπην*, complement drept al verbului *ἐνδύσασθε* din penultimul rînd, lecţia LXVII.

2. *ὅ τι ἐὰν ποιῆτε*, ori ce veţi face.

3. *ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν*, propoz. finală.

LECŢIA a LXIX-a

Sîntem fiii luminii : să veghem deci pururea

Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρείαν ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι. αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴδατε ὅτι ἡμέρα Κυρίου ὡς κλέπτης ἐν νυκτὶ οὕτως ἔρχεται· ὅταν λέγωσιν· εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐπίσταται ὄλεθρος ὥσπερ ἡ ὠδὶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ[1])καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν· ὑμεῖς δὲ ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς κλέπτης καταλάβῃ[2]) πάντες γὰρ ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρας· οὐκ ἐσμὲν νυκτὸς[3]) οὐδὲ σκότους·[4]) ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν[5]) ὡς οἱ λοιποί, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν· οἱ γὰρ καθεύδοντες νυκτὸς[6]) καθεύδουσιν, καὶ οἱ μεθυσκόμενοι νυκτὸς[7]) μεθύουσιν· ἡμεῖς δὲ ἡμέρας[8]) ὄντες νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγάπης καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίας.

Epistola I către Tesalonicieni (V 1-8)

---

1. *ὥσπερ* (s. înţ. *ἐπίσταται) ἡ ὠδὶν τῇ* (s. înţ. *γυναικὶ) ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ* precum (s. înţ. se ivesc) durerile facerii pentru (femeia) care are în pîntece (pruncul).

2. *ἵνα... καταλάβῃ :* propoz. finală cu modul conjunctiv.

3. 4. *νυκτός... σκότους :* pentru *υἱοὶ νυκτός... υἱοὶ σκότους.*

5. *μὴ καθεύδωμεν..., γρηγορῶμεν... νήφωμεν :* să nu dormim... să priveghem... să fim cumpătaţi : conjunctivul în propoz. principale exprimînd un îndemn. Negaţia este *μή*.

6. 7. *νυκτός :* noaptea ; complement circ. de timp în genitiv (cînd ?).

8. *ἡμέρας*, genetiv posesiv, întrebuinţat ca nume predicativ cu *ὄντες :* fiind ai zilei.

LECŢIA a LXX-a

Să ne purtăm unii faţă de alţii ca fii ai lui Hristos

Οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ Θεός εἰς ὀργὴν, ἀλλὰ εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἀποθανόντος περὶ ἡμῶν, ἵνα,[1]) εἴτε γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν, ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν· διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους καὶ οἰκοδομεῖτε εἷς τὸν ἕνα[2]) καθὼς καὶ ποιεῖτε.

Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν ὑμῖν καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν Κυρίῳ καὶ νουθετοῦντες ὑμᾶς, καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπερεκπερισσῶς ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν· εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς. Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας, ὁρᾶτε μή τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινὶ ἀποδοῖ, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας.

Epistola I către Tesaloniceni (V 9-15)

---

1. ἵνα... ζήσωμεν : propoziţiune finală cu conjunctivul.

2. εἷς τὸν ἕνα, în loc de *ἀλλήλους* (influenţă semită) înseamnă unul pe altul, reciproc.

LECŢIA a LXXI-a

Diferite sfaturi

Πάντοτε χαίρεται, ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο γὰρ θέλημα Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς· τὸ πνεῦμα μὴ ζβέννυτε, προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε· πάντα δὲ δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε· ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε. Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἁγιάσαι[1]) ὑμᾶς ὁλοτελεῖς, καὶ ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθείη·[2]) πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει.

Ἀδελφοί, προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλήματι ἁγίῳ· ἐνορκίζω ὑμᾶς τὸν Κύριον, ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς.

Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.

Epistola I către Tesaloniceni (V 16-28)

---

1. 2. ἁγιάσαι... τηρηθείη : optative exprimînd o dorinţă.

LECȚIA a LXXII-a

Deșertăciunea bogățiilor cîștigate prin fărădelegi

Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς ταλαιπωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις· ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπεν, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν, ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται, καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται καὶ φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ· ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταις ἡμέραις· ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς χώρας ὑμῶν ὁ ἀφυστερημένος ἀφ᾽ ὑμῶν κράζει καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ ὦτα Κυρίου Σαβαὼθ εἰσελήλυθαν· ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε, ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς· κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον, οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν.

Epistola sobornicească a Sf. Apostol Iacob (V 1-6)

LECȚIA a LXXIII-a

Îndemn la răbdare. Să nu jurăm

Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου· ἰδοὺ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπ᾽ αὐτῷ ἕως λάβῃ πρόϊμον καὶ ὄψιμον· μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς, στηρίξατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ Κυρίου ἤγγικεν· μὴ στενάζετε κατ᾽ ἀλλήλων, ἀδελφοί, ἵνα μὴ κριθῆτε, ἰδοὺ ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἕστηκεν· ὑπόδειγμα λάβετε,[1]) ἀδελφοί, τῆς κακοπαθείας καὶ τῆς μακροθυμίας τοὺς προφήτας, οἳ ἐλάλησαν ἐν τῷ ὀνόματι Κυρίου· ἰδοὺ μακαρίζομεν τοὺς ὑπομείναντας· τὴν ὑπομονὴν Ἰὼβ ἠκούσατε καὶ τὸ τέλος Κυρίου εἴδετε, ὅτι πολύσπλαγχνός ἐστιν ὁ Κύριος καὶ οἰκτίρμων.

Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε,[2]) μήτε τὸν οὐρανὸν μήτε τὴν γῆν μήτε ἄλλον τινὰ ὅρκον· ἤτω δὲ ὑμῶν τὸ ναὶ ναί, καὶ τὸ οὒ οὔ, ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν πέσητε.

Epistola sobornicească a Sf. Apostol Iacob (V 7-12)

---

1. *λάβετε*, construit cu 2 acuzative, acuzativul persoanei *(τοὺς προφήτας)* și acuzativul lucrului *(ὑποδειγμα τῆς κακοπαθείας καὶ τῆς μακροθυμίας*, exemplu de grea suferință și de răbdare curajoasă).

2. *μὴ ὀμνύετε .. ὅρ ον*. *"Ομνυμι* aci este însoțit de acuzativul obiectului intern *(ὅρκον)*, înrudit ca sens: nu jurați... jurămînt.

LECŢIA a LXXIV-a

Aşezarea sufletească. Intoarcerea celor rătăciţi

Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω· ἐνθυμεῖ τις; ψαλλέτω· ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ᾿ αὐτόν... ἐξομολογεῖσθε οὖν ἀλλήλοις τὰς ἁμαρτίας, καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως[1]) ἰαθῆτε· πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη· Ἡλείας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιοπαθὴς ὑμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι, καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ.[2]) καὶ πάλιν προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ἔδωκεν ὑετὸν καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν τὸν καρπὸν αὐτῆς.

Ἀδελφοί μου, ἐάν[3]) τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν, γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θανάτου καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν.

Epistola sobornicească a Sf. Apostol Iacob (V 13-20)

---

1. *ὅπως*, conjuncţie finală urmată de conjunctiv *(ἰαθῆτε)*.
2. *ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ:* acuzativul duratei.
3. *ἐάν... πλανηθῇ; ἐάν*, conjuncţie condiţională urmată de conjunctiv în sens de viitor.

LECŢIA a LXXV-a

Întrebuinţarea folositoare a deosebitelor daruri

Ἔχοντες[1]) δέ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα, εἴτε[2]) προφητείαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως· εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ· εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ· εἴτε ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδιδοὺς ἐν ἁπλότητι, ὁ προϊστάμενος ἐν σπουδῇ, ὁ ἐλεῶν ἐν ἱλαρότητι. Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος·[3]) ἀποστυγοῦντες[4]) τὸ πονηρόν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ· τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι, τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι, τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί, τῷ πνεύματι ζέοντες, τῷ Κυρίῳ δουλεύοντες, τῇ ἐλπίδι χαίροντες, τῇ θλίψει ὑπομένοντες, τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες, ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες. Εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντας ὑμᾶς, εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε.

Romani XII. 6-14

---

1. *Ἔχοντες:* partic. prescurtînd o propoz. cauzală. (V. pag. 109).
2. De la *εἴτε προφητείαν* pînă la sfîrşitul frazei, atît secundarele introduse de *εἴτε*, cît şi principalele, sînt eliptice de predicate, lesne de înţeles şi completat; de la *ὁ μεταδιδούς* înainte, lipseşte chiar conjuncţia *εἴτε*.
3. *ἀνυπόκριτος:* să se adauge imperativul *ἔσθω*.
4. De la *ἀποστυγοῦντες* pînă la sfîrşitul frazei, se întîlneşte un şir de predicate nominale, formate din participiu ca nume predicativ şi din *ἔστε*, imperativul auxiliarului *εἶναι*, care aici lipseşte. (vezi pag. 109).

TABLOUL DECLINĂRILOR

Declinarea I

FEMININE

S. N. V.	ἡ φωνή = vocea	ἡ χώρα = țara
G.	τῆς φωνῆς	τῆς χώρας
D.	τῇ φωνῇ	τῇ χώρᾳ
A.	τὴν φωνήν	τὴν χώραν
P. N. V.	αἱ φωναί	αἱ χῶραι
G.	τῶν φωνῶν	τῶν χωρῶν
D.	ταῖς φωναῖς	ταῖς χώραις
A.	τὰς φωνάς	τὰς χώρας
S. N. V.	ἡ μέριμνα	ἡ συκῆ
G.	τῆς μερίμνης	τῆς συκῆς
D.	τῇ μερίμνῃ	τῇ συκῇ
A.	τὴν μέριμναν	τὴν συκῆν
P. N. V.	αἱ μέριμναι = grija	αἱ συκαῖ = smochina
G.	τῶν μεριμνῶν	τῶν συκῶν
D.	ταῖς μερίμναις	ταῖς συκαῖς
A.	τὰς μερίμνας	τὰς συκᾶς

MASCULINE

S. N.	ὁ πολίτης = cetățeanul	ὁ νεανίας = tînărul
G.	τοῦ πολίτου	τοῦ νεανίου
D.	τῷ πολίτῃ	τῷ νεανίᾳ
A.	τὸν πολίτην	τὸν νεανίαν
V.	ὦ πολῖτα	ὦ νεανία

P. N. V.	οἱ πολῖται	οἱ νεανίαι
G.	τῶν πολιτῶν	τῶν νεανιῶν
D.	τοῖς πολίταις	τοῖς νεανίαις
A.	τοὺς πολίτας	τοὺς νεανίας

Declinarea II

S. N.	ὁ λόγος = cuvîntul	ὁ ἄνθρωπος = omul
G.	τοῦ λόγου	τοῦ ἀνθρώπου
D.	τῷ λόγῳ	τῷ ἀνθρώπῳ
V.	τὸν λόγον	τὸν ἄνθρωπον
A.	ὦ λόγε	ὦ ἄνθρωπε
P. N. V.	οἱ λόγοι	οἱ ἄνθρωποι
G.	τῶν λόγων	τῶν ἀνθρώπων
D.	τοῖς λόγοις	τοῖς ἀνθρώποις
A.	τοὺς λόγους	τοὺς ἀνθρώπους

S. N.	ἡ ὁδός = calea	N. A. V.	τὸ δῶρον = darul
G.	τῆς ὁδοῦ		τοῦ δώρου
D.	τῇ ὁδῷ		τῷ δώρῳ
A.	τὴν ὁδόν		
V.	ὦ ὁδέ		
P. N. V.	αἱ ὁδοί	N. A. V.	τὰ δῶρα
G.	τῶν ὁδῶν		τῶν δώρων
D.	ταῖς ὁδοῖς		τοῖς δώροις
A.	τὰς ὁδούς		

S. N.	ὁ νοῦς = mintea	οἱ νοῖ
G.	τοῦ νοῦ	τῶν νῶν
D.	τῷ νῷ	τοῖς νοῖς
A.	τὸν νοῦν	τοὺς νοῦς

ADJECTIVELE DE CLASA I

N.	ἀγαθός	ἀγαθή	ἀγαθόν = bun
G.	ἀγαθοῦ	ἀγαθῆς	ἀγαθοῦ
D.	ἀγαθῷ	ἀγαθῇ	ἀγαθῷ
A.	ἀγαθόν	ἀγαθήν	ἀγαθόν

N.	ἀγαθοί	ἀγαθαί	ἀγαθά
G.		ἀγαθῶν	
D.	ἀγαθοῖς	ἀγαθαῖς	ἀγαθοῖς
A.	ἀγαθούς	ἀγαθάς	ἀγαθά

S. N.	ἀργυροῦς	ἀργυρᾶ	ἀργυροῦν = de argint
G.	ἀργυροῦ	ἀργυρᾶς	ἀργυροῦ
D.	ἀργυρῷ	ἀργυρᾷ	ἀργυρῷ
A.	ἀργυροῦν	ἀργυρᾶν	ἀργυροῦν
P. N.	ἀργυροῖ	ἀργυραῖ	ἀργυρᾶ
H.		ἀργυρῶν	
D.	ἀργυροῖς	ἀργυραῖς	ἀργυροῖς
A.	ἀργυροῦς	ἀργυρᾶς	ἀργυρᾶ

Declinarea III

Nominativ asigmatic

S. N.	ὁ	φώρ = hoţul	ὁ	δαίμων = demonul
G.	τοῦ	φωρός	τοῦ	δαίμονος
D.	τῷ	φωρί	τῷ	δαίμονι
A.	τὸν	φῶρα	τὸν	δαίμονα
V.	ὦ	φώρ	ὦ	δαίμων
P. N.	οἱ	φῶρές	οἱ	δαίμονες
G.	τῶν	φωρῶν	τῶν	δαιμόνων
D.	τοῖς	φωρσί	τοῖς	δαίμοσι
A.	τοὺς	φῶρας	τοὺς	δαίμονας
V.	ὦ	φῶρες	ὦ	δαίμονες

N. A. V.	τὸ	σῶμα = trupul	ὁ	πατήρ = tatăl
G.	τοῦ	σώματος	τοῦ	πατρός
D.	τῷ	σώματι	τῷ	πατρί
A.			τὸν	πατέρα
V.			ὦ	πάτερ
N. A. V.	τὰ	σώματα	οἱ	πατέρες
G.	τῶν	σωμάτων	τῶν	πατέρων
D.	τοῖς	σώμασι	τοῖς	πατράσι
A.			τοὺς	πατέρας
V.			ὦ	πατέρες

Nominativ sigmatic

S. N.	ὁ	φοῖνιξ = curmalul	ἡ	φλέψ = vîna	ὁ	νομάς = nomadul
G.	τοῦ	φοίνικος	τῆς	φλεβός	τοῦ	νομάδος
D.	τῷ	φοίνικι	τῇ	φλεβί	τῷ	νομάδι
A.	τὸν	φοίνικα	τὴν	φλέβα	τὸν	νομάδα
V.	ὦ	φοῖνιξ	ὦ	φλέψ	ὦ	νομάς
P. N.	οἱ	φοίνικες	αἱ	φλέβες	οἱ	νομάδες
G.	τῶν	φοινίκων	τῶν	φλεβῶν	τῶν	νομάδων
D.	τοῖς	φοίνιξι	ταῖς	φλεψί	τοῖς	νομάσι
A.	τοὺς	φοίνικας	τὰς	φλέβας	τοὺς	νομάδας
V.	ὦ	φοίνικες	ὦ	φλέβες	ὦ	νομάδες

S. N.	ἡ	πόλις = cetatea	P.	αἱ	πόλεις
G.	τῆς	πόλεως		τῶν	πόλεων
D.	τῇ	πόλει		ταῖς	πόλεσι
A.	τὴν	πόλιν		τὰς	πόλεις
V.	ὦ	πόλι		ὦ	πόλε'ς

S. N.	ὁ	πῆχυς = cotul	P.	οἱ	πήχεις
G.	τοῦ	πήχεως		τῶν	πήχεων
D.	τῷ	πήχει		τοῖς	πήχεσι
A.	τὸν	πῆχυν		τοὺς	πήχεις
V.	ὦ	πῆχυ		ὦ	πήχεις

S. N.	ὁ	βασιλεὺς = regele	οἱ	βασιλεῖς
G.	τοῦ	βασιλέως	τῶν	βασιλέων
D.	τῷ	βασιλεῖ	τοῖς	βασιλεῦσι
A.	τὸν	βασιλέα	τοὺς	βασιλέας
V.	ὦ	βασιλεῦ	ὦ	βασιλεῖς

Declinarea III contrasă (elizională)

S. N. A. V.	τὸ	ἔπος = cuvîntul	P. N. A. V.	τὰ	ἔπη
G.	τοῦ	ἔπους	G.	τῶν	ἐπῶν
D.	τῷ	ἔπει	D.	τοῖς	ἔπεσι

ADJECTIVELE DE CLASA II

		M. F.		N.
S.	N.	εὐδαίμων		εὔδαιμον = fericit
	G.		εὐδαίμονος	
	D.		εὐδαίμονι	
	A.	εὐδαίμονα		εὔδαιμον
	V.		εὔδαιμον	
P.	N.	εὐδαίμονες		εὐδαίμονα
	G.		εὐδαιμόνων	
	D.		εὐδαίμοσι	
	A.	εὐδαίμονας		εὐδαίμονα
	V.	εὐδαίμονες		εὐδαίμονα

S.	N.	εὐτυχής		εὐτυχές = fericit
	G.		εὐτυχοῦς	
	D.		εὐτυχεῖ	
	A.	εὐτυχῆ		εὐτυχές
	V.		εὐτυχές	
P.	N.	εὐτυχεῖς		εὐτυχῆ
	G.		εὐτυχῶν	
	D.		εὐτυχέσι	
	A.	εὐτυχεῖς		εὐτυχῆ
	V.	εὐτυχεῖς		εὐτυχῆ

ADJECTIVELE DE CLASA III

		M.	F.	N.
S.	N.	πᾶς	πᾶσα	πᾶν = tot
	G.	παντός	πάσης	παντός
	D.	παντί	πάσῃ	παντί
	A.	πάντα	πᾶσαν	πᾶν
P.	N.	πάντες	πᾶσαι	πάντα
	G.	πάντων	πασῶν	πάντων
	D.	πᾶσι	πάσαις	πᾶσι
	A.	πάντας	πάσας	πάντα

S.	N.	γλυκύς	γλυκεῖα	γλυκύ = dulce
	G.	γλυκέος	γλυκείας	γλυκέος
	D.	γλυκεῖ	γλυκείᾳ	γλυκεῖ
	A.	γλυκύν	γλυκεῖαν	γλυκύ
	V.	γλυκύ	γλυκεῖα	γλυκύ
P.	N. P.	γλυκεῖς	γλυκεῖαι	γλυκέα
	G.	γλυκέων	γλυκειῶν	γλυκέων
	D.	γλυκέσι	γλυκείαις	γλυκέσι
	A.	γλυκεῖς	γλυκείας	γλυκέα

TABLOUL PRONUMELOR

Pronumele personal

I.	S. N.	ἐγώ, eu	Pl. ἡμεῖς noi
	G.	ἐμοῦ, μου	ἡμῶν
	D.	ἐμοί, μοι	ἡμῖν
	A.	ἐμέ με	ἡμᾶς
II.	S. N. V.	σύ, tu	Pl. ὑμεῖς, voi
	G.	σοῦ, σου	ὑμῶν
	D.	σοί, σοι	ὑμῖν
	A.	σέ, σε	ὑμᾶς
III.	S.	αὐτός, ή, ό el,ea	Pl. αὐτοί, αί. ά
	G.	αὐτοῦ, ῆς, οῦ	αὐτῶν, ῶν, ῶν
	D.	αὐτῷ, ῇ, ῷ	αὐτοῖς, αῖς, οῖς
	A.	αὐτόν, ήν, ό	αὐτούς, άς, ά

Pronumele şi adjectivele demonstrative

SINGULAR

M.	N.	οὗτος	F.	αὕτη	N.	τοῦτο=acesta
	G,	τούτου		ταύτης		τούτου
	D.	τούτῳ		ταύτῃ		τούτῳ
	A.	τοῦτον		ταύτην		τοῦτο

PLURAL

M. N.	οὗτοι	F.	αὗται	N.	ταῦτα
G.	τούτων		τούτων		τούτων
D.	τούτοις		ταύταις		τούτοις
A.	τούτους		ταύτας		ταῦτα

"Ὅδε, ἥδε, τόδε=acesta fiind format din articol şi particula-δε, se declină ca articolul.
Ἐκεῖνος, η, ο=acela se declină ca αὐτός.

Pronumele şi adjectivul interogativ — Pronumele şi adjectivul nohotărît

SINGULAR

	Masc. şi Femin.	Neutru	Masc. şi Femin.	Neutru
N.	τίς, care, cine ?	τί	τὶς, cineva	τί, ceva
G.	τίνος, τοῦ	τίνος, τοῦ	τινός, του	τινος, του
D.	τίνι, τῷ	τίνι, τῷ	τινί, τῳ	τινί, τῳ
A.	τίνα	τί	τινά	τι

PLURAL

N.	τίνες	τίνα	τινές	τινά, ἄττα
G.	τίνων	τίνων	τινῶν	τινῶν
D.	τίσι(ν)	τίσι(ν)	τισί(ν)	τισί(ν)
A.	τίνας	τίνα	τινάς	τινά (ἄντα)

Pronumele relativ

SINGULAR

M. N.	ὅς	F.	ἥ	N.	ὅ=care ce
G.	οὗ		ἧς		οὗ
D.	ᾧ		ᾗ		ᾧ
A.	ὅν		ἥν		ὅ

M. N.	ὅστις	F.	ἥτις	N.	ὅ τι=orişicare
G.	οὗτινος (ὅτου)		ἧστινος		οὗτινος
D.	ᾧτινι (ὅτῳ)		ᾗτινι		ᾧτινι
A.	ὅντινα		ἥντινα		ὅ τι

PLURAL

M. N.	οἵ	F.	αἵ	N.	ἅ
G.	ὧν		ὧν		ὧν
D.	οἷς		αἷς		οἷς
A.	οὕς		ἅς		ἅ

M.	οἵτινες	αἵτινες	ἅτινα (ἅττα)
G.	ὧντινων	ὧντινων	ὧντινων
D.	οἷστισι(ν)	αἷστισι	οἷστισι(ν)
A.	οὕστινας	ἅστινας	ἅτινα (ἅττα)

Pronumele reflexiv

	Persoana I	Persoana a II-a
S. G.	ἐμαυτοῦ, ῆς = al meu însumi	σεαυτοῦ, ῆς sau σαυτοῦ, ῆς = al tău însuţi
D.	ἐμαυτῷ, ῇ	σεαυτῷ, ῇ sau σαυτῷ, ῇ
A.	ἐμαυτόν, ήν	σεαυτόν, ήν sau σαυτόν, ήν
Pl. G.	ἡμῶν αὐτῶν	ὑμῶν αὐτῶν
D.	ἡμῖν αὐτοῖς, -αῖς	ὑμῖν αὐτοῖς, -αῖς
A.	ἡμᾶς αὐτούς, -άς	ὑμᾶς αὐτούς, -άς

Persoana a III-a

SINGULAR

G.	ἑαυτοῦ, ῆς, οῦ	sau	αὑτοῦ, ῆ·, οῦ = al lui însuşi
D.	ἑαυτῷ, ῇ, ῷ	sau	αὑτῷ, ῇ, ῷ
A.	ἑαυτόν, ήν, ό	sau	αὑτόν, ήν, ό

PLURAL

G.	ἑαυτῶν, ῶν, ῶν	sau	αὑτῶν, ῶν, ῶν
D.	ἑαυτοῖς, αῖς, οῖς	sau	αὑτοῖς, αῖς, οῖς
A.	ἑαυτούς, άς, ά	sau	αὑτούς, άς, ά

TABLOUL GENERAL AL CONJUGĂRILOR

Verbele în -ω necontrase

Forma activă:

Indicativul

	PREZENT	IMPERFECT	VIITOR
S.	1. λύω, dezleg	ἔλυον, dezlegam	λύσω, voi dezlega
	2. λύεις	ἔλυες	λύσεις
	3. λύει	ἔλυε	λύσει
P.	1. λύομεν	ἐλύομεν	λύσομεν
	2. λύετε	ἐλύετε	λύσετε
	3. λύουσι	ἔλυον	λύουσι

	AORIST I	PERFECT
S.	1. ἔλυσα, dezlegai	λέλυκα, am dezlegat
	2. ἔλυσας, sau am dezlegat	λέλυκας
	3. ἔλυσε	λέλυκε
P.	1. ἐλύσαμεν	λελῦκαμεν
	2. ἐλύσατε	λελύκατε
	3. ἔλυσαν	λελύκασι

M. m. c. P. S. 1. ἐλελύκειν, dezlegasem sau ἐλελύκη 2. ἐλελύκεις sau ἐλελύκης, 3. ἐλελύκει, Pl. ἐλελύκειμεν, ἐλελύκειτε, ελελύκεσαν, (ἐλελύκεισαν)

CONJUNCTIV

	PREZENT	AORIST I	PERFECT
S.	1. λύω, să dezleg	λύσω, să dezleg	λελύκω, să fi dezlegat
	2. λύῃς	λύσῃς	λελύκῃς
	3. λύῃ	λύσῃ	λελύκῃ
Pl	1. λύωμεν	λύσωμεν	λελύκωμεν
	2. λύητε	λύσητε	λελύκητε
	3. λύωσι	λύσωσι	λελύκωσι

OPTATIV

	PREZENT	VIITOR
S.	1. λύοιμι, aş dezlega	λύσοιμι = aş dezlega
	2 λύοις	λύσοις
	3. λύοι	λύσοι
P.	1. λύοιμεν	λύσοιμεν
	2. λύοιτε	λύσοιτε
	3. λύοιεν	λύσοιεν

OPTATIV

AORISTUL I

S.	1. λύσαιμι, aş dezlega	Pl.	λύσαιμεν
	2. λύσαις (σειας)		λύσαιτε
	3. λύσαι (σειε)		λῦσαιεν

M. M. C. PERFECT

Pl	1. λελύκοιμι, aş fi dezlegat	λελύκοιμεν
	2. λελύκοις	λελύκοιτε
	3. λελύκοι	λελύκοιεν

IMPERATIV

	PREZENT	AORIST I
S.	2. λύε, dezleagă	λῦσον, dezleagă
	3. λυέτω	λυσάτω
P.	2. λύετε	λύσατε
	3. λυόντων	λυσάντων

Part. Prez.	λύων,	λύουσα,	λῦον,	dezlegînd
	λύοντος,	λυούσης	λύοντο	
Viit.	λύσων,	λύσουσα,	λῦσον,	trebuind sau urmînd să dezlege
Ao. I	λύσας,	λύσασα,	λύσαν,	dezlegînd (după ce a dezlegat)
Perf.	λελυκώς,	λελυκεία,	λελυκός,	terminînd de dezlegat

Inf. Prez. λύειν, a dezlega; Viit. λύσειν, a trebui sau a avea de gînd să dezlege; Aor. I λῦσαι, a dezlega: Perfectul, λελυκέναι, a fi terminat de dezlegat.

Notă. Să se ţină seamă că traducerea modurilor şi timpurilor depinde de funcţiunea lor sintactică, ale cărei reguli au fost expuse la sintaxa propoziţiunilor principale şi secundare.

Perbul εἶναι a fi

INDICATIV

	PREZENT	IMPERFECT	VIITOR
S.	*1.* εἰμί, sînt	ἦν, eram	ἔσομαι, voi fi
	2. εἶ	ἦσθα	ἔσῃ
	3 ἐστί	ἦν	ἔσται
P.	*1.* ἐσμέν	ἦμεν	ἐσόμεθα
	2. ἐστέ	ἦτε	ἔσεσθαι
	3. εἰσί	ἦσαν	ἔσονται

	CONJUNCTIV PREZENT	OPTAT. PREZENT	IMPERAT. PREZENT
S.	*1.* ὦ, să fiu	εἴην, aş fi	
	2. ᾖς	εἴῃς	ἴσθι, fii
	3. ᾖ	εἴῃ	ἔστω (ἤτω)
P.	*1.* ὦμεν	εἶμεν	—
	2 ἦτε	εἶτε	ἔστε
	3. ὦσι	εἶεν (εἴησαν)	ὄντων

Participiul	M.	ὤν,	ὄντος, fiind
	F.	οὖσα,	οὔσης
	N.	ὄν	ὄντος

1. Formele indicativului prezent, fără pers. II-a sg., sînt toate enclitice.

Diateza medie: λύομαι, dezleg pentru mine, îmi dezleg.

Prezentul

	INDIC.	IMPER.	CONJUNCT.	OPTAT.
S.	λύομαι = îmi dezleg	—	λύωμαι = eu să-mi dezleg	λυοίμην = eu mi-aş dezlega
	λύει	λύου = dezleagă-ţi!	λύῃ	λύοιο
	λύεται	λυέσθω	λύηται	λύοιτο
	λυόμεθα	—	λυώμεθα	λυοίμεθα
	λύεσθε	λύεσθε	λύησθε	λύοισθε
	λύονται	λυέσθων	λύωνται	λύοιντο

INFINITIV		PARTICIPIU	
λύεσθαι = a-şi dezlega	M.	λυόμενος = cel care-şi dezleagă	
	F.	λυομένη	
	N.	λυόμενον	

INDICATIVUL IMPERFECT

ἐλυόμην = eu îmi dezlegam	ἐλυόμεθα
ἐλύου	ἐλύεσθε
ἐλύετο	ἐλύοντο

Viitorul

INDICATIV	OPTATIV
λύσομαι = eu îmi voi dezlega	λυσοίμην = eu mi-aş dezlega
λύσει	λύσοιο
λύσεται	λύσοιτο
λυσόμεθα	λυσοίμεθα
λύσεσθε	λύσοισθε
λύσονται	λύσοιντο

INFINITIVUL		PARTICIPIUL
λύσεσθαι = că îşi va dezlega	M.	λυσόμενος = cel care îşi va dezlega
	F.	λυσομένη
	N.	λυσόμενον

Aoristul

INDIC.	IMPERAT.	CONJUNCT.	OPTAT
ἐλυσάμην = eu mi-am dezlegat	—	λύσωμαι = eu să-mi dezleg	λυσαίμην = eu mi-aş dezlega
ἐλύσω	λῦσαι = dez-leagă-ţi!	λύσῃ	λύσαιο
ἐλύσατο	λυσάσθω	λύσηται	λύσαιτο
ἐλυσάμεθα		λυσώμεθα	λυσαίμεθα
ἐλύσασθε	λύσασθε	λύσησθε	λύσαισθε
ἐλύσαντο	λυσάσθων	λύσωνται	λύσαιντο

INFINITIV	PARTICIPIU
λύσασθαι = a-şi fi dezlegat	M. λυσάμενος = cel care şi-a dezlegat
	S. λυσαμένη
	N. λυσάμενον

Perfectul

INDICATIV	IMPERATIV	CONJUNCTIV	
λέλυμαι = eu mi-am dezlegat	—	λελυμένος	ὦ = eu să-mi fi dezlegat
λέλυσαι	λέλυσο = să-ţi fi dezlegat!		ᾖς
λέλυται	λελύσθω		ᾖ
λελύμεθα	—	λελυμένοι	ὦμεν
λέλυσθε	λέλυσθε		ἦτε
λέλυνται	λελύσθων		ὦσι

OPTATIV

λελυμένος	εἴην = eu mi-aş dezlega
	εἴης
	εἴη
λελυμένοι	εἶμεν
	εἶτε
	εἶεν

INFINITIV

λελύσθαι = că şi-a dezlegat

PARTICIPIU

M. λελυμένος = cel care şi-a dezlegat
F. λελυμένη
N. λελυμένον

INDICATIV

M. m. c. Perf.	ἐλελύμην = eu îmi dezlegasem	ἐλελύμεθα
	ἐλέλυσο	ἐλέλυσθε
	ἐλέλυτο	ἐλέλυντο

Diateza pasivă: λύομαι sînt deslegat.

Prezentul

INDIC.	IMPERAT.	CONJUNCT.	OPTAT.
λύομαι = eu sînt dezlegat	—	λύωμαι = eu să fiu dezlegat	λυοίμην = eu aş fi dezlegat (de cineva)
λύει	λύου = fii dezlegat!	λύῃ	λύοιο
λύεται	λυέσθω	λύηται	λύοιτο
λυόμεθα	—	λυώμεθα	λυοίμεθα
λύεσθε	λύεσθε	λύησθε	λύοισθε
λύονται	λυέσθων	λύωνται	λύοιντο

INFINITIV	PARTICIPIUL
λύεσθαι = a fi dezlegat	M λυόμενος = cel care este dezlegat
	F. λυομένη
	N. λυόμενον

Imperfectul

INDICATIV

ἐλυόμην = eu eram dezlegat	ἐλυόμεθα
ἐλύου	ἐλύεσθε
ἐλύετο	ἐλύοντο

Viitorul

INDICATIV	OPTATIV
λυθήσομαι = eu voi fi dezlegat	λυθησοίμην = eu aş fi dezlegat (de cineva, în viitor)
λυθήσει	λυθήσοιο
λυθήσεται	λυθήσοιτο
λυθησόμεθα	λυθησοίμεθα
λυθήσεσθε	λυθήσοισθε
λυθήσονται	λυθήσοιντο

INFINITIV	PARTICIPIU
ληθήσεσθαι = că va fi dezlegat	λυθησόμενος = care va fi dezlegat
	λυθησομένη
	λυθησόμενον

Aoristul

INDIC.	IMPERAT.	CONJUNCT.	OPTAT.
ἐλύθην = eu am fost dezlegat	—	λυθῶ = eu să fi fost dezlegat	λυθείην = eu aş fi fost dezlegat!
ἐλύθης	λύθητι = să fi fost	λυθῇς	λυθείης
ἐλύθη	λυθήτω dezlegat	λυθῇ	λυθείη
ἐλύθημεν	—	λυθῶμεν	λυθεῖμεν
ἐλύθητε	λύθητε	λυθῆτε	λυθεῖτε
ἐλύθησαν	λυθέντων	λυθῶσι	λυθεῖεν

INFINITIV

λυθῆναι = că a fost dezlegat

PARTICIPIU

λυθείς, θένοος = care a fost dezlegat
λυθεῖσα, θείσης
λυθέν, θέντος

Perfectul

INDIC.	IMPER	CONJUNC.	
λέλυμαι = eu am fost dezlegat	—	λελυμένος	ὦ = eu să fi fost dezlegat
λέλυσαι	λέλυσο să fi fost dezlegat!		ᾖς
λέλυται	λελύσθω		ᾖ
λελύμεθα	—	λελυμένοι	ὦμεν
λέλυσθε	λέλυσθε		ἦτε
λέλυνται	λελύσθων		ὦσι

OPTAT.

λελυμένος { εἴην = eu aş fi fost dezlegat, εἴης, εἴη }

INFINIT.

λελύσθαι = a fi fost dezlegat

λελυμένοι { εἶμεν, εἶτε, εἶεν }

PARTICIPIU

M. λελυμένος = cel care a fost dezlegat
F. λελυμένη
N. λελυμένον

INDICATIV

M. m. c. Perf.

ἐλελύμην = eu fusesem dezlegat	ἐλελύμεθα
ἐλέλυσο	ἐλέλυσθε
ἐλέλυτο	ἐλέλυντο

VERBELE CONTRASE

Conjugarea verbului τιμάω = onorez

Diateza activă

Indicativul

	PREZENTUL	IMPERFECTUL
S. 1	τιμῶ (τιμάω) = eu onorez	ἐτίμων (ἐτίμαον) = eu onoram
	τιμᾷς (τιμάεις)	ἐτίμας (ἐτίμαες)
	τιμᾷ (τιμάει)	ἐτίμα (ἐτίμαε)
P. 1	τιμῶμεν (τιμάομεν)	ἐτιμῶμεν (ἐτιμάομεν)
	τιμᾶτε (τιμάετε)	ἐτιμᾶτε (ἐτιμάετε)
	τιμῶσι (τιμάουσι)	ἐτίμων (ἐτίμαον)

Viit. τιμήσω = eu voi onora Aor. I. ἐτίμησα = eu am onorat Perf. τετίμηκα = eu am onorat
M. m. c. P. ἐτετιμήκειν = eu onorasem

Conjunctivul

	S.		Pl	
Prez.	1.	τιμῶ (τιμάω) = eu să onorez	1.	τιμῶμεν (τιμάωμεν)
	2	τιμᾷς (τιμάῃς)	2.	τιμᾶτε (τιμάητε)
	3.	τιμᾷ (τιμάῃ)	3	τιμῶσι (τιμάωσι)

Aor. I. τιμήσω = eu să fi onorat Perf. τετιμήκω = eu să fi onorat

Optativul

PREZENTUL

S. 1. τιμῴην (τιμαοίην) = eu aş onora	Viit.	τιμήσοιμι = eu aş onora
2. τιμῴης (τιμαοίης)	Aor. I.	τιμήσαιμι = eu aş fi onorat
3. τιμῴη (τιμαοίη)	Perf.	τετιμήκοιμι = eu aş fi onorat

Pl. 1. τιμῷμεν (τιμάοιμεν)
2 τιμῷτε (τιμάοιτε)
3. τιμῷεν (τιμάοιεν)

Imperativul

PREZENTUL

S. 2. τίμα (τίμαε) = onorează! Pl. 2. τιμᾶτε (τιμάετε)
3. τιμάτω (τιμαέτω) 3. τιμώντων (τιμαόντων)

Participiul

PREZENTUL

M. N. τιμῶν (τιμάων) = cel care onorează
G. τιμῶντος (τιμάοντος)
F. N. τιμῶσα (τιμάουσα)
G. τιμώσης (τιμαούσης)
N, M. τιμῶν (τιμάον)
G. τιμῶντος (τιμάοντος)

Viit. τιμήσων, τιμήσουσα, τιμῆσον = cel care va onora
Aor. I. τιμήσας, τιμήσασα, τιμῆσαν = cel care a onorat

Perf. τετιμηκώς, -κυῖα, -κός = cel care a onorat

Infinitivul

Prezentul : τιμᾶν (τιμάειν) = a onora
Viitorul : τιμήσειν = că va onora
Aoristul : τιμῆσαι = că a onorat
Perfectul : τετιμηκέναι = că a onorat sau a fi onorat

Conjugarea verbului φιλέω iubesc

Indicativul

Prez. S. 1. φιλῶ (φιλέω) = eu iubesc
2. φιλεῖς (φιλέεις)
3. φιλεῖ (φιλέει)
Pl. 1. φιλοῦμεν (φιλέομεν)
2. φιλεῖτε (φιλέετε)
3. φιλοῦσι (φιλέουσι)

IMPERFECTUL

S. 1. ἐφίλουν (ἐφίλεον) = eu iubeam
2 ἐφίλεις (ἐφίλεες)
3. ἐφίλει (ἐφίλεε)
Pl. 1. ἐφιλοῦμεν (ἐφιλέομεν)
2. ἐφιλεῖτε (ἐφιλέετε)
3. ἐφίλουν (ἐφίλεον)

Viit. φιλήσω = eu voi iubi Perf. πεφίληκα = eu am iubit
Aor. I. ἐφίλησα = eu am iubit M.m.c.P. ἐπεφιλήκειν = eu iubisem

Conjunctivul

PREZENTUL

S. 1. φιλῶ (φιλέω) = eu să iubesc Pl. 1. φιλῶμεν (φιλέωμεν)
2. φιλῇς (φιλέῃς) 2. φιλῆτε (φιλέητε)
3. φιλῇ (φιλέῃ) 3. φιλῶσι (φιλέωσι)

Aor. I. φιλήσω = eu să iubesc Perf. πεφιλήκω = eu să fi iubit

Optativul

PREZENTUL

S. 1. φιλοίην (φιλεοίην) = eu aş iubi Pl. φιλοῖμεν (φιλέοιμεν)
2. φιλοίης (φιλεοίης) φιλοῖτε (φιλέοιτε)
3. φιλοίη (φιλεοίη) = eu aş iubi φιλοῖεν (φιλέοιεν)

Viit. φιλήσοιμι Aor. I. φιλήσαιμι = eu aş fi iubit
Perf. πεφιλήκοιμι = eu aş fi iubit

Imperativul

PREZENTUL

S. 2. φίλει (φίλεε) = iubeşte! Pl. 1. φιλεῖτε (φιλέετε)
3. φιλείτω (φιλεέτω) 2. φιλούντων (φιλεόντων)

Aor. I. φίλησον = iubeşte!

Participiul

PREZENTUL

M. N. *φιλῶν (φιλέων)* = cel care iubeşte
G. *φιλοῦντος (φιλέοντος)*

F. N. *φιλοῦσα (φιλέουσα)*
G. *φιλούσης (φιλεούσης)*

N. N. *φιλοῦν (φιλέον)*
G. *φιλοῦντος (φιλέοντος)*

Viit. *φιλήσων, φιλήσουσα, φιλῆσον* = cel care va iubi

Aor.I. *φιλήσας, φιλήσασα, φιλῆσαν* = cel care a iubit

Perf. *πεφιλικώς, -κυῖα, -κός* = cel care a iubit

Infinitivul

Prezentul : *φιλεῖν (φιλέεν)* — a iubi
Viitorul : *φιλήσειν* = că va iubi
Aoristul I : *φιλῆσαι* = că a iubit
Perfectul : *πεφιληκέναι* = că a iubit sau a fi iubit

Conjugarea verbului δηλόω, arăt

Diateza activă

Indicativul

	PREZENTUL	IMPERFECTUL
S. 1.	*δηλῶ (δηλόω)* = eu arăt	*ἐδήλουν (ἐδήλοον)* = eu arătam
2.	*δηλοῖς (δηλόεις)*	*ἐδήλους (ἐδήλοες)*
3.	*δηλοῖ (δηλόει)*	*ἐδήλου (ἐδήλοε)*
Pl. 1.	*δηλοῦμεν (δηλόομεν)*	*ἐδηλοῦμεν (ἐδηλόομεν)*
2.	*δηλοῦτε (δηλόετε)*	*ἐδηλοῦτε (ἐδηλόετε)*
3.	*δηλοῦσι (δηλόουσι)*	*ἐδήλουν (ἐδήλοον)*

Viit. *δηλώσω* = eu voi arăta
Aor. I. *ἐδήλωσα* = eu am arătat
Perf. *δεδήλωκα* = eu am arătat
M.m.c.P *ἐδεδηλώκειν* = eu arătasem

Conjunctivul

S. 1 *δηλῶ (δηλόω)* = eu să arăt
2. *δηλοῖς (δηλόῃς)*
3 *δηλοῖ (δηλόῃ)*

Pl. 1 *δηλῶμεν (δηλόωμεν)*
2 *δηλῶτε (δηλόητε)*
3 *δηλῶσι (δηλόωσι)*

Aor. I. *δηλώσω* = eu să arăt
Perf. *δεδήλωκω* = eu să fi arătat

Optativul

PREZENTUL

S. 1. *δηλοίην (δηλοοίην)* = eu aş arăta
2. *δηλοίης (δηλοοίης)*
3. *δηλοίη (δηλοοίη)*

Pl. 1. *δηλοῖμεν (δηλόοιμεν)*
2. *δηλοῖτε (δηλόοιτε)*
3 *δηλοῖεν (δηλόοιεν)*

Viit. *δηλώσοιμι*
Aor. I. *δηλώσαιμι*

Perf. *δεδηλώκοιμι* = eu aş fi arătat

Imperativul

PREZENTUL

S. 2. *δήλου (δήλοε)* = arată!
3 *δηλούτω (δηλοέτω)*

Pl. 2. *δηλοῦτε (δηλόετε)*
3. *δηλούντων (δηλοόντων)*

Aor. I. *δήλωσον* = arată!
Perf. *δεδήλωκε* = arată!

Participiul

PREZENTUL

M. N. *δηλῶν (δηλόων)* = cel care arată
G. *δηλοῦντος (δηλόοντος)*

F. N. *δηλοῦσα (δηλόουσα)*
G. *δηλούσης (δηλοούσης)*

N. N. *δηλοῦν (δηλόον)*
G. *δηλοῦντος (δηλόοντος)*

Viit. *δηλώσων, δηλώσουσα, δηλῶσον* = cel care va arăta

Ao. I. *δηλώσας, δηλώσασα, δηλῶσαν* = cel care a arătat

Perf. *δεδηλωκώς, δεδηλωκυῖα, δεδηλωκός* = cel care a arătat

Infinitivul

Prezentul : *δηλοῦν (δηλόεν)* = a arăta
Viitorul : *δηλώσειν* = că va arăta
Aorist I : *δηλῶσαι* = că a arătat
Perfectul : *δεδηλωκέναι* = că a arătat sau a fi arătat

Conjugarea verbului τιμάομαι

Diateza medie, îmi onorez sau onorez pentru mine şi **diateza pasivă,** sînt onorat.

Prezentul

	INDICATIV M. eu îmi onorez P. eu sînt onorat	IMPERATIV M. onorează-ţi! P. fii onorat!	
S.	τιμῶμαι (τιμάομαι)	—	—
	τιμᾷ (τιμάει)	τιμῶ	(τιμάου)
	τιμᾶται (τιμάεται)	τιμάσθω	(τιμαέσθω)
Pl.	τιμώμεθα (τιμαόμεθα)	—	—
	τιμᾶσθε (τιμᾶεσθε)	τιμᾶσθε	(τιμάεσθε)
	τιμῶνται (τιμάονται)	τιμάσθων	(τιμαέσθων)

	CONJUNCTIV M. eu să-mi onorez P. eu să fiu onorat	OPTATIV M. eu mi-aş onora P. eu aş fi onorat
S.	τιμῶμαι (τιμάωμαι)	τιμῴμην (τιμαοίμην)
	τιμᾷ (τιμάῃ)	τιμῷο (τιμάοιο)
	τιμᾶται (τιμάηται)	τιμῷτο (τιμάοιτο)
Pl.	τιμώμεθα (τιμαώμεθα)	τιμῴμεθα (τιμαοίμεθα)
	τιμᾶσθε (τιμάησθε)	τιμῷσθε (τιμάοισθε)
	τιμῶνται (τιμάωνται)	τιμῷντο (τιμάοιντο)

INFINITIV M. a-şi onora P. a fi onorat	PARTICIPIU M. cel care îşi onorează P. cel care este onorat
τιμᾶσθαι (τιμάεσθαι)	M. τιμώμενος (τιμαόμενος)
	F. τιμωμένη (τιμαομένη)
	N. τιμώμενον (τιμαόμενον)

Imperfectul indicativului

M. eu îmi onoram
P. eu eram onorat

S.	ἐτιμώμην (ἐτιμαόμην)	Pl.	ἐτιμώμεθα (ἐτιμαόμεθα)
	ἐτιμῶ (ἐτιμάου)		ἐτιμᾶσθε (ἐτιμάεσθε)
	ἐτιμᾶτο (ἐτιμάετο)		ἐτιμῶντο (ἐτιμάοντο)

Viitorul mediu

Indicativ: τιμήσομαι = M. eu îmi voi onora. Optativ: τιμησοίμην = eu mi-aş onora. Infinitiv: τιμήσεσθαι = că îşi va onora. Participiu: τιμησόμενος, -μένη, -μενον = cel care îşi va onora.

Aoristul mediu

Indicativ: ἐτιμησάμην = eu mi-am onorat. Imperativ: τίμησαι = onorează-ţi! Conjunctiv: τιμήσωμαι = eu să-mi onorez. Optativ: τιμησαίμην = eu mi-aş onora. Infinitiv: τιμήσασθαι = că şi-a onorat. Participiu: τιμησάμενος, η, ον.

Viitorul pasiv

Indicativ: τιμηθήσομαι = eu voi fi onorat. Optativ: τιμηθησοίμην = eu aş fi onorat. Infinitiv: τιμηθήσεσθαι = că va fi onorat. Participiu: τιμηθησόμενος, η, ον = cel care va fi onorat.

Aoristul pasiv

Indicativ: ἐτιμήθην = eu am fost onorat. Imperativ: τιμήθητι = să fii fost onorat! Conjunctiv: τιμηθῶ = eu să fi fost onorat. Optativ: τιμηθείην = eu aş fi fost onorat. Infinitiv: τιμηθῆναι = că a fost onorat. Participiu: τιμηθείς, -θεῖσα, -θέν = cel care a fost onorat.

Perfectul medio-pasiv

Indicativ: τετίμημαι = M. eu mi-am onorat, P. eu am fost onorat. Imperativ: τετίμησο = M. să-ţi fi onorat! P. să fi fost onorat! Conjunctivul: τετιμημένος ὦ = M. eu să-mi fi onorat, P. eu să fi fost onorat. Optativ: τετημημένος εἴην = M. eu mi-aş fi onorat, P. eu aş fi onorat. Infinitiv: τετιμῆσθαι = M. că şi-a onorat, P. că a fost onorat. Participiu: τετιμημένος, η, ον = M. cel care şi-a onorat, P. cel care a fost onorat.

M. m. c. Perfectul medio-pasiv

Indicativ: ἐτετιμήμην = M. eu îmi onorasem, P. eu fusesem onorat.

Conjugarea verbului ποιέομαι

Diateza medie, fac pentru mine, pun să facă, şi **diateza pasivă,** sînt făcut.

Prezentul

	INDICATIV M. eu îmi fac P. eu sînt făcut	IMPERATIV M. fă-ţi! P. fii făcut!	
S.	ποιοῦμαι (ποιέομαι)	—	—
	ποιεῖ (ποιέει)	ποιοῦ	(ποιέου)
	ποιεῖται (ποιέεται)	ποιείσθω	(ποιεέσθω)
Pl.	ποιούμεθα (ποιεόμεθα)	—	—
	ποιεῖσθε (ποιέεσθε)	ποιεῖσθε	(ποιέεσθε)
	ποιοῦνται (ποιέονται)	ποιείσθων	(ποιεέσθων)

CONJUNCTIV M. eu să-mi fac P. eu să fiu făcut	OPTATIV M. eu mi-aş face P. eu aş fi făcut
S. ποιῶμαι (ποιέωμαι)	ποιοίμην (ποιεοίμην)
ποιῇ (ποιέῃ)	ποιοῖο (ποιέοιο)
ποιῆται (ποιέηται)	ποιοῖτο (ποιέοιτο)
Pl. ποιώμεθα (ποιεώμεθα)	ποιοίμεθα (ποιεοίμεθα)
ποιῆσθε (ποιέησθε)	ποιοῖσθε (ποιέοισθε)
ποιῶνται (ποιέωνται)	ποιοῖντο (ποιέοιντο)

INFINITIV M. a-şi face P. a fi făcut	PARTICIPIU M. făcîndu-şi P. cel care este făcut
ποιεῖσθαι (ποιέεσθαι)	M. ποιούμενος (ποιεόμενος)
	F. ποιουμένη (ποιεομένη)
	N. ποιούμενον (ποιεόμενον)

Imperfectul indicativului

M. eu îmi făceam
P. eu eram făcut

S. ἐποιούμην (ἐποιεόμην)	Pl. ἐποιούμεθα (ἐποιεόμεθα)
ἐποιοῦ (ἐποιέου)	ἐποιεῖσθε (ἐποιέεσθαι)
ἐποιεῖτο (ἐποιέετο)	ἐποιοῦντο (ἐποιέοντο)

Viitorul mediu

Indicativ: ποιήσομαι = eu îmi voi face. Optativ: ποιησοίμην = eu mi-aş face. Infinitiv: ποιήσεσθαι = că îşi va face. Participiu: ποιησόμενος, η, ον = cel care îşi face.

Aoristul mediu

Indicativ: ἐποιησάμην = eu mi-am făcut. Imperativ: ποίησαι = fă-ţi! Conjunctiv: ποιήσωμαι = eu să-mi fac. Optativ: ποιησαίμην = eu mi-aş face. Infinitiv: ποιήσασθαι = că şi-a făcut. Participiu: ποιησάμενος, η, ον = cel care şi-a făcut.

Viitorul pasiv

Indicativ: ποιηθήσομαι = eu voi fi făcut. Optativ: ποιηθησοίμην = eu aş fi făcut. Infinitiv: ποιηθήσεσθαι = că va fi făcut. Participiu: ποιηθησόμενος, η, ον = cel care va fi făcut.

Aoristul pasiv

Indicativ: ἐποιήθην = eu am fost făcut. Imperativ: ποιήθητι = să fi fost făcut! Conjunctiv: ποιηθῶ = eu să fi fost făcut. Optativ: ποιηθείην = eu aş fi fost făcut. Infinitiv: ποιηθῆναι = că a fost făcut. Participiu: ποιηθείς, -θεῖσα, -θέν = cel care a fost făcut.

Perfectul medio-pasiv

Indicativ: πεποίημαι = M. eu mi-am făcut, P. eu am fost făcut. Imperativ: πεποίησο = M. să-ţi fi făcut! P. să fi fost făcut! Conjunctiv: πεποιημένος ὦ = M. eu să-mi fi făcut, P. eu să fi fost făcut. Optativ: πεποιημένος εἴην = M. eu mi-aş fi făcut, P. eu aş fi fost făcut. Infinitiv: πεποιῆσθαι = M. că şi-a făcut, P. că a fost făcut. Participiu: πεποιημένος, η, ον = M. cel care şi-a făcut, P. cel care a fost făcut.

M. m. c. Perfectul medio-pasiv

Indicativ: ἐπεποιήμην = M. eu îmi făcusem, P. eu fusesem făcut.

Conjugarea verbului δουλόομαι

Diateza medie, supun pentru mine, şi **diateza pasivă,** sînt supus.

Prezentul

INDICATIV M. eu îmi supun P. eu sînt supus	IMPERATIV M. supune-ţi! P. fii supus!
S. δουλοῦμαι (δουλόομαι)	— —
δουλοῖ (δουλόει)	δουλοῦ (δουλόου)
δουλοῦται (δουλόεται)	δουλούσθω (δουλοέσθω)
Pl. δουλούμεθα (δουλοόμεθα)	— —
δουλοῦσθε (δουλόεσθε)	δουλοῦσθε (δουλόεσθε)
δουλοῦνται (δουλόονται)	δουλούσθων (δουλοέσθων)

CONJUNCTIV M. eu să-mi supun P. eu să fiu supus	OPTATIV M. eu mi-aş supune P. eu aş fi supus (de cineva)
S. δουλῶμαι (δουλόωμαι)	δουλοίμην (δουλοοίμην)
δουλοῖ (δουλόῃ)	δουλοῖο (δουλόοιο)
δουλῶται (δουλόηται)	δουλοῖτο (δουλόοιτο)
Pl. δουλώμεθα (δουλοώμεθα)	δουλοίμεθα (δουλοοίμεθα)
δουλῶσθε (δουλόησθε)	δουλοῖσθε (δουλόοισθε)
δουλῶνται (δουλόοντα)	δουλοῖντο (δουλόοιντο)

INFINITIV M. a-şi supune P. a fi supus	PARTICIPIU M. cel care îşi supune P. cel care este supus
δουλοῦσθαι (δουλόεσθαι)	M. δουλούμενος (δουλοόμενος)
	F. δουλουμένη (δουλοομένη)
	N. δουλούμενον (δουλοόμενον)

Imperfectul indicativului

M. eu îmi supuneam
P. eu eram supus

S. ἐδουλούμην (ἐδουλοόμην)	Pl. ἐδουλούμεθα (ἐδουλοόμεθα)
ἐδουλοῦ (ἐδουλόου)	ἐδουλοῦσθε (ἐδουλόεσθε)
ἐδουλοῦτο (ἐδουλόετο)	ἐδουλοῦντο (ἐδουλόοντο)

Viitorul mediu

Indicativ: δουλώσομαι = eu îmi voi supune. Optativ: δουλωσοίμην = eu mi-aş supune. Infinitiv: δουλώσεσθαι = că îşi va supune. Participiu: δουλωσόμενος, η, ον = cel care îşi va supune.

Aoristul mediu

Indicativ: ἐδουλωσάμην = eu mi-am supus. Imperativ: δούλωσαι = să-ţi fi supus! Conjunctiv: δουλώσωμαι = eu să-mi fi supus. Optativ: δουλωσαίμην = eu mi-aş fi supus. Infinitiv: δουλώσασθαι = că şi-a supus. Participiu: δουλωσάμενος, η, ον = cel care şi-a supus.

Viitorul pasiv

Indicativ: δουλωθήσομαι = eu voi fi supus (de cineva). Optativ: δουλωθησοίμην = eu aş fi supus. Infinitiv: δουλωθήσεσθαι = că va fi supus. Participiu: δουλωθησόμενος, η, ον = cel care va fi supus.

Aoristul pasiv

Indicativ: ἐδουλώθην = eu am fost supus. Imperativ: δουλώθητι = să fi fost supus (de cineva)! Conjunctiv: δουλωθῶ = eu să fi fost supus. Optativ: δουλωθείην = eu aş fi fost supus. Infinitiv: δουλωθῆναι = că a fost supus. Participiu: δουλωθείς, -θεῖσα, -θέν = cel care a fost supus.

Perfectul medio-pasiv

Indicativ: δεδούλωμαι = M. eu mi-am supus, P. eu am fost supus. Imperativ: δεδούλωσο = M. tu să-ţi fi supus! P. tu să fi fost supus! Conjunctiv: δεδουλωμένος ὦ = M. eu să-mi fi supus, P. eu să fi fost supus. Optativ: δεδουλωμένος εἴην = M. eu mi-aş fi supus, P. eu aş fi fost supus. Infinitiv: δεδουλῶσθαι. Participiu: δεδουλωμένος, η, ον = M. cel care şi-a supus, P. cel care a fost supus.

M. m. c. Perfectul medio-pasiv

Indicativ: ἐδεδουλώμην = M. eu îmi supusesem, P. eu fusesem supus.

CONJUGAREA VERBELOR în -μι

Verbele în -μι cu reduplicare

Conjugarea verbului τίτημι, eu pun (răd. θε)

Diateza activă

Prezentul

	INDIC. eu pun	IMPER. pune!	CONJUNCT. eu să pun	OPTAT. eu aş pune
S.	τί-θη-μι	—	τι-θῶ	τι-θείην
	τί-θη-ς	τί-θει	τι-θῇς	τι-θείης
	τί-θη-σι	τι-θέ-τω	τι-θῇ	τι-θείη
Pl.	τί-θε-μεν	—	τι-θῶ-μεν	τι-θεῖμεν
	τί-θε-τε	τί-θε-τε	τι-θῆ-τε	τι-θεῖτε
	τι-θέ-ασι	τι-θέντων	τι-θῶσι	τι-θεῖεν

INFINITIV	PARTICIPIU		
τιθέναι = a pune	M.	τι-θείς	τιθέντος = cel care pune
	F.	τι-θεῖσα	τιθείσης
	N.	τι-θέν	τι-θέντος

Imperfectul indicativului

S. ἐ-τίθην = eu puneam	Pl. ἐ-τί-θεμεν
ἐ-τί-θεις	ἐ-τί-θε-τε
ἐ-τί-θει	ἐ-τί-θε-σαν

Viitorul I

Indicativ: θήσω = eu voi pune. Optativ: θήσ-οι-μι = eu aş pune. Infinitiv: θή-σ-ειν = că va pune. Participiu: θή-σ-ων, θή-σ-ουσα, θῆ-σ-ον = cel care va pune.

Aoristul II

	INDICAT. eu am pus	IMPER. pune!	CONJUNC. eu să pun	OPTAT. eu aş pune
S.	ἔ-θη-κα	—	θῶ	θείην
	ἔ-θη-κας	θέ-ς	θῇ-ς	θείης
	ἔ-θη-κε	θέ-τω	θῇ	θείη
Pl.	ἔ-θε-μεν	—	θῶ-μεν	θεῖμεν
	ἔ-θε-τε	θέ-τε	θῆ-τε	θεῖτε
	ἔ-θε-σαν	θέντων	θῶ-σι	θεῖεν

INFINITIV

θεῖ-ναι — că a pus

PARTICIPIUL

M.	θείς	θέντος = cel care a pus
F.	θεῖσα	θείσης
N.	θέν	θέντος

Perfectul

Indicativ: τέ-θη-κα = eu am pus. Imperativ: τε-θη-κὼς ἴσθι = să fi pus! Conjunctiv: τε-θή-κω = eu să fi pus. Optativ: τε-θή-κοιμι = eu aş fi pus. Infinitiv: τε-θη-κέναι = a fi pus. Participiu: τε-θη-κώς, τε-τη-κυῖα, τε-θη-κός = cel care a pus.

M. m. c. Perfectul

Indicativ: ἐ-τε-θή-κη = eu pusesem.

Conjugarea verbului τίθεμαι

Diateza medie, pun pentru mine, şi **diateza pasivă,** sînt pus.

Prezentul

	INDIC. M. eu îmi pun P. eu sînt pus	IMPER. M. pune-ţi! P. fii pus!	CONJUNC. M. să-mi pun P. să fiu pus	OPTAT. M. eu mi-aş pune P. eu aş fi pus
S.	τί-θε-μαι	—	τι-θῶ-μαι	τι-θε-ί-μην
	τί-θε-σαι	τί-θε-σο	τι-θῇ	τι-θε-ῖ-ο
	τί-θε-ται	τι-θέ-σθω	τι-θῆ-ται	τι-θε-ῖ-το
Pl.	τι-θέ-μεθα	—	τι-θώ-μεθα	τι-θε-ί-μεθα
	τί-θε-σθε	τί-θε-σθε	τι-θῆ-σθε	τι-θε-ῖ-σθε
	τί-θεν-ται	τι-θέ-σθων	τι-θῶ-νται	τι-θε-ῖντο

INFINITIV

M. a-şi pune
P. a fi pus

τί-θε-σθαι

PARTICIPIU

M. cel care îşi pune
P. cel care este pus

M. τι-θέ-μενος
F. τι-θε-μέ-νη
N. τι-θέ-με-νον

Imperfectul indicativului

S. ἐ-τι-θέ-μην = M. eu îmi puneam, P. eu eram pus		ἐ-τι-θέ-μεθα
ἐ-τί-θε-σο		ἐ-τί-θεσθε
ἐ-τί-θε-το		ἐ-τί-θε-ντο

Viitorul I mediu

Indicativul: θή-σ-ομαι = eu îmi voi pune. Optativul: θη-σ-οί-μην = eu mi-aş pune. Infinitivul: θή-σ-ε-σθαι = că îşi va pune. Participiul: θη-σ-ό-μενος, η, ον = cel care îşi va pune.

Aoristul II

	INDIC. eu mi-am pus	IMPER. pune-ţi!	CONJUNC. eu să fi pus	OPTAT. eu mi-aş fi pus
S.	ἐ-θέ-μην	—	θῶ-μαι	θε-ί-μην
	ἔ-θου	θοῦ	θῇ	θε-ῖ-ο
	ἔ-θε-το	θέ-σθω	θῆ-ται	θε-ῖ-το
Pl.	ἐ-θέ-μεθα	—	θώ-μεθα	θε-ί-μεθα
	ἔ-θε-σθε	θέ-σθε	θῆ-σθε	θε-ῖ-σθε
	ἔ-θε-ντο	θέσθων	θῶ-νται	θε-ῖ-ντο

INFINITIV

θέ-σθαι = a-şi fi pus

PARTICIPIU

M. θέ-μενος — cel care şi-a pus
F. θε-μέ-νη
N. θέ-με-νον

Viitorul pasiv

Indicativul: τε-θήσ-ο-μαι = eu voi fi pus. Optativul: τε-θησ-οί-μην = eu aş fi pus. Infinitivul: τε-θήσ-ε-σθαι = că va fi pus. Participiul: τε-θησ-ό-μενος, η, ον = cel care va fi pus.

Aoristul pasiv

Indicativul: ἐ-τέ-θην = eu am fost pus. Imperativul: τέ-θη-τι = să fi fost pus! Conjunctivul: τε-θῶ = eu să fi fost pus. Optativul: τε-θε-ίη-ν = eu aş fi fost pus. Infinitivul: τε-θῆ-ναι = că a fost pus. Participiul: τε-θεῖς, τε-θεῖσα, τε-θέν = cel care a fost pus.

Perfectul

Indicativul: τέ-θει-μαι = M. eu mi-am pus, P. eu am fost pus. Imperativul: τέ-θει-σο = M. să-ţi fi pus! P. să fi fost pus! Conjunctivul: τεθειμένος ὦ = M. eu să-mi fi pus, P. eu să fi fost pus. Optativul: τεθειμένος εἴην = M. eu mi-aş fi pus, P. eu aş fi fost pus. Infinitivul: τε-θεῖ-σθαι = M. că şi-a pus, P. că a fost pus. Participiu: τε-θει-μένος, η, ον = M. cel care şi-a pus, P. cel care a fost pus.

M. m. c. Perfectul

Indicativul: ἐ-τε-θεί-μην = M. eu îmi pusesem, P. eu fusesem pus.

Conjugarea verbului ἵημι. arunc (rad. ε).

Diateza activă

Prezentul

	INDIC. eu arunc	IMPER. aruncă!	CONJUNC. eu să arunc	OPTAT. eu aş arunca
S.	ἵημι	—	ἱῶ	ἱείην
	ἵης	ἵει	ἱῇς	ἱείης
	ἵησι	ἱέτω	ἱῇ	ἱείη
Pl.	ἵεμεν	—	ἱῶμεν	ἱεῖμεν
	ἵετε	ἵετε	ἱῆτε	ἱεῖτε
	ἱᾶσι	ἱέντων	ἱῶσι	ἱεῖεν

INFINITIV

ἱέναι = a arunca

PARTICIPIU

M.	ἱείς	ἱέντος = cel care aruncă
F.	ἱεῖσα	ἱείσης
N.	ἱέν	ἱέντος

Imperfectul indicativului

S.	ἵην = eu aruncam	Pl.	ἵεμεν
	ἵεις		ἵετε
	ἵει		ἵεσαν

Viitorul

Indicativul: ἥσω = eu voi arunca. Optativul: ἥσοιμι = eu aş arunca. Infinitiv: ἥσειν = că va arunca. Participiul: ἥσων, ουσα, ον = cel care va arunca.

Aoristul II

	INDIC. eu am aruncat	IMPER. aruncă!	CONJUNC. eu să arunc	OPTAT. eu aş arunca
S.	ἧκα	—	ὧ	εἵην
	ἧκας	ἕς	ᾗς	εἵην
	ἧκε	ἕτω	ᾗ	εἵη
Pl.	εἷμεν	—	ὧμεν	εἷμεν
	εἷτε	ἕτε	ἧτε	εἷτε
	εἷσαν	ἕντων	ὧσι	εἷεν

INFINITIV

εἷναι = a fi aruncat

PARTICIPIU

M.	εἵς,	ἕντος = cel care a aruncat
F.	εἷσα,	εἵσης
N.	ἕν,	ἕντος

Perfectul

Indicativul: εἷκα = eu am aruncat. Imperativul: εἱκὼς ἴσθι = să fi aruncat! Conjunctivul: εἵκω = eu să fi aruncat. Optativul: εἵκοιμι = eu aş fi aruncat. Infinitivul: εἱκέναι = a fi aruncat. Participiu: εἱκώς = cel care a aruncat.

M. m. c. Perfectul

Indicativul: εἵκη = eu aruncasem.

Conjugarea verbului ἵεμαι

Diateza medie, mă avînt, şi **diateza pasivă,** sînt aruncat.

Prezentul

	INDIC. M. eu mă avînt P. eu sînt aruncat	IMPER. M. avîntă-te! P. fii aruncat!	CONJUNC. M. eu să mă avînt P. eu să fiu aruncat	OPTAT. M. eu m-aş avînta P. eu aş fi aruncat
S.	ἵεμαι	—	ἱῶμαι	ἱείμην
	ἵεσαι	ἵεσο	ἱῇ	ἱεῖο
	ἵεται	ἱέσθω	ἱῆται	ἱεῖτο

Pl.	ἱέμεθα	—	ἱώμεθα	ἱείμεθα
	ἵεσθε	ἵεσθε	ἱῆσθε	ἱεῖσθε
	ἵενται	ἱέσθων	ἱῶνται	ἱεῖντο

INFINITIV
M. a se avînta
P. a fi aruncat
ἵεσθαι

PARTICIPIU
M. cel care se avîntă
P. cel care a fost aruncat
M. ἱέμενος
F. ἱεμένη
N. ἱέμενον

Imperfectul indicativului

S.	ἱέμην = M. eu mă avîntam P. eu eram aruncat	Pl.	ἱέμεθα
	ἵεσο		ἵεσθε
	ἵετο		ἵεντο

Viitorul mediu

Indicativul: ἥσομαι = eu mă voi avînta. Optativul: ἡσοίμην = eu m-aş avînta. Infinitivul: ἥσεσθαι = că se va avînta. Participiul: ἡσόμενος, η, ον = cel care se va avînta.

Aoristul II mediu

	INDIC. eu m-am avîntat	IMPER. avîntă-te!	CONJUNC. eu să mă avînt	OPTAT. eu m-aş avînta
S.	εἵμην	—	ὧμαι	εἵμην
	εἷσο	οὗ	ᾗ	εἷο
	εἷτο	ἕσθω	ἧται	εἷτο
Pl.	εἵμεθα	—	ὥμεθα	εἵμεθα
	εἷσθε	ἕσθε	ἧσθε	εἷσθε
	εἷντο	ἕσθων	ὧνται	εἷντο

INFINITIV
ἕσθαι = că s-a avîntat

PARTICIPIU
M. ἕμενος = cel care s-a avîntat
F. ἑμένη
N. ἕμενον

Viitorul pasiv

Indicativul: ἑθήσομαι = eu voi fi aruncat. Optativul: ἑθησοίμην = eu aş fi aruncat. Infinitivul: ἑθήσεσθαι = că va fi aruncat. Participiul: ἑθησόμενος, η, ον = cel care va fi aruncat.

Aoristul pasiv

Indicativul: εἵθην = eu am fost aruncat. Imperativul: ἕθητι = să fi fost aruncat! Conjunctivul: ἑθῶ = eu să fi fost aruncat. Optativul: ἑθείην = eu aş fi fost aruncat. Infinitivul: ἑθῆναι = că a fost aruncat. Participiul: ἑθείς ἑθέντος; ἑθεῖσα, ἑθείσης; ἑθέν, ἑθέντος = cel care a fost aruncat.

Perfectul

Indicativul: εἷμαι = M. eu m-am avîntat, P. eu am fost aruncat. Imperativul: εἷσο = M. să te fi avîntat! P. să fi fost aruncat! Conjunctivul: εἱμένος ὦ = M. eu să mă fi avîntat, P. eu să fi fost aruncat. Optativul: εἱμένος εἴην. Infinitivul: εἷσθαι. Participiul: εἱμένος, η, ον = M. cel care s-a avîntat, P. cel care a fost aruncat.

M. m. c. perfectul

Indicativul: εἵμην = M. eu mă avîntasem, P. eu fusesem aruncat.

Conjugarea verbului ἵστημι, aşez (rad. στα).

Diateza activă

Prezentul

	INDIC. eu aşez	IMPER. aşează!	CONJ. eu să aşez	OPTAT. eu aş aşeza
S.	ἵστημι	—	ἱστῶ	ἱσταίην
	ἵστης	ἵστη	ἱστῇς	ἱσταίης
	ἵστησι	ἱστάτω	ἱστῇ	ἱσταίη
Pl.	ἵσταμεν	—	ἱστῶμεν	ἱσταῖμεν
	ἵστατε	ἵστατε	ἱστῆτε	ἱσταῖτε
	ἱστᾶσι	ἱστάντων	ἱστῶσι	ἱσταῖεν

INFINITIV
ἱστάναι = a aşeza

PARTICIPIU
M. ἱστάς - ἱστάντος = cel care aşează
F. ἱστᾶσα - ἱστάσης
N. ἱστάν - ἱστάντος

Indicativul imperfect

S.	ἵστην = eu aşezam	Pl.	ἵσταμεν
	ἵστης		ἵστατε
	ἵστη		ἵστασαν

Viitorul

Indicativul: στήσω = eu voi aşeza. Optativul: στήσοιμι = eu aş aşeza. Infinitivul: στήσειν = că va aşeza. Participiul: στήσων, στήσουσα, στῆσον = cel care va aşeza.

Aoristul I

Indicativul: ἔστησα = eu am aşezat. Imperativul: στῆσον = aşează! Conjunctivul: στήσω = eu să aşez. Optativul: στήσαιμι = eu aş aşeza. Infinitivul: στῆσαι = că a aşezat. Participiul: στήσας, στήσασα, στήσαν = cel care a aşezat.

Aoristul II

	INDIC. eu am aşezat	IMPER. aşează-te!	CONJ. eu să aşez	OPTAT. eu aş aşeza
S.	ἔστην	—	στῶ	σταίην
	ἔστης	στῆθι	στῇς	σταίης
	ἔστη	στήτω	στῇ	σταίη
Pl.	ἔστημεν	—	στῶμεν	σταῖμεν
	ἔστητε	στῆτε	στῆτε	σταῖτε
	ἔστησαν	στάντων	στῶσι	σταῖεν

INFINITIV

στῆναι = a fi aşezat / că a aşezat

PARTICIPIU

M. στάς, στάντος = cel care a aşezat
F. στᾶσα, στάσης
N. στάν, στάντος

Perfectul

Indicativul: ἕστηκα = eu am aşezat. Imperativul: ἑστηκὼς ἴσθι = să-ţi fi aşezat! Conjunctivul: ἑστήκω = eu să fi aşezat. Optativul: ἑστήκοιμι = eu aş fi aşezat. Infinitivul: ἑστηκέναι = că a aşezat. Participiul: ἑστηκώς ἑστηκυῖα, ἑστηκός = cel care a aşezat.

M. m. c. perfectul

Indicativul: εἱστήκη = eu aşezasem.

Conjugarea verbului ἵσταμαι

Diateza medie, aşez pentru mine, mă aşez, şi **diateza pasivă,** sînt aşezat.

Prezentul

	INDIC. M. eu îmi aşez P. eu sînt aşezat	IMPER. M. aşează-ţi! P. fii aşezat!	CONJ. M. eu să-mi aşez P. eu să fiu aşezat	OPTAT. M. eu mi-aş aşeza P. eu aş fi aşezat (de cineva)
S.	ἵσταμαι	—	ἱστῶμαι	ἱσταίμην
	ἵστασαι	ἵστασο	ἱστῇ	ἱσταῖο
	ἵσταται	ἱστάσθω	ἱστῆται	ἱσταῖτο
Pl.	ἱστάμεθα	—	ἱστώμεθα	ἱσταίμεθα
	ἵστασθε	ἵστασθε	ἱστῆσθε	ἱσταῖσθε
	ἵστανται	ἱστάσθων	ἱστῶνται	ἱσταῖντο

INFINITIV

M. a-şi aşeza
P. a fi aşezat

ἵστασθαι

PARTICIPIU

M. cel care îşi aşează
P. cel care este aşezat

M. ἱστάμενος, η, ον

Imperfectul indicativului

S. ἱστάμην = M. eu îmi aşezam / P. eu eram aşezat
ἵστασο
ἵστατο

Pl. ἱστάμεθα
ἵστασθαι
ἵσταντο

Viitorul mediu

Indicativul: στήσομαι = eu îmi voi aşeza. Optativul: στησοίμην = eu mi-aş aşeza. Infinitivul: στήσεσθαι = că-şi va aşeza. Participiul: στησόμενος, η, ον = cel care îşi va aşeza.

Aoristul I mediu

Indicativul: ἐστησάμην = eu mi-am aşezat. Imperativul: στῆσαι = să-ţi fi aşezat! Conjunctivul: στήσωμαι = eu să-mi fi aşezat. Optativul: στησαίμην = eu mi-aş fi aşezat. Infinitivul: στήσασθαι = că şi-a aşezat. Participiul: στησάμενος, η, ον = cel care şi-a aşezat.

Viitorul pasiv

Indicativul: σταθήσομαι = eu voi fi aşezat. Optativul: σταθησοίμην = eu aş fi aşezat. Infinitivul: σταθήσεσθαι = că va fi fost aşezat. Participiul: σταθησόμενος, η, ον = cel care va fi fost aşezat.

Aoristul pasiv

Indicativul: ἐστάθην = eu am fost aşezat. Imperativul: στάθητι = să fi fost aşezat! Conjunctivul: σταθῶ = eu să fi fost aşezat. Optativul: σταθείην = eu aş fi fost aşezat. Infinitivul: σταθῆναι = că a fost aşezat. Participiul: σταθείς, σταθεῖσα, σταθέν = cel care a fost aşezat.

Perfectul

Indicativul: ἕσταμαι = M. eu mi-am aşezat, P. eu am fost aşezat. Imperativul: ἕστασο = M. să-ţi fi aşezat! P. să fi fost aşezat! Conjunctivul: ἐσταμένος ὦ = M. eu să-mi fi aşezat, P. eu să fi fost aşezat. Optativul: ἐσταμένος εἴην = M. eu mi-aş fi aşezat, P. eu aş fi fost aşezat. Infinitivul: ἐστάσθαι = M. că şi-a aşezat, P. că a fost aşezat. Participiul: ἐσταμένος, η, ον = M. cel care şi-a aşezat, P. cel care a fost aşezat.

M. m. c. perfectul

Indicativul: ἐστάμην = M. eu îmi aşezasem, P. eu fusesem aşezat.

Conjugarea verbului δίδωμι, dau (rad. δο).

Diateza activă

Prezentul

	INDIC. eu dau	IMPERAT. dă!	CONJUNCT. eu să dau	OPTAT. aş da
S.	δίδωμι	—	διδῶ	διδοίην
	δίδως	δίδου	διδῷς	διδοίης
	δίδωσι	διδότω	διδῷ	διδοίη
Pl.	δίδομεν	—	διδῶμεν	διδοῖμεν
	δίδοτε	δίδοτε	διδῶτε	διδοῖτε
	διδόασι	διδόντων	διδῶσι	διδοῖεν

INFINITIV

διδόναι = a da

PARTICIPIU

M. διδούς, διδόντος = cel care dă
F. διδοῦσα, διδούσης
N. διδόν, διδόντος

Imperfectul indicativului

S.	ἐδίδουν = eu dădeam	Pl.	ἐδίδομεν
	ἐδίδους		ἐδίδοτε
	ἐδίδου		ἐδίδοσαν

Viitorul

Indicativul: δώσω = eu voi da. Optativul: δώσοιμι = eu aş da. Infinitivul: δώσειν = că va da. Participiul: δώσων, δώσουσα, δῶσον = cel care va da.

Aoristul II

	INDICAT, eu am dat	IMPER. dă!	CONJUNC. eu să dau	OPTAT. eu aş da
S.	ἔδωκα	—	δῶ	δοίην
	ἔδωκας	δός	δῷς	δοίης
	ἔδωκε	δότω	δῷ	δοίη
Pl.	ἔδομεν	—	δῶμεν	δοῖμεν
	ἔδοτε	δότε	δῶτε	δοῖτε
	ἔδοσαν	δόντων	δῶσι	δοῖεν

INFINITIV

δοῦναι – a fi dat

PARTICIPIU

M. δούς, δόντος – cel care a dat
F. δοῦσα, δούσης
N. δόν, δόντος

Perfectul

Indicativul: δέδωκα = eu am dat. Imperativul: δεδωκὼς ἴσθι = să fi dat! Conjunctivul: δεδώκω = eu să fi dat. Optativul: δεδώκοιμι = eu aş fi dat. Infinitivul: δεδωκέναι = a fi dat sau că a dat. Participiul: δεδωκώς, δεδωκυῖα, δεδωκός = cel care a dat.

M. m. c. Perfectul

Indicativul: ἐδεδώκη = eu dădusem.

Conjugarea verbului δίδομαι

Diateza medie, dau pentru mine, şi **diateza pasivă,** eu sînt dat.

Prezentul

	INDIC. M. eu îmi dau P. eu sînt dat	IMPER. M. dă-ţi! P. fii dat!	CONJUNC. M. eu să-mi dau P. eu să fiu dat	OPTAT. M. eu mi-aş da P. eu aş fi dat
S.	δίδομαι	—	διδῶμαι	διδοίμην
	δίδοσαι	δίδοσο	διδῷ	διδοῖο

	INDIC.	IMPERAT.	CONJUNC.	OPTAT.
S.	δίδοται	διδόσθω	διδῶται	διδοῖτο
	διδόμεθα	—	διδώμεθα	διδοίμεθα
	δίδοσθε	δίδοσθε	διδῶσθε	διδοῖσθε
	δίδονται	διδόσθων	διδῶνται	διδοῖντο

INFINITIV	PARTICIPIU
δίδοσθαι = M. a-şi da, P. a fi dat	M. διδόμενος = M. cel care îşi dă, P. cel care este dat
	F. διδομένη
	N. διδόμενος

Imperfectul indicativului

S.	ἐδιδόμην = M. eu îmi dădeam, P. eu eram dat	Pl.	ἐδιδόμεθα
	ἐδίδοσο		ἐδίδοσθε
	ἐδίδοτο		ἐδίδοντο

Viitorul mediu

Indicativul: δώσομαι = eu îmi voi da. Optativul: δωσοίμην = eu mi-aş da. Infinitivul: δώσεσθαι = că îşi va da. Participiul: δωσόμενος, η, ον = cel care îşi va da.

Aoristul II mediu

INDIC.	IMPER.	CONJUNC.	OPTAT.
eu mi-am dat	dă-ţi!	eu să-mi dau	eu mi-aş da
ἐδόμην	—	δῶμαι	δοίμην
ἔδου	δοῦ	δῷ	δοῖο
ἔδοτο	δόσθω	δῶται	δοῖτο
ἐδόμεθα	—	δώμεθα	δοίμεθα
ἔδοσθε	δόσθε	δῶσθε	δοῖσθε
ἔδοντο	δόσθων	δῶνται	δοῖντο

INFINITIV	PARTICIPIU
δόσθαι — a-şi fi dat	M. δόμενος — cel care şi-a dat
	F. δομένη
	N. δόμενος

Viitorul pasiv

Indicativul: δοθήσομαι = eu voi fi dat. Optativul: δοθησοίμην = eu aş fi fost dat. Infinitul: δοθήσεσθαι = că va fi dat. Participiul: δοθησόμενος, η, ον = cel care va fi dat.

Aoristul pasiv

Indicativul: ἐδόθην = eu am fost dat. Imperativul: δόθητι = să fi fost dat! Conjunctivul: δοθῶ = eu să fi fost dat. Optativul: δοθείην = eu aş fi fost dat. Infinitivul: δοθῆναι = că a fost dat. Participiul: δοθείς, δοθεῖσα, δοθέν = cel care a fost dat.

Perfectul

Indicativul: δέδομαι = M. eu mi-am dat, P. eu am fost dat. Imperativul: δέδοσο = M. să-ţi fi dat! P. să fi fost dat! Conjunctivul: δεδομένος ὦ = M. eu să-mi fi dat, P. eu să fi fost dat. Optativul: δεδομένος εἴην = M. eu mi-aş fi dat, P. eu aş fi fost dat. Infinitivul: δεδόσθαι = M. că şi-a dat, P. că a fost dat. Participiul: δεδομένος, η, ον = M. cel care şi-a dat, P. cel care a fost dat.

M. m. c. perfectul

Indicativul: ἐδεδόμην = M. eu îmi dădusem, P. eu fusesem dat.

II. Verbele în -νυμι

Conjugarea verbului δείκνυμι = arăt.

Diateza activă

Prezentul

	INDIC.	IMPER.	CONJUNC.	OPTAT.
	eu arăt	arată!	eu să arăt	eu aş arăta
S.	δείκ-νυ-μι	—	δεικ-νύ-ω	δεικ-νύοιμοι
	δείκ-νυ-ς	δείκ-νυ	δεικ-νύ-ῃς	δεικ-νύ-οις
	δείκ-νυ-σι	δεικ-νύ-τω	δεικ-νύ-ῃ	δεικ-νύ-οι
Pl.	δείκ-νυ-μεν	—	δεικ-νύ-ωμεν	δεικ-νύ-οιμεν
	δείκ-νυ-τε	δείκ-νυ-τε	δεικ-νύ-ητε	δεικ-νύ-οιτε
	δεικ-νύ-ασι	δεικ-νύ-ντων	δεικ-νύ-ωσι	δεικ-νύ-οιεν

INFINITIV	PARTICIPIU
δεικ-νύ-ναι — a arăta	M. δεικ-νύ-ς, δεικνύντος — cel care arată
	F. δεικ-νῦ-σα, δεικνύσης
	N. δεικ-νύ-ν, δεικνύντος

Imperfectul indicativului

S.	ἐ-δείκ-νυ-ν = eu arătam	Pl.	ἐ-δείκ-νυ-μεν
	ἐ-δείκ-νυ-ς		ἐ-δείκ-νυ-τε
	ἐ-δείκ-νυ		ἐ-δείκ-νυ-σαν

Viitorul

Indicativul: δείξω = eu voi arăta. Optativul: δείξοιμι = eu aş arăta. Infinitivul: δείξειν = că va arăta. Participiul: δείξων, δείξουσα, δεῖξον = cel care va arăta.

Aoristul I

Indicativul: ἔδειξα = eu am arătat. Imperativul: δεῖξον = arată! Conjunctivul: δείξω = eu să fi arătat. Optativul: δείξαιμι = eu aş fi arătat. Infinitivul: δεῖξαι = a fi arătat. Participiul: δείξας, δείξασα, δεῖξαν = cel care a arătat.

Perfectul

Indicativul: δέδειχα = eu am arătat. Imperativul: δεδειχὼς ἴσθι = să fi arătat! Conjunctivul: δεδείχω = eu să fi arătat. Optativul: δεδείχοιμι = eu aş fi arătat. Infinitivul: δεδειχέναι = a fi arătat. Participiul: δεδειχώς, δεδειχυῖα, δεδειχός = cel care a arătat.

M. m. c. perfectul

Indicativul: ἐδεδείχη = eu arătasem.

Conjugarea verbului δείκ-νυ-μαι

Diateza medie, arăt pentru mine, şi **diateza pasivă,** sînt arătat.

Prezentul

	INDIC. M. eu îmi arăt P. eu sînt arătat	IMPER. M. arată-ţi! P. fii arătat!	CONJUNC. M. eu să-mi arăt P. eu să fiu arătat	OPTAT. M. eu mi-aş arăta P. eu aş fi arătat
S.	δείκ-νυ-μαι	—	δεικ-νύ-ωμαι	δεικ-νυ-οίμην
	δείκ-νυ-σαι	δείκ-νυ-σο	δεικ-νύ-ῃ	δεικ-νύ-οιο
	δείκ-νυ-ται	δεικ-νύ-σθω	δεικ-νύ-ηται	δεικ-νύ-οιτο
Pl.	δεικ-νύ-μεθα	—	δεικ-νυώμεθα	δεικ-νυ-οίμεθα
	δείκ-νυ-σθε	δείκ-νυ-σθε	δεικνύ-ησθε	δεικ-νύ-οισθε
	δείκ-νυ-νται	δεικ-νύ-σθων	δεικ-νύ-ωνται	δεικ-νύ-οιντο

INFINITIV	PARTICIPIU
δείκ-νυ-σθαι = M. a-şi arăta / P. a fi arătat	M. δεικ-νύ-μενος, η, ον = M. cel care îşi arată / P. cel care este arătat

Viitorul mediu

Indicativul: δείξομαι = eu îmi voi arăta. Optativul: δειξοίμην = eu mi-aş arăta. Infinitivul: δείξεσθαι = că îşi va arăta. Participiul: δειξόμενος, η, ον = cel care îşi va arăta.

Aoristul I mediu

Indicativul: ἐδειξάμην = eu mi-am arătat. Imperativul: δεῖξαι = arată-ţi! Conjunctivul: δείξωμαι = eu să-mi arăt. Optativul: δειξαίμην = eu mi-aş arăta. Infinitivul: δείξασθαι = a-şi fi arătat. Participiul: δειξάμενος, η, ον = cel care şi-a arătat.

Viitorul pasiv

Indicativul: δειχθήσομαι = eu voi fi arătat. Optativul: δειχθησοίμην = eu aş fi arătat. Infinitivul: δειχθήσεσθαι = că va fi arătat. Participiul: δειχθησόμενος, η, ον = cel care va fi arătat.

Aoristul pasiv

Indicativul: ἐδείχθην = eu am fost arătat. Imperativul: δείχθητι = fii arătat! Conjunctivul: δειχθῶ = eu să fiu arătat. Optativul: δειχθείην = eu aş fi arătat. Infinitivul: δειχθῆναι = a fi arătat. Participiul: δειχθείς, δειχθεῖσα, δειχθέν = cel care a fost arătat.

Perfectul

Indicativul: δέδειγμαι = M. eu mi-am arătat, P. eu am fost arătat. Imperativul: δέδειξο = M. arată-ţi! P. fii arătat! Conjunctivul: δεδειγμένος ὦ = M. eu să-mi fi arătat, P. eu să fiu arătat. Optativul: δεδειγμένος εἴην = M. eu mi-aş fi arătat, P. eu aş fi arătat. Infinitivul: δεδεῖχθαι = M. a-şi fi arătat, P. a fi arătat. Participiul: δεδειγμένος, η, ον = M. cel care şi-a arătat, P. cel care a fost arătat.

M. m. c. perfectul

Indicativul: ἐδεδείγμην = M. eu îmi arătasem, P. eu fusesem arătat.

Conjugarea verbului φημί, eu zic.

	INDIC. eu zic	IMPER. zi!	CONJ. eu să zic	OPTAT. eu aş zice
S.	φημί	—	φῶ	φαίην
	φῄς	φαθί	φῇς	φαίης
	φησί	φάτω	φῇ	φαίη

Pl.	φαμέν	—	φῶμεν	φαῖμεν
	φατέ	φάτε	φῆτε	φαῖτε
	φασί	φάντων	φῶσι	φαῖεν

INFINITIV

φάναι — a zice

PARTICIPIU

φάσκων, φάσκουσα, φάσκον = cel care zice

Imperfectul indicativului

S.	ἔφην — eu ziceam	Pl.	ἔφαμεν
	ἔφησθα		ἔφατε
	ἔφη		ἔφασαν

Viitorul

Indicativul: φήσω = eu voi zice. Optativul: φήσοιμι = eu aş zice. Infinitivul: φήσειν = că va zice. Participiul: φήσων, ουσα, ον = cel care va zice.

Aoristul

Indicativul: ἔφησα = eu am zis. Conjunctivul: φήσω = eu să zic. Optativul: φήσαιμι = eu aş zice. Infinitivul: φῆσαι = a zice. Participiul: φήσας, φήσασα, φῆσαν = cel care a zis.

Notă. **Aorist II** în ην şi ων. Cîteva verbe în ω, cu radicalul terminat în vocală şi modificat la prezent, fac un aorist II ca verbele în μι, lungind vocala finală a radicalului:

Ex.:	βαίνω—eu merg	radical	βα.	Aorist II	ἔβην—eu am mers
	γιγνώσκω—eu cunosc	„	γνω	„	ἔγνων—eu am cunoscut
	ἀποδιδράσκω—eu scap	„	δρα	„	ἀπέδραν—eu am scăpat

Aoristul în ην se conjugă ca ἔστην; Indic. ἔβην; Imperativ βῆθι; Conjunctiv βῶ; Optativ βαίην; Infinitiv βῆναι; Part. βάς.

Aoristul în ων se conjugă astfel: Indicativ ἔγνων, ἔγνως, ἔγνω, ἔγνωμεν, ἔγνωτε, ἔγνωσαν; Imperativ γνῶθι = cunoaşte! Conjunctiv γνῶ = eu să cunosc, γνῷς, γνῷ; Optativ γνοίην = eu aş cunoaşte. Infinitiv γνῶναι = a cunoaşte. Participiu γνούς, γνοῦσα, γνόν = cel care cunoaşte. Genitiv γνόντος.

În ce priveşte verbul ἀποδιδράσκω, la Aorist II, din cauza lui ρ, vocala η este înlocuită de α: Indic. ἀπέδραν, ἀπέδρας, ἀπέδρα.

TABLOUL

cîtorva verbe neregulate din cele mai întrebuinţate

INDIC. PREZENT	VIITOR	AORIST	PERFECT
1. *αἱρέω*, a lua; *αἱρέομαι*. a alege	*αἱρήσω*	*εἷλον*	*ᾕρηκα*
2. *αἰσθάνομαι*, a simţi	*αἰσθήσομαι*	*ᾐσθόμην*	*ᾔσθημαι*
3. *ἀκούω*, a auzi	*ἀκούσομαι*	*ἤκουσα*	*ἀκήκοα*
4. *ἁλίσκομαι*, a fi prins	*ἁλώσομαι*	*ἑάλων*	*ἑάλωκα*
5. *ἀνοίγω*, a deschide	*ἀνοίξω*	*ἀνέῳξα*	*ἀνέῳχα*
6. *ἀπο-διδράσκω*, a scăpa	*ἀποδράσομαι*	*ἀπέδραν*	*ἀποδέδρακα*
7. *ἀπο-θνῄσκω*, a muri	*ἀποθανοῦμπι*	*ἀπέθανον*	*τέθνηκα*
8. *ἀπο-κτείνω*, a omorî	*ἀποκτενῶ*	*ἀπέκτεινα*	*ἀπέκτονα*
9. *ἀφικνέομαι*, a ajunge	*ἀφίξομαι*	*ἀφικόμην*	*ἀφῖγμαι*
10. *βαίνω*, a merge	*βήσομαι*	*ἔβην*	*βέβηκα*
11. *βάλλω*, a arunca	*βαλῶ*	*ἔβαλον*	*βέβληκα*
12. *γίγνομαι*, a deveni	*γενήσομαι*	*ἐγενόμην*	*γέγονα*
13. *γιγνώσκω*, a cunoaşte	*γνώσομαι*	*ἔγνων*	*ἔγνωκα*
14. *δύναμαι*, a putea	*δυνήσομαι*	*ἐδυνήθην*	*δεδύνημαι*
15. *ἐλαύνω*, a mîna	*ἐλῶ*	*ἤλασα*	*ἐλήλακα*
16. *ἔρχομαι*, a merge a veni Imperf. *ᾖα*	*εἶμι (ἐλεύσομαι)*	*ἦλθον*	*ἐλήλυθα*
17. *ἕπομαι*, a urma	*ἕψομαι*	*ἑσπόμην*	—
18. *ἐσθίω*, a mînca	*ἔδομαι*	*ἔφαγον*	*ἐδήδοκα*
19. *εὑρίσκω*, a găsi	*εὑρήσω*	*ηὗρον*	*ηὕρηκα*
20. *κάμνω*, mă ostenesc	*καμοῦμαι*	*ἔκαμον*	*κέκμηκα*
21. *λαμβάνω*, a lua	*λήψομαι*	*ἔλαβον*	*εἴληφα*

22. λανθάνω, a fi ascuns	λήσω	ἔλαθον	λέληθα
23. λέγω, a zice	ἐρῶ	εἶπον	εἴρηκα
24. λείπω, a lăsa	λείψω	ἔλιπον	λέλοιπα
25. μανθάνω a învăţa	μαθήσομαι	ἔμαθον	μεμάθηκα
26. ὄμνυμι, a jura	ὀμοῦμαι	ὤμοσα	ὀμώμοκα
27. ὁράω, a vedea	ὄψομαι	εἶδον	ἑόρακα
28. πάσχω, a suferi	πείσομαι	ἔπαθον	πέπονθα
29. πέμπω, a trimite	πέμψω	ἔπεμψα	πέπομφα
30. πίνω, a bea	πίομαι	ἔπιον	πέπωκα
31. πίπτω, a cădea	πεσοῦμαι	ἔπεσον	πέπτωκα
32. πινθάνομαι, mă informez	πεύσομαι	ἐπυθόμην	πέπυσμαι
33. τρέχω, a alerga	δραμοῦμαι	ἔδραμον	δεδράμηκα
34. τυγχάνω, a obţine	τεύξωμαι	ἔτυχον	τετύχηκα
35. φέρω, a duce	οἴσω	ἤνεγκον	ἐνήνοχα
36. φθείρω, a distinge	φθερῶ	ἔφθειρα	ἔφθαρκα

VOCABULAR

A

ἄβυσσος, ου (ἡ) prăpastie fără fund
ἀγαθά, ῶν (τά) bunuri
ἀγαλλίασις, εως (ἡ), bucurie
ἀγαπάω, a iubi
ἀγάπη, ης (ἡ), iubire
ἀγαπητός, ή, όν, iubit
ἀγγέλλω, v. ἀγγελῶ, ao. ἤγγειλα, perf. ἤγγελκα, ao. pasiv ἠγγέλθην, a vesti, a anunţa
ἄγε şi **ἄγετε** (imperative de la ἄγω), interjecţii, haide, veniţi
Ἀγησίλαος, ου (ὁ), Agesilau, rege al Spartei, 398—358 înaintea erei noastre
ἁγιάζω, v. ἁγιάσω, ao. pas. ἡγιάσθην; a sfinţi
ἁγιασμός, οῦ (ὁ), sfinţire
ἅγιος, α, ον, sfînt
ἀγνοέω, a nu şti
ἁγνός, ή, όν, sfînt, curat
ἀγορά, ᾶς (ἡ), piaţă
ἀγοράζω, a cumpăra
ἀγορεύω, a vorbi în public, a zice
ἀγρός, οῦ (ὁ), ogor
ἄγω, v. ἄξω, ao. 2 ἤγαγον, ao. 1, ἦξα, perf. ἦχα; pas. v. ἀχθήσομαι, ao. ἤχθην, perf. ἦγμαι, a (con)duce
ἀγών, ῶνος (ὁ), luptă
ἀγωνίζομαι, a se lupta
ἀδελφός, οῦ (ὁ), frate
ἀδιαλείπτως, adv. fără încetare, neîncetat
ἀδικαίω, a comite o nedreptate, a fi vinovat
ἀδίκημα, ατος (τό), nedreptate, crimă
ἀδικία, ας (ἡ) nedreptate
ἄδικος ος, ον, nedrept
ᾄδω, v. ᾄσω, ao. ᾖσα, perf. ᾖκα, a cînta
ἄζυμος, ος, ον, fără aluat; τὰ, ἄζυμα, pîine fără aluat
ἀηδών, όνος (ἡ), privighetoare